

Eiropas ziņojums par narkotikām

Tendences un aktualitātes

Amfetamīni

Injicējamo narkotiku lietošana

Kanabiss

Heroīns un citi opioīdi

Kokaīns

MDMA

Covid-19

Narkotiku jomas tiesību aktu pārkāpumi

Jaunas psihoaktīvās vielas

Narkotiku izraisīta mirstība

2022

Eiropas Narkotiku un narkomānijas
uzraudzības centrs

Eiropas ziņojums par narkotikām

Tendences un aktualitātes

2022

Juridisks paziņojums

Šī Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra (EMCDDA) publikācija ir aizsargāta ar autortiesībām. EMCDDA neuzņemas nekādas saistības vai atbildību par sekām, kas var rasties, izmantojot dokumentā atrodamo informāciju. Šajā publikācijā paustie atzinumi var nesakrist ar EMCDDA partneru, ES dalībvalstu un Eiropas Savienības aģentūru vai iestāžu oficiālo viedokli.

Šis ziņojums ir pieejams angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, horvātu, igauņu, īru, itāļu, latviešu, lietuviešu, ungāru, holandiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, zviedru, turku un norvēģu valodā. Dažas valodas ir tulkotas, izmantojot automatizētus tulkošanas rīkus. Ir darīts viss iespējamais, lai nodrošinātu, ka iegūtais teksts precīzi atspoguļo sākotnējo angļu valodas versiju.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2022

© Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs, 2022

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Print	ISBN 978-92-9497-787-8	1977-9909	doi:10.2810/858651	TD-AT-22-001-LV-C
PDF	ISBN 978-92-9497-763-2	2314-9124	doi:10.2810/540233	TD-AT-22-001-LV-N

Ieteicamā atsauce:

Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs (2022), *Eiropas 2022. gada ziņojums par narkotikām — Tendences un aktualitātes*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga.

Eiropas Narkotiku un narkomānijas
uzraudzības centrs

Praça Europa 1, Cais do Sodré, 1249-289 Lisabona, Portugāle

Tālr.: +351 211210200

info@emcdda.europa.eu | www.emcdda.europa.eu

twitter.com/emcdda | facebook.com/emcdda

Saturs

4	Priekšvārds
6	Ievada piezīme
7	Pateicības
8	SITUĀCIJA NARKOTIKU JOMĀ EIROPĀ LĪDZ 2022. GADAM - PĀRSKATS UN NOVĒRTĒJUMS PAR JAUNIEM APDRAUDĒJUMIEM UN JAUNĀM NORISĒM
22	Narkotiku piegāde, ražošana un prekursori
26	Kaņepes
28	Kokaīns
300	Amfetamīns un metamfetamīns
34	MDMA
36	Heroīns un citi opioīdi
38	Jaunas psihoaktīvās vielas
41	Citas narkotikas
43	Pielikums Valstu datu tabulas

Priekšvārds

Eiropas 2022. gada Ziņojums par narkotikām (EZN) ir izdots laikā, kad nesenie liela mēroga globālie notikumi ir pamatīgi ietekmējuši visas mūsu dzīves jomas, tostarp arī ar narkotikām saistītās problēmas, ar kurām šodien saskaramies Eiropā. Mēs esam izstrādājuši šo pamatzīņojumu, lai palīdzētu Eiropai labāk sagatavoties šo izaicinājumu pārvarēšanai. Šajā nolūkā esam analizējuši gan tendences, kas veido pašreizējo situāciju, gan apzinājuši jaunus draudus, kas var ietekmēt ar narkotikām saistītās problēmas, ar kurām Eiropa saskarsies nākotnē.

Svarīgi atzīmēt, ka šī analīze nav atsevišķs dokuments, tās pamatā ir liels nesen veikts darbs. Mēs, kā vienmēr, pievienojam šī gada Ziņojumam par narkotikām statistikas biļetenu, kas sniedz piekļuvi ziņojuma pamatā esošajiem datiem, kā arī metodoloģiskām piezīmēm un brīdinājumiem. Šis ziņojums lielā mērā balstās arī uz nesentajiem pārskatiem, kas sagatavoti sadarbībā ar Eiropu, par norisēm kokaīna un metamfetamīna tirgos. Šie pētījumi liecina, ka stimulatoru loma Eiropas narkotiku problēmā šobrīd kļūst arvien nozīmīgāka. Šogad apmēram 25 gadi, kopš ES agrīnās brīdināšanas sistēma strādā pie jaunajām psihoaktīvajām vielām. Šis atskaites punkts ir atzīmēts pievienotajā pārskatā par šī progresīvā tīkla sasniegumiem.

Manuprāt, galvenais vēstījums, kas izceļas mūsu 2022. gada narkotiku tendenču analīzē, ir: "*Visur, viss, ikviens*". Šodien mēs saskaramies ar situāciju, kad narkotiku problēmu radīto ietekmi varam novērot gandrīz *visur*. Eiropas Savienībā narkotiku problēmas sarežģī citus svarīgus jautājumus, piemēram, bezpajumtniecību, psihisku traucējumu pārvaldību un jauniešu noziedzības samazināšanu. Dažās valstīs mēs novērojam arī lielāku vardarbības un korupcijas līmeni, ko izraisa narkotiku tirgus. Notikumi starptautiskā mērogā var ietekmēt arī narkotiku problēmas, ko mēs redzam Eiropā. Šajā ziņojumā mēs aplūkojam to, kā norises Afganistānā varētu mainīt narkotiku plūsmas, izraisot nozīmīgas sekas nākotnē, un kā humanitārā krīze saistībā ar karu Ukrainā varētu radīt jaunus izaicinājumus Eiropas narkotiku dienestiem.

No šī gada ziņojuma es izdaru visaptverošu secinājumu, ka mēs šobrīd saskaramies ar sarežģītāku narkotiku situāciju, ko raksturo augsta pieejamība un narkotiku patēriņa modeļu lielāka dažādība. No mūsu ziņojumiem par jaunajām psihoaktīvajām vielām mēs redzam, ka gandrīz *viss*, kam ir psihoaktīvs potenciāls, ir pakļauts riskam nonākt tirgū, bieži vien ar nepareizu marķējumu, kas nozīmē, ka tie, kas patērē šīs vielas, var nezināt, ko viņi patiesībā lieto.

Šajā kontekstā mani īpaši satrauc saņemtie ziņojumi par to, ka kaņepju preparātiem tiek piejaukti sintētiskie kanabinoīdi; tas ir tikai viens piemērs par jauniem ar narkotikām saistītiem draudiem, ko mēs tagad redzam. Vēl viena problēma ir pieaugoša sintētisko narkotiku ražošana Eiropā, īpaši bažas ir par metamfetamīna ražošanas pieaugumu. Svarīga norise, kas atzīmēta šī gada ziņojumā, ir Covid-19 pandēmijas nepārtrauktā ietekme gan uz narkotiku dienestiem, gan uz to, kā cilvēki iegādājas kontrolējamās vielas. Tāpat ir arī atzīmēts, ka daudzās valstīs joprojām ir nepieciešams paplašināt ārstēšanās un kaitējuma mazināšanas pakalpojumus tiem, kuriem ir problēmas ar narkotikām.

EMCDDA galvenā misija ir atbalstīt labākas politikas izstrādi un darbības, lai samazinātu narkotiku nodarīto kaitējumu indivīdiem, viņu ģimenēm un kopienām, kurās viņi dzīvo. Manuprāt, mums ir jāatzīst, ka šodien tieši vai netieši *ikvienu* kaut kādā veidā ir ietekmējuši narkotiku lietošana. Tiešā veidā mēs to redzam attiecībā uz tiem, kuriem rodas problēmas un kuriem nepieciešama ārstēšana vai citi pakalpojumi. Netiešās sekas var būt slēptākas, taču tās ir vienlīdz svarīgas. Tās ietver neaizsargātu jauniešu iesaistīšanu noziedzībā, palielinātu slogu veselības aprūpes budžetam un izmaksas sabiedrībai, ko rada kopienas, kuras jūtas nedrošas vai kurās korupcija un noziedzība grauj institūcijas. Es joprojām esmu pārliecināts,

ka mēs varam tikai cerēt atrisināt sarežģītos veselības aizsardzības un sociālās politikas jautājumus, ko rada narkotiku lietošana, balstoties uz pareizu izpratni par problēmu, ar kurām saskaramies, būtību kopā ar atbilžu, kuru efektivitāti var pierādīt, analīzi. Esmu lepns par to, ka, izdodot 2022. gada Ziņojumu par narkotikām, *EMCDDA* turpina palīdzēt Eiropai labāk sagatavoties pašreizējiem un turpmākajiem izaicinājumiem, ar kuriem saskarsimies šajā jomā.

Visbeidzot, šis ziņojums, tāpat kā viss mūsu darbs, ir kopdarba rezultāts, un bez mūsu partneru atbalsta un ieguldījuma tas vienkārši nebūtu iespējams. Īpaši vēlos izteikt atzinību mūsu valstu koordinācijas centru tīklam *Reitox*, kā arī visiem citiem Eiropas ekspertiem un tīkliem, kuru darbs ir veicinājis šīs publikācijas tapšanu. Es arī pateicos par atbalstu, ko esam saņēmuši no Eiropas Komisijas, citām Eiropas aģentūrām un starptautiskajām struktūrām, kas strādā šajā jomā.

Alexis Goosdeel,
EMCDDA direktors

**Visur,
viss,
ikviens**

Ievada piezīme

Šis ziņojums ir sagatavots, pamatojoties uz informāciju, ko Eiropas Savienības dalībvalstis, kandidātvalsts Turcija un Norvēģija valsts gada ziņojumos ir sniegušas Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centram (EMCDDA).

Šā ziņojuma mērķis ir sniegt pārskatu un kopsavilkumu par situāciju narkotiku jomā Eiropā līdz 2021. gada beigām. Tāpēc visas klasifikācijas, grupējumi un marķējumi atspoguļo situāciju, pamatojoties uz pieejamajiem datiem 2021. gadā attiecībā uz Eiropas Savienības un EMCDDA ziņošanas pasākumos iesaistīto valstu sastāvu. Tomēr ne visi dati aptvers visu periodu. Ņemot vērā laiku, kāds vajadzīgs datu apkopošanai un iesniegšanai, daudzas no šajā ziņojumā iekļautajām ikgadējām valstu datu kopām attiecas uz pārskata gadu no 2020. gada janvāra līdz decembrim. Tendencu analīzei ir izmantotas tikai tās valstis, kuras ir sniegušas pietiekamus datus, lai aprakstītu izmaiņas attiecīgajā laika posmā. Tomēr lasītājam jāsaprot, ka tādas slēptas un stigmatizētas uzvedības kā narkotisko vielu lietošanas modeļu un tendenču novērošana ir sarežģīta gan praktiski, gan metodiski. Tāpēc šajā ziņojumā sniegtās analīzes mērķiem ir izmantoti vairāki datu avoti. Tādējādi ir nepieciešama piesardzība interpretācijā, jo īpaši, ja valstis tiek salīdzinātas, izmantojot kādu vienu mērījumu veidu. Brīdinājumus saistībā ar datiem var atrast tiešsaistes Statistikas biļetenā, kurā ietverta sīki izklāstīta informācija par metodiku, analīzes novērtējumi un piebildes par pieejamā informācijas kopuma ierobežojumiem. Biļetenā pieejama arī informācija par metodēm un datiem, kas izmantoti Eiropas līmeņa aplēsēm, kur var būt izmantota interpolācija.

Pateicības

Par šā ziņojuma tapšanā sniegto palīdzību *EMCDDA* vēlas pateikties:

- | *Reitox* tīkla valsts koordinācijas centru vadītājiem un darbiniekiem;
- | agrīnās brīdināšanas sistēmas korespondentiem no *Reitox* tīkla valsts koordinācijas punktiem un ekspertiem no to valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas tīkla;
- | visu dalībvalstu dienestiem un ekspertiem, kuri apkopoja šajā ziņojumā izmantotos jēldatus;
- | *EMCDDA* valdes un Zinātniskās komitejas locekļiem;
- | Eiropas Parlamentam, Eiropas Savienības Padomei, jo īpaši tās Narkotiku jautājumu horizontālajai darba grupai, kā arī Eiropas Komisijai;
- | Eiropas Slimību profilakses un kontroles centram (*ECDC*), Eiropas Zāļu aģentūrai (*EMA*) un Eiropolam;
- | Eiropas Padomes Pompidū grupai, Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības novēršanas birojam, PVO Eiropas reģionālajam birojam, Interpolam, Pasaules Muitas organizācijai, Eiropas skolu apsekojuma projektam par alkoholu un citām narkotikām (*ESPAD*), Eiropas Notekūdeņu analīzes pamatgrupai (*SCORE*), Eiropas ar narkotikām saistītās neatliekamās hospitalizācijas tīklam (*Euro-DEN Plus*), Eiropas Šīrču savākšanas un analīzes projektam (*ESCAPE*) un Eiropas Narkotiku informācijas tīklam (*TEDI*).

Reitox tīkla valstu koordinācijas centri

Reitox ir Eiropas narkotiku un narkomānijas informācijas tīkls. To veido ES dalībvalstu, kandidātvalsts Turcijas, Norvēģijas un Eiropas Komisijas koordinācijas centri. Savu valstu valdību uzraudzībā koordinācijas centri ir valsts iestādes, kas sniedz ar narkotikām saistīto informāciju *EMCDDA*. Nacionālo koordinācijas centru kontaktinformāciju var atrast *EMCDDA* tīmekļa vietnē.

SITUĀCIJA NARKOTIKU JOMĀ EIROPĀ LĪDZ 2022. GADAM

Pārskats un novērtējums par jauniem apdraudējumiem un jaunām norisēm

2022. gada Eiropas ziņojumā par narkotikām ir izmantoti jaunākie pieejamie dati, lai sniegtu pārskatu par jaunām ar narkotikām saistītām problēmām, kas ietekmē Eiropu. Pamatojoties uz jauktu metožu pieeju, kurā izmantoti dati no dažādiem rutīnas un savstarpēji papildinošiem avotiem, mēs šeit sniedzam analīzi par pašreizējo situāciju un arī uzsveram dažas norises, kam var būt svarīga ietekme uz narkotiku apkarošanas politiku un praktiķiem Eiropā.

Situācija narkotiku jomā Eiropā līdz 2022. gadam

Mūsu vispārējais novērtējums liecina, ka narkotiku pieejamība un lietošana Eiropas Savienībā joprojām ir augsta, lai gan starp valstīm pastāv ievērojamas atšķirības. Tiek lēsts, ka Eiropas Savienībā aptuveni 83,4 miljoni jeb 29 % pieaugušo (15–64 gadi) kādreiz ir lietojuši nelegālas narkotiskās vielas, un vīriešu skaits (50,5 miljoni) pārsniedz sieviešu skaitu (33 miljoni). Kaņepes joprojām ir visbiežāk lietotā viela — par tās lietošanu pēdējā gada laikā ziņojuši vairāk nekā 22 miljoni Eiropas pieaugušo iedzīvotāju. Stimulanti ir otrā visbiežāk ziņotā kategorija. Tiek lēsts, ka pēdējā gada laikā 3,5 miljoni pieaugušo ir lietojuši kokaīnu, 2,6 miljoni MDMA un 2 miljoni amfetamīnu. Aptuveni 1 miljons eiropiešu pēdējā gada laikā ir lietojuši heroīnu vai citu nelegālu opioīdu. Lai gan opioīdu lietošanas līmenis ir zemāks nekā citu narkotiku lietošanas līmenis, opioīdi joprojām rada lielāko daļu no kaitējuma, kas saistīts ar nelegālu narkotisko vielu lietošanu. To ilustrē opioīdu, bieži kopā ar citām vielām, klātbūtne, kas konstatēta aptuveni trīs ceturtdaļās no 2020. gadā Eiropas Savienībā ziņotajiem pārdozēšanas izraisītajiem nāves gadījumiem. Ir svarīgi atzīmēt, ka lielākā daļa no tiem, kuriem ir narkotiku izraisītas problēmas, izmantos virkni vielu. Tāpat mēs redzam, ka narkotiku patēriņa modeļi ir ievērojami sarežģītāki,

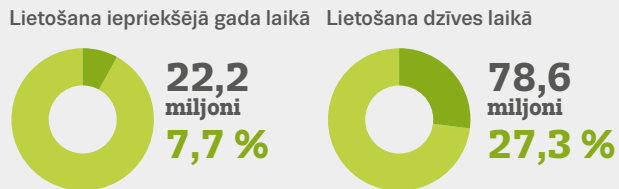
piemēram, zāles, nekontrolētas jaunas psihoaktīvās vielas un tādas vielas kā ketamīns un GBL/GBH, kas tagad ir saistītas ar narkotiku lietošanas problēmām dažās valstīs vai dažās grupās. Šīs sarežģītības dēļ arvien vairāk tiek atzīts, ka narkotiku lietošana ir saistīta ar daudzām mūsdienu aktuālākajām veselības un sociālajām problēmām vai sarežģī to risināšanu. Starp šīm problēmām ir garīgās veselības problēmas un paškaitējums, bezpajumtniecība, jauniešu noziedzība un neaizsargātu personu un kopienu ekspluatācija.

Ir svarīgi atzīmēt, ka lielākā daļa no tiem, kuriem ir narkotiku izraisītas problēmas, lieto dažādas vielas

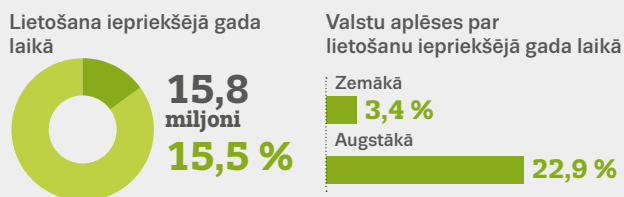
ĪSS PĀRSKATS. APLĒSES PAR NARKOTIKU LIETOŠANU EIROPAS SAVIENĪBĀ

Kanabiss

Pieaugušie (15-64 gadi)

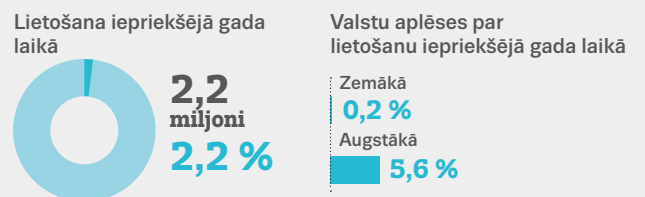
Gados jauni pieaugušie (15-34 gadi)

Kokaīns

Pieaugušie (15-64 gadi)

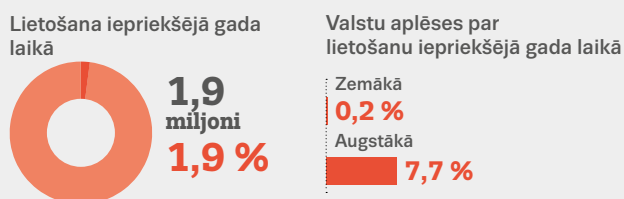
Gados jauni pieaugušie (15-34 gadi)

MDMA

Pieaugušie (15-64 gadi)

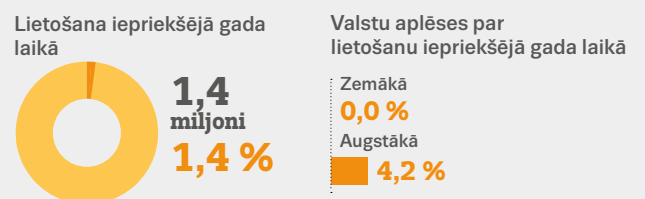
Gados jauni pieaugušie (15-34 gadi)

Amfetamīni

Pieaugušie (15-64 gadi)

Gados jauni pieaugušie (15-34 gadi)

Heroīns un citi opioīdi

Augsta riska opioīdu lietotāji

1,0 miljoni

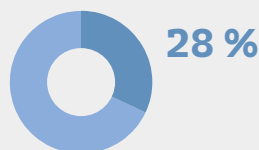
2020. gadā

514 000

opioīdu lietotāju saņēma ārstēšanu ar opioīdu agonistiem

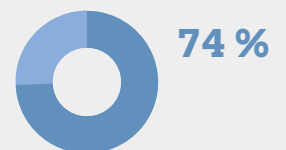
Narkotiku atkarības ārstēšanas pieprasījums

Primārā narkotika aptuveni 28 % no visiem narkotiku atkarības ārstēšanas pieprasījumiem Eiropas Savienībā

Pārdozēšanas izraisīti nāves gadījumi

Opioīdi konstatēti 74 % letālu pārdozēšanas gadījumos

Globalizācija turpina veicināt inovācijas narkotiku tirdzniecības un ražošanas jomā

Eiropā vērojamo narkotiku problēmu pamatā ir nepārtrauktais jauninājums narkotiku tirgū, kā rezultātā kopumā ir ļoti pieejams arvien lielāks skaits dažādu vielu, kurām bieži ir augsta iedarbība vai tīrība. Tāpēc galvenie politiskie izaicinājumi joprojām ir narkotiku importa Eiropas Savienībā un ražošanas samazināšana Eiropas Savienībā. Joprojām tiek atklāti lieli pārvadājumi, kas tiek pārvadāti, izmantojot metodes, kuras bieži izmanto komerciālo infrastruktūru, jo īpaši intermodālus konteineru sūtījumus. To papildināja inovācija attiecībā uz jauniem transportēšanas maršrutiem, slēpšanas metodēm un jauniem ražošanas procesiem. Eiropas Savienība ir kļuvusi arī par ievērojamu dažu narkotiku ražotāju gan vietējam patēriņam, gan pasaules tirgum. Par to liecina vairāk nekā 350 narkotiku ražotņu demontāža Eiropas Savienībā 2020. gadā. Globalizācija, šķiet, veicina dažas no šīm pārmaiņām, un īpašas bažas rada tas, ka pašlaik, šķiet, pastāv lielāka mijiedarbība starp starptautiskām un Eiropā esošām noziedzīgām grupām. Satraucošs piemērs tam ir nesens novērojums, ka Meksikas noziedzīgie grupējumi ir sākuši iesaistīties sintētisko narkotiku ražošanā Eiropas Savienībā.

Covid-19: piedāvājuma un lietošanas palielināšanās, bet potenciāli jauni izaicinājumi narkotiku situācijas izpratnei Eiropā

Eiropas narkotiku tirgus noturību var novērot arī, strauji palielinoties narkotiku piedāvājumam un lietošanai pēc tam, kad Covid-19 pandēmijas laikā ir ieviesti ierobežojumi, ko rada sociālā distancēšanās un robežkontroles pasākumi. Šajā laikposmā, iespējams, ir paātrinājusies arī narkotiku tirgus tendence kļūt arvien digitāli iespējamam, jo, šķiet, biežāk tiek izmantoti sociālo plašsaziņas līdzekļu lietojumi un šifrēti pakalpojumi, lai atvieglotu narkotiku iegādi.

Pozitīvi ir tas, ka pandēmijas laikā jaunu tehnoloģiju izmantošana ir novērota arī narkotiku atkarības ārstēšanas un kaitējuma mazināšanas pakalpojumu jomā, kā arī ir palielinājusies tiešsaistes platformu izmantošana ar narkotikām saistīto problēmu klīniskai un sociālai pārvaldībai. Šķiet, ka daudzi dienesti ir saglabājuši dažas no šīm praksēm, tostarp apmeklējumus tikai iecelšanas laikā un plašāku telemedicīnas izmantošanu. Šajā ziņā svarīgs aspekts ir tas, ka šo pieeju sniegtajiem labumiem joprojām ir vajadzīgs pētniecības novērtējums, jo īpaši attiecībā uz to piemērotību marginalizētām grupām, kurām var būt grūtības piekļūt digitālajiem pakalpojumiem. Tāpēc digitalizācijas ilgtermiņa ietekme gan uz pakalpojumu sniegšanu, gan uz narkotisko vielu iegādes uzvedību ir svarīgas tēmas, kuras būtu vērts izpētīt un uzraudzīt nākotnē.

Attiecībā uz pašreizējo uzraudzības spēju Covid-19 pandēmija ir arī būtiski ietekmējusi datu vākšanu. Daudzi dienesti saskārās ar operatīvo spiedienu, un tāpēc Eiropas un valstu līmenī var būt ietekmēti uzraudzības procesi, kas ir atkarīgi no šo dienestu datiem, potenciāli samazinot dažu datu kopu pieejamību, pilnīgumu un kvalitāti. Tāpēc, pamatojoties uz šiem datiem, salīdzinājumi ar iepriekšējiem gadiem ir jāveic piesardzīgi, jo tendenču izmaiņas var izskaidrot ar pakalpojumu sniegšanas un datu vākšanas ierobežojumiem, jo īpaši sākotnējās māsēdes periodos, nevis ar narkotiku lietošanas vai klientu īpašību izmaiņām pandēmijas rezultātā. Šķiet, ka pandēmija vairāk ietekmē ārstēšanas pieprasījuma rādītāju, kas uztrauga pacientus, kuri sāk specializētu ārstēšanos no narkotiku atkarības, nekā citus epidemioloģiskos rādītājus. Šķiet, ka pakalpojumu pārtraukumu un telemedicīnas ātras ieviešanas dēļ dažās valstīs ir radušās ar ziņošanu saistītas grūtības. Kopumā Eiropā 2020. gadā to pacientu kopējais skaits, kuri pirmo reizi sākuši ārstēšanos, salīdzinājumā ar 2019. gadu samazinājās par 14 %. Tomēr valstu līmenī bija ievērojams nevienbīgums, lai gan visas valstis, izņemot divas, 2020. gadā ziņoja par mazāku pacientu skaitu nekā 2019. gadā. Nav skaidrs, vai šis atšķirības atspoguļo pakalpojumu ierobežojumus, ziņošanu par artefaktiem vai samazinātu palīdzības meklēšanu šajā periodā.

Tā kā Covid-19 ierobežojumi Eiropā ir pakāpeniski atviegloti un narkotiku atkarības ārstēšana un citi pakalpojumi, šķiet, ir pielāgoti darbam ar Covid-19 kā endēmisku slimību, rādītāji parasti liecina par atgriešanos pie situācijas narkotiku jomā, kāda tā bija pirms pandēmijas. Sākotnējie valstu dati par ārstēšanu kopā ar papildinošiem rādītājiem, kas ir jutīgāki pret īstermiņa izmaiņām, liecina par pieaugumu 2021. gadā salīdzinājumā ar 2020. gadu. Tas atspoguļo pakalpojumu atgriešanos pie ierastās darbības modeļa, lai gan ar profilakses pasākumiem, piemēram, sociālo distancēšanos un masku valkāšanu.

Kaņepes — jaunas tendences Eiropas vispopulārākajai nelegālajai narkotiskajai vielai

Norises kaņepju jomā rada jaunus izaicinājumus attiecībā uz to, kā mēs reaģējam uz Eiropā visbiežāk lietotajām nelegālajām narkotikām. Par šīs vielas lietošanu ziņo gandrīz 48 miljoni vīriešu un aptuveni 31 miljons sievietes. Tomēr kaņepju lietošanas dzīves laikā līmeņi dažādās valstīs ievērojami atšķiras, sākot ar 4,3 % no visiem pieaugušajiem Maltā līdz 44,8 % Francijā. Pēdējos desmit gados gan hašiša, gan marihuānas indeksētās cenas ir saglabājušās relatīvi stabilas, bet abu marihuānas formu vidējais THC saturs ir palielinājies. Pašlaik vidējais THC saturs sveķos (21 %) ir gandrīz divreiz lielāks nekā kaņepju augos, kas parasti ir aptuveni 11 %. Tā ir pretēja tendence, kas novērota pagātnē, kad marihuānas THC saturs parasti bija augstāks nekā hašiša THC saturs. Tas ir vēl viens inovācijas un pielāgošanās piemērs narkotiku tirgū, jo hašiša ražotāji, kas parasti atrodas ārpus Eiropas Savienības, šķiet, ir reaģējuši uz vietējo kaņepju augu radīto konkurenci. Jāatzīmē arī, ka ar kaņepēm saistītās problēmas tagad šķiet nozīmīgākas arī mūsu uzraudzības datus, kur šai narkotiskajai vielai ir pievērsta liela uzmanība gan ar narkotikām saistītos hospitalizācijas gadījumos neatliekamās palīdzības dienestiem, gan jaunus pieprasījumus pēc ārstēšanas no narkotiku atkarības.

Eiropas kaņepju politikas vide kļūst arvien sarežģītāka

Politikas un regulatīvie pasākumi attiecībā uz kaņepēm arvien vairāk saskaras ar papildu problēmām, ko rada šīs vielas jaunie veidi un lietošanas veidi. Šķiet, ka attīstību šajā jomā daļēji ir ietekmējusi kaņepju izklaides nolūkos lietošanas tirgu izveide abos Amerikas kontinentos, kā arī lielāka komerciālā interese izstrādāt patēriņa preces, kas satur kaņepju augu ekstraktus. Kaņepju politikas joma Eiropā pakāpeniski paplašinās, un tagad papildus nelegālu kaņepju kontrolei tā ietver arī kaņepju regulējumu medicīniskai lietošanai un citiem jauniem lietošanas veidiem, tostarp kā sastāvdaļas pārtikas produktos un kosmētikā. Šīs Eiropā esošās jaunās kaņepju politikas dimensijas ietver plašāku sabiedrības veselības apsvērumu kopumu.

Dažas ES dalībvalstis izstrādā politiku attiecībā uz kaņepju lietošanu izklaides nolūkos. Malta 2021. gada decembrī pieņēma tiesību aktus par kaņepju lietošanu mājas

apstākļos un par kaņepju lietošanu privātos pasākumos, kā arī bezpeļņas pašvaldību audzēšanas klubos atpūtas vajadzībām. Luksemburga plāno atļaut pieaugošo kaņepju lietošanu valstī, savukārt Vācijā un Šveicē, kas nav ES dalībvalstis, notiek diskusijas par iespēju izveidot sistēmas legālai kaņepju pārdošanai izklaides nolūkos. Turklāt Nīderlande izmēģina modeli attiecībā uz slēgtu kaņepju piegādes ķēdi kaņepju kafejnīcās. Lai aizsargātu sabiedrības veselību, rūpīgi jāuzrauga jebkuru šajā jomā veikto reglamentējošo izmaiņu ietekme, un, lai to izdarītu, nepieciešami labi izejas dati, kas atbalstītu pastāvīgu uzraudzību un novērtēšanu.

Lielākā daļa ES valstu tagad atļauj noteiktā veidā medicīniski lietot marihuānu vai kanabinoīdus. Tomēr valstu pieejas ievērojami atšķiras atļauto preparātu un izmantotā tiesiskā regulējuma ziņā. Pašlaik lieli uzņēmumi, kas audzē un pārdod kaņepes Kanādā, audzē un pārdod arī Eiropā un piegādā medicīniskus kaņepju preparātus dažām ES dalībvalstīm. Eiropas Komisijas 2022. gada Eiroparometra aptaujā tika atklāts, ka septiņi no desmit respondentiem uzskata, ka kaņepēm vajadzētu būt pieejamām medicīniskai lietošanai.

Par kaņepju likumīgās tirdzniecības paplašināšanos Eiropā liecina kaņepju augu šķirņu, produktu preču zīmju, audzēto kaņepju hektāru un jaunu pārtikas produktu pieteikumu reģistrācija. Turklāt daudzās ES dalībvalstīs tagad ir veikali, kas pārdod zemas THC pakāpes kaņepju produktus, tostarp pārtiku, kosmētiku un augu smēķēšanas materiālus. Šos produktus pārdod ar zemu THC saturu vai kā citu kanabinoīdu, piemēram, kanabidiolu (CBD), avotus. Eiropas Savienības Tiesa 2020. gadā norādīja, ka no augiem iegūta CBD nav "narkotika", jo pašreizējā zinātniskā izpratne par šo vielu liecina, ka tai nav psihoaktīvu īpašību. To sekas nav skaidras, bet, ja ir izpildīti regulatīvie nosacījumi, potenciāli var interpretēt, ka CBD var izmantot kā sastāvdaļu dažos komerciālajos produktos.

Politikas un regulatīvie pasākumi attiecībā uz kaņepēm arvien vairāk saskaras ar papildu problēmām, ko rada šīs vielas jauni veidi un lietošanas veidi

Lai rūpīgi novērtētu zema THC līmeņa kaņepju preparātu iespējamo kaitējumu vai ieguvumus, ir vajadzīga papildu informācija. Ir paustas bažas par to, cik pārlicinoši ir pierādījumi, lai pamatotu apgalvojumus par iespējamām priekšrocībām veselībai, kvalitātes kontroles jautājumiem, atbilstošām drošības robežvērtībām un grūtībām, mērot devas. Sarežģītā politikas vide un šķietamā pelēkā zona ap šo preparātu likumību un to noieta veicināšanu, iespējams, ir veicinājusi šā tirgus strauju paplašināšanos. Lai izprastu šīs tendences un jebkādas to iespējamās sekas Eiropas līmenī, ir nepieciešama standartizēta kaņepju preparātu pieejamības un lietošanas izplatības uzraudzība, kā arī starptautiski pētījumi.

Nelegālie kaņepju preparāti ar pieaugošu veselības apdraudējumu saistībā ar sintētisko kanabinoīdu lietošanu

Sintētiskie kanabinoīdi atdarina THC — vielas, kas galvenokārt izraisa kaņepju psihoaktīvo iedarbību, — iedarbību, bet tie var būt gan ļoti iedarbīgi, gan toksiski. Bažas par dažu sintētisko kanabinoīdu toksicitāti ir paustas jau sen. Tomēr jaunākās tendences liecina, ka Eiropā arvien biežāk tiek ziņots par kanabisu, kam piemaisīti sintētiskie kanabinoīdi, jo īpaši augu un sveķu preparāti ar zemu THC saturu. Vairumā gadījumu šīs narkotikas tika pirktas kā nelegālas kaņepes. Lai gan šo viltoto preparātu pieejamības apjoms Eiropā nav zināms, bažas rada tas, ka kopš 2020. gada jūlija tos ir konstatējušas 8 ES dalībvalstis. Sākotnēji MDMB-4en-PINACA bija visbiežāk konstatētais sintētiskais kanabinoīds, bet 2021. gadā ADB-BUTINACA kļuva izplatītāks.

Iedarbīgi sintētiskie kanabinoīdi var izraisīt lielāku intoksikāciju un garākus, fiziskus un uzvedības efektus nekā kaņepes, turklāt tiek ziņots par smagu un letālu saindēšanos. Cilvēki, pašiem sev nezinot, var lietot lielas sintētisko kanabinoīdu devas, jo dabīgo kaņepju preparātu lietotāji var lietot neprecīzus ražošanas procesus, kā rezultātā adulanti bieži tiek nevienmērīgi izplatīti visā produktā. Tā rezultātā preparātos var būt toksisks sintētisko kanabinoīdu daudzums un produktos esošo vielu koncentrētas kabatas.

Iespējams, ka noziedznieki ļaunprātīgi izmanto kaņepju preparātus, lai gūtu maksimālu peļņu, jo zema THC līmeņa rūpnieciskās kaņepes ir lētas un tām ir līdzīgs iespaids kā nelegālajiem kaņepju augiem. Tas ļauj viegli maldināt tirgotājus un lietotājus, lai gan ir nepieciešams tikai neliels daudzums sintētisko kanabinoīdu pulvera, lai radītu spēcīgu kaņepēm līdzīgu iedarbību. Pieejamā informācija liecina, ka daži cilvēki, kuri lietoja šos viltotos preparātus, uzskatīja, ka ir iegādājušies dabīgu kaņepju produktus. Viņi nezināja, ka viņu lietotie preparāti satur spēcīgas iedarbības sintētiskos kanabinoīdus.

Šo preparātu pieejamības un ietekmes uzraudzība ir sarežģīta, jo kaņepju paraugos netiks konstatēti sintētiskie kanabinoīdi, ja vien netiks veikta tiesu ekspertīze. Tāpēc ir vajadzīga kaņepju paraugu lielāka analītiskā un toksikoloģiskā testēšana, kā arī rezultātu ātra paziņošana. Valstu agrīnās brīdināšanas sistēmām var būt svarīga loma, atklājot un reaģējot uz notikumiem, kas saistīti ar nelikumīgu narkotisko vielu maldinošu pārdošanu, viltojumiem vai piesārņojumu. Tomēr, lai valstu un Eiropas līmenī darbotos, ir jāturpina attīstīt atbilstoši resursi un atbilstoši kanāli informācijas sniegšanai par rezultātiem. Ir vajadzīgi arī turpmāki pētījumi, lai izstrādātu efektīvas profilakses un kaitējuma mazināšanas reakcijas, lai samazinātu potenciālos veselības riskus, kas saistīti ar šāda veida viltošanu.

Augsta kokaīna pieejamība Eiropā

Notekūdeņu analīze liecina, ka kokaīna lietošanas mērens samazinājums ir saistīts ar Covid-19 ierobežojumiem. Tas, iespējams, bija saistīts ar to, ka tika slēgtas nakts dzīves un izklaides vietas, kas ir saistītas ar šīs narkotikas lietošanu. Tomēr jaunākie dati no dažādiem avotiem liecina, ka lietošanas līmeņi tagad ir atgriezušies pirmspandēmijas līmenī. Turklāt 2020. gadā Eiropas Savienībā tika konfiscēts rekordliels daudzums kokaīna — 213 tonnas. Gan šis, gan citi rādītāji liecina, ka pašlaik nav pazīmju, kas liecinātu, ka pēdējos gados novērotā šīs narkotikas pieejamības pieauguma tendence ir mainījusies. Pēdējās desmitgades laikā arī indeksētās cenas ir saglabājušās stabilas, bet vidējā tīrība ir palielinājusies. Eiropā ir palielinājies arī kokaīna sekundārās apstrādes laboratoriju skaits, un tas liecina, ka nelegālās tirdzniecības grupas izmanto novatoriskākas metodes Eiropas tirgus apgādei. Pieaug arī ar kokaīna lietošanu vai glabāšanu saistīto pārkāpumu tendences. Kopumā visi šie rādītāji liecina, ka, ņemot vērā vēsturiskos standartus, kokaīna pieejamība un lietošana joprojām ir ļoti augsta.

Pazīmes, kas liecina, ka kreka lietošana izplatās neaizsargātu iedzīvotāju vidū

Ņemot vērā rādītājus, kas liecina par augstu kokaīna pieejamības un lietošanas līmeni, pieaug bažas par attiecīgo ar kokaīnu saistīto problēmu pieaugumu. Aptuveni 15 % no visiem pirmreizējiem narkotiku atkarības ārstēšanas pieprasījumiem 2020. gadā bija saistīti ar kokaīnu, un ir daži pierādījumi, kas liecina, ka kreka lietošana, lai gan joprojām ir samērā reta, varētu palielināties un tagad ir novērota lielākā skaitā pilsētu un valstu. Tas rada īpašas bažas, jo šis narkotiku veids ir īpaši saistīts ar veselības un sociālajām problēmām. Eiropā kreka lietošanu galvenokārt novēro neaizsargātās un marginalizētās grupās, no kurām daudzām ir citas ar vielu ļaunprātīgu lietošanu saistītas problēmas, tostarp ar opioīdu lietošanu saistītas problēmas. Kreku parasti ražo tuvu lietotāju līmenim vai lietotāja līmenī, pārvēršot kokaīna pulveri par kokaīna bāzi. Parasti to smēķē, bet var arī izšķīdināt injekcijām.

Ilgtērmiņa tendences liecina, ka 2020. gadā Eiropā aptuveni 7 000 pacientu sāka ārstēšanos no narkotiku atkarības kreka problēmu dēļ, trīskāršojot 2016. gadā paziņoto pacientu skaitu, kas liecina par lietošanas pieaugumu, un visas Beļģija, Īrija, Spānija, Francija, Itālija un Portugāle ziņoja par ievērojamu lietošanas pieaugumu. Vācija ziņo, ka pilsētās, kur agrāk kreku lietoja reti, tagad ir sastopama kreka lietošana. Francijā veiktā pētījumā aplēsts, ka to cilvēku skaits, kuri lieto kreku, ir palielinājies no 10 000 cilvēku 2010. gadā līdz 42 800 cilvēku 2019. gadā. Kaitējuma mazināšanas dienesti ar zemu kaitīguma pakāpi ir ziņojuši par būtisku kreka lietošanas izplatības pieaugumu Briselē, Kopenhāgenā, Lisabonā, dažās Īrijas daļās un Ziemeļīrijā. ES finansētā EUSEME projekta 2021. gadā veiktā analīze par komunālajiem notekūdeņiem 13 Eiropas pilsētās visās paraugu ņemšanas dienās konstatēja kreka atliekas, un lielākais noslogojums tika ziņots Amsterdamā un Antverpenē.

Kokaīna augstā pieejamība, visticamāk, ir veicinājusi kreka lietošanas pieaugumu Eiropas rietumos un dienvidos. Pieaugošais ekonomiskais trūkums Covid-19 pandēmijas laikā neaizsargātu augsta riska narkotiku lietotāju vidū un mazu, lētu kreka devu pieejamība, iespējams, arī ir veicinājis lietošanas pieaugumu.

Kokaīna pieejamība un lietošana pēc vēsturiskiem standartiem joprojām ir ļoti augsta

Kreka lietošana ir saistīta ar dažādiem veselības un sociālajiem kaitējumiem. Narkotiku lietošanas telpas Parīzē un Lisabonā ziņo, ka ievērojams daudzums pacientu, kuri lieto kreku, to izšķīdina injekcijām, līdz ar to palielinot HIV un C hepatīta vīrusa (HCV) infekcijas risku. Ziņojumi par plašākām sociālajām problēmām, kas saistītas ar kreku, ietver bandu vardarbību, vardarbību un nopietnas finansiālas problēmas. Kreka lietošanu bieži raksturo bieža lietošana, kas izraisa garīgās un fiziskās veselības problēmas un agresīvu uzvedību, apgrūtinot ārstēšanas un kaitējuma mazināšanas pasākumu īstenošanu.

Ņemot vērā, ka kokaīns joprojām ir plaši pieejams Eiropā, ir svarīgi, lai narkotiku uzraudzības sistēmas attīstītu spēju sekot līdzi turpmākajam problemātiskās kokaīna lietošanas pieaugumam un izplatībai plašākā mērogā un jo īpaši ar kreku saistītām problēmām. Lielāki ieguldījumi reaģēšanai uz specializētiem pakalpojumiem cilvēkiem, kuriem ir ar kreku saistītas problēmas, visticamāk būs vajadzīgi arī vietās, kur ir izveidojusies šāda uzvedība.

Rekordliels sintētisko katonu skaits Eiropā un ar to saistītais kaitējums liek ieviest jaunus kontroles pasākumus

Par pieaugošu daudzveidību narkotiku tirgū liecina arī nekontrolētu sintētisko katonu, ko pārdod kā alternatīvu kontrolētiem stimulantiem, pieejamība un lietošana. EMCDDA 2021. gada beigās uzraudzīja 162 katonus, tāpēc tie ir otrā lielākā jauno psihoaktīvo vielu kategorija pēc sintētiskajiem kanabinoīdiem, ko uzrauga ES agrīnās brīdināšanas sistēma. Katonu konfiskācijas gadījumu skaits 2020. gadā pieauga līdz 3,3 tonnām, palielinoties no 0,75 tonnām 2019. gadā, un par lieliem konfiskācijas gadījumiem joprojām tiek ziņots 2021. un 2022. gadā. Šo pieaugumu lielā mērā izraisīja neliels skaits liela mēroga *N*-etilheksedronas un divu vielu — 3-MMC un 3-CMC — konfiskācijas, kas pēc struktūras ir līdzīgas starptautiski kontrolētajām narkotikām 4-MMC (mefedronam) un 4-CMC (klefedronam).

Lai gan 3-MMC un 3-CMC Eiropas narkotiku tirgū ir bijuši pieejami jau vairākus gadus, šķiet, ka to pieejamība ir palielinājusies aptuveni 2020. gadā. Agrīnās brīdināšanas sistēma ir arī saņēmusi ziņojumus par kaitējumu, kas saistīts ar abām šīm vielām. Piemēram, Nīderlande norādīja, ka to saindēšanās gadījumu skaits, par kuriem ir aizdomas, ka tajos ir iesaistīts 3-MMC, ir palielinājies no 10 gadījumiem 2018. gadā līdz 64 gadījumiem 2020. gadā.

Sintētisko katinonu injicēšana ir saistīta ar korporatīvo praksi un marginalizētām grupām, kas injicē narkotikas, kur tā ir saistīta ar HIV un HCV uzliesmojumiem. Bažas par 3-MMC un 3-CMC pieejamību un lietošanu pamudināja EMCDDA 2021. gadā veikt riska novērtējumu, un Eiropas Komisija ierosināja tiesību aktus, lai piemērotu tiem kontroli Eiropas Savienībā.

Lielākā daļa sintētisko katinonu, kas konfiscēti 2020. gadā, ir ar izcelsmi Indijā, kur liela apjoma šo vielu ražošana šķiet salīdzinoši jauns notikums. Pirms 2020. gada salīdzināmu sūtījumu, ja tādi bija konstatēti, izcelsme bija Ķīnā. Tomēr pēdējos gados Ķīna ir ieviesusi juridiskas kontroles dažādām vielām, tostarp 3-MMC un 3-CMC. Tā kā Ķīna vēsturiski ir bijusi galvenais Eiropā konstatēto jauno psihoaktīvo vielu avots, jaunākie dati var liecināt par vispārīgāku pāreju uz citu valstu lielāku iesaisti jaunu psihoaktīvo vielu un, iespējams, prekursoru piegādē Eiropai, paredzot kapacitāti šo valstu ķīmiskajā vai farmaceitiskajā rūpniecībā. Ja tas tā ir, tam varētu būt būtiska ietekme uz turpmākiem narkotiku kontroles pasākumiem.

Arī sintētiskie katinoni tiek ražoti Eiropā, taču līdz šim tiek uzskatīts, ka šī ražošana veido tikai nelielu daļu no katinoniem, kuri parādās tirgū. Tomēr tas var mainīties, jo gan likvidēto nelikumīgo sintētisko katinonu ražotņu skaits, gan konfiscēto ķīmisko prekursoru daudzums kopš 2020. gada ir palielinājies.

Injicēšana ir saistīta ar kaitīgākiem narkotiku lietošanas modeļiem un paaugstinātu ar asinīm pārnēsājamu infekciju, piemēram, HIV un vīrusu hepatīta, risku

Injicējamo narkotiku lietošana samazinās, bet joprojām rada bažas

Pieejamie dati liecina, ka injicējamo narkotiku lietošana Eiropā pēdējo desmit gadu laikā ir samazinājusies. Šajā ziņā var norādīt, ka tikai 15 valstis nesen (2015. gadā vai vēlāk) ir veikušas injicējamo narkotiku lietošanas izplatības aplēses. Šādi gadījumi svārstās no mazāk nekā viena gadījuma uz 1000 iedzīvotājiem 15–64 gadu vecumā Grieķijā, Spānijā, Ungārijā un Nīderlandē līdz vairāk nekā 10 gadījumiem uz 1000 iedzīvotājiem Igaunijā. Visās šajās valstīs opioīdi tiek norādīti kā injicējamās narkotikas, un vēsturiski heroīns ir bijusi ar injicēšanu saistīta narkotika daudzās valstīs. Iespējams, ka tā vairs nav. No pacientiem, kuri pirmoreiz sākuši specializētu narkotiku atkarības ārstēšanu 2020. gadā un kā primāro narkotiku norādījuši heroīnu, injicēšanu kā galveno ievadišanas veidu norāda tikai 22 %, kas ir samazinājums, salīdzinot ar 35 % 2013. gadā.

Tiek injicētas arī citas narkotikas, tostarp amfetamīni, kokaīns, sintētiskie katinoni, izrakstīti opioīdu medikamenti un citas zāles. Tomēr kopumā mēs ļoti maz zinām par injicējamo narkotiku lietošanas modeļiem un to, kā tie dažādās valstīs atšķiras, un var būt atšķirības, kas ietekmē ar šādu uzvedību saistīto kaitējumu. Piemēram, analizējot 1392 izlietotās šļirces, ko 2020.–2021. gadā savāca ESCAPE tīkls 8 Eiropas pilsētās, tika konstatēts, ka 5 pilsētās puse vai vairāk šļirču satur stimulantus. Trešdaļa visu šļirču saturēja divas vai vairākas narkotikas, kas norāda uz vairāku narkotiku lietošanu vai injicējamā materiāla atkārtotu lietošanu, kā arī visbiežāk sastopamo stimulantu un opioīdu narkotiku maisījumu.

Injicēšana ir saistīta ar kaitīgākiem narkotiku lietošanas modeļiem un paaugstinātu ar asinīm pārnēsājamu infekciju, piemēram, HIV un vīrusu hepatīta, inficēšanas risku. Pastāv bažas, ka Covid-19 pandēmija 2020. gadā apgrūtināja sterila narkotiku lietošanas aprīkojuma izplatīšanu un veicināja HIV un vīrusu hepatīta testēšanas samazināšanos. Tāpēc būs svarīgi rūpīgi uzraudzīt turpmākās tendences, lai apzinātu pandēmijas nelabvēlīgo ietekmi uz veselības stāvokli šajā jomā. Pozitīvi ir tas, ka ar narkotiku injicēšanu saistīto jauno HIV infekcijas ilgtermiņa tendences Eiropā samazinās. Tomēr dažās valstīs ievērojama daļa injicējamo narkotiku lietotāju kādā brīdī būs inficēti ar HIV. Subnacionālie seroprevalences pētījumi, kas veikti Igaunijā, Lietuvā, Polijā un Rumānijā laikposmā no 2017. līdz 2020. gadam, liecina, ka, piemēram, HIV antivielu izplatība injicējamo narkotiku lietotāju vidū pārsniedz 20 %. Eiropas Savienībā 2020. gadā bija 563 jaunas HIV diagnozes (1,3 uz miljonu iedzīvotāju) un 128 jaunas AIDS diagnozes, kas saistītas ar injicējamo narkotiku lietošanu. Vairāk nekā puse ar injicējamo narkotiku lietošanu saistīto jauno HIV diagnožu joprojām tiek

AR NARKOTIKĀM SAISTĪTAS INFEKCIJAS SLIMĪBAS

Jauni HIV gadījumi, kas attiecināmi uz injicējamo narkotiku lietošanu, 2020. gadā (ES)

5,2 %

563/10 783*

Jauni AIDS gadījumi, kas saistīti ar injicējamo narkotiku lietošanu

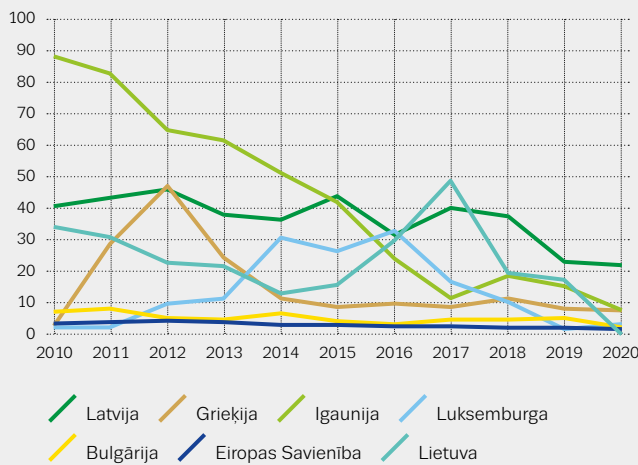
8,6 %

128/1 491*

* HIV vai AIDS diagnozes ar dokumentētu inficēšanās režīmu 2020. gadā.

Ar narkotikām saistītu HIV gadījumu tendences, kas attiecināmas uz injicējamo narkotiku lietošanu – ES un atlasītas valstis

Gadījumi uz miljoniem iedzīvotājiem

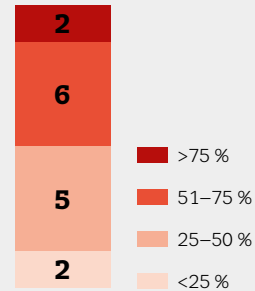

HCV antivielu izplatība injicējamo narkotiku lietotāju vidū

13–86 %

15 valstīs

Valstis ar datiem par valsti

HCV hroniskās infekcijas injicējamo narkotiku lietotāju vidū 2018.–2020. gadā

16–49 %

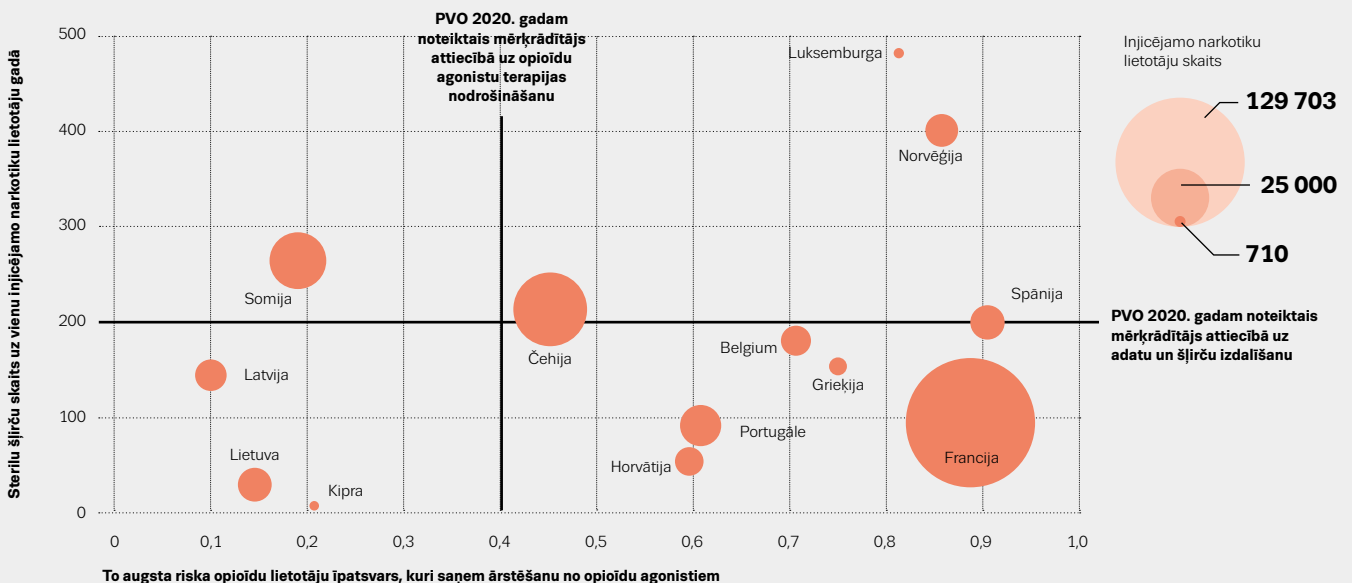
subnacionālajos paraugos 4 valstīs

Pašreizējās HBV infekcijas, valstu dati par 2018.–2020. gadu

vidēji 5,3 % (1,3–8,9 %)

injecējamo narkotiku lietotāju vidū

Adatu un šīrču izdalīšanas un opioīdu agonistu terapijas aptvērums attiecībā pret PVO 2020. gadam noteiktajiem mērķiem, 2020. gada vai jaunākās pieejamās aplēses

Aptvērums ir balstīts uz jaunākajām valstu aplēsēm par injicējamo narkotiku lietošanu un augsta riska opioīdu lietošanu, ko papildina kaitējuma mazināšanas pasākumu dati (maksimāli divu gadu diapazonā). Aplēse par opioīdu agonistu terapijas aptvērumu Beļģijā ir iegūta no 2019. gadā veikta subnacionāla pētījuma.

diagnosticētas novēloti. Agrāka diagnosticēšana ir saistīta ar labākiem ārstēšanas rezultātiem, tāpēc jaunu ar narkotikām saistītu infekciju agrīnas diagnosticēšanas uzlabošanai arī turpmāk jābūt prioritātei, veicot intervences pasākumus šajā jomā.

Joprojām nepieciešams paplašināt ārstēšanas un kaitējuma mazināšanas pakalpojumus

Tikai Čehija, Spānija, Luksemburga un Norvēģija 2020. gadā ziņoja, ka ir sasniegušas Pasaules Veselības organizācijas 2020. gadam noteiktos mērķus nodrošināt 200 šļircēs uz vienu injicējamo narkotiku lietotāju gadā, un 40 % augsta riska opioīdu lietotāju ir sākuši ārstēšanos opioīdu agonistu terapijā. Tas norāda uz pastāvīgu vajadzību intensificēt ārstēšanu un kaitējuma mazināšanas pasākumus opioīdu lietotājiem un injicējamo narkotiku lietotājiem. Tiek lēsts, ka 2020. gadā augsta riska opioīdu lietoja vidēji 0,34 % ES pieaugušo iedzīvotāju (15–64 gadi), kas atbilst aptuveni 1 miljonam augsta riska opioīdu lietotāju. Eiropas Savienībā 2020. gadā opioīdu agonistu ārstēšanā bija 514 000 pacientu, kas liecina, ka kopējais ārstēšanas aptverums ir aptuveni 50 %. Tomēr šis rādītājs neatspoguļo to, ka starp valstīm pastāv ievērojamas atšķirības attiecībā uz to, cik lielā mērā personas, kurām ir ar opioīdiem saistītas problēmas, varētu izmantot ārstēšanu ar opioīdu agonistiem, un dažās valstīs šis noteikums ir acīmredzami nepietiekams.

Ir arī zināms, ka uzņemšana opioīdu agonistu ārstēšanā ir aizsardzības faktors attiecībā uz narkotiku pārdozēšanu. Tiek lēsts, ka Eiropas Savienībā 2020. gadā bija vismaz 5800 pārdozēšanas izraisītu nāves gadījumu, kas saistīti ar nelegālām narkotikām, tas ir aplēstais pārdozēšanas izraisītais mirstības rādītājs 16,7 nāves gadījumi uz miljonu pieaugušo iedzīvotāju. Lielākā daļa šo nāves gadījumu ir saistīti ar vairāku narkotiku toksicitāti, kas parasti ietver nelegālo opioīdu, citu nelegālo narkotiku, medikamentu un alkohola kombinācijas. Dažās valstīs benzodiazepīnus kopā ar citām narkotikām parasti norāda toksikoloģijas ziņojumos par narkotiku izraisītiem nāves gadījumiem. Parasti nav skaidrs, vai tās ir izrakstītas individuāli terapeitiskos nolūkos, taču, visticamāk, tas tā nav. Lai gan datus ir sarežģīti interpretēt, tie liecina, ka benzodiazepīni var būt izraisījuši vai veicinājuši dažus no šiem nāves gadījumiem. Opioīdi ir sastopami aptuveni trīs ceturtdaļās no visiem narkotiku izraisītiem nāves gadījumiem, uzsverot šo vielu kā narkotiku izraisītas mirstības cēloņa negatīvo nozīmi. Satraucoši, ka dažas valstis, par kurām ir

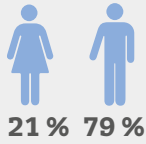
pieejami dati, piemēram, Austrija un Norvēģija, ziņoja, ka 2020. gadā ir pieaudzis heroīna/morfīna izraisīto nāves gadījumu skaits. Tomēr dažas valstis, piemēram, Vācija un Zviedrija, ir ziņojušas par samazinājumu. Jāatzīmē arī, ka opioīdi, kas nav heroīns, tostarp metadons un, mazākā mērā, buprenorfīns, oksikodons un fentanils, dažās valstīs bija saistīti ar ievērojamu daļu no pārdozēšanas izraisītiem nāves gadījumiem.

Pārdozēšanas izraisītu nāves gadījumu skaits 50–64 gadu vecuma grupā no 2012. gada līdz 2020. gadam palielinājās par 82 %. Tas atspoguļo augsta riska narkotiku lietotāju novecošanas tendenci un dažās valstīs nāves gadījumu skaita pieaugumu, bieži sieviešu vidū saistībā ar receptšu opioīdiem, kas, iespējams, ir saistīts ar spēju pārvaldību un zāļu ļaunprātīgu lietošanu. Tāpēc pieaug vajadzība gan izstrādāt atbildes pasākumus, kas labāk apmierina novecojošas sabiedrības vajadzības, kurām ir hroniskas narkotiku izraisītas un veselības problēmas, gan labāk izprast opioīdu lietošanu vecākās grupās un tās saistību ar negatīviem rezultātiem veselības jomā.

**Ir arī zināms, ka
uzņemšana opioīdu
agonistu ārstēšanā ir
aizsardzības faktors
attiecībā uz narkotiku
pārdozēšanu**

NARKOTIKU IZRAISĪTI NĀVES GADĪJUMI

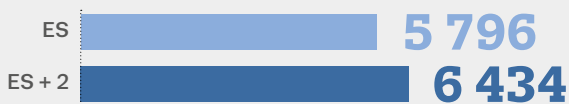
Raksturojums

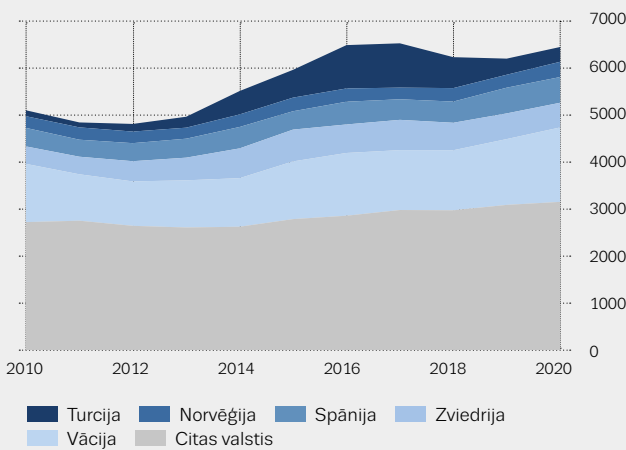
Vidējais vecums
nāves brīdī **41 gadi**

Nāves gadījumi
ar opioīdu
klātbūtni **74 %**

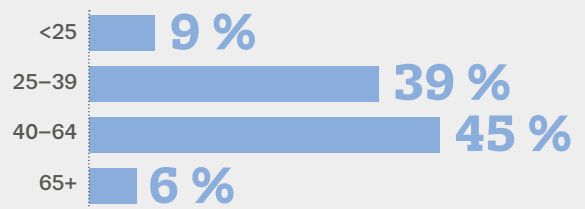
Nāves gadījumu skaits

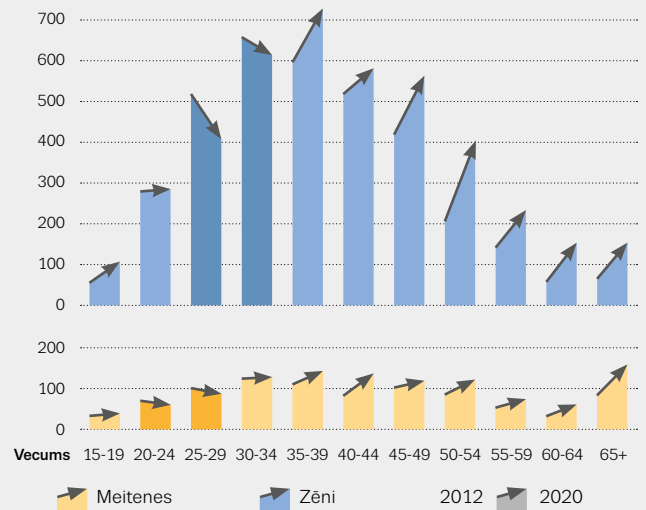
Pārdozēšanas izraisītas mirstības tendences

Vecums nāves brīdī

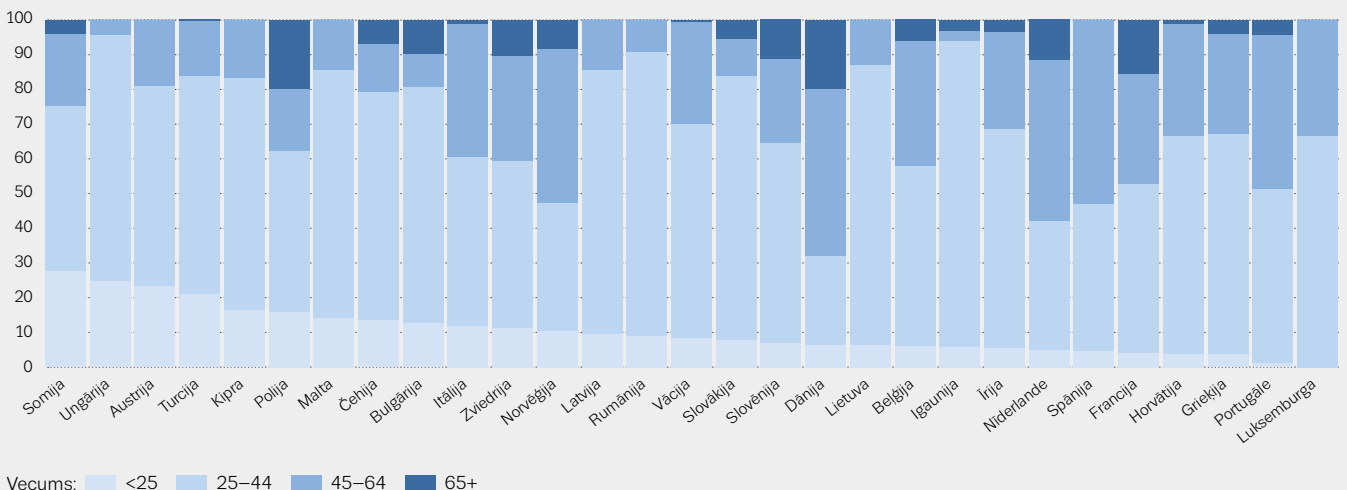
Narkotiku izraisītu nāves gadījumu skaits, par kuriem ziņots Eiropas Savienībā 2012. un 2020. gadā vai pēdējā gadā, sadalījumā pa vecuma grupām un dzimumiem

Dati attiecas uz Eiropas Savienību, izņemot, ja ir norādīts "ES + 2" (ES, Norvēģija un Turcija). Ja nebija pieejami 2020. gada dati, tika izmantoti 2019. gada vai citi jaunākie dati. Metodoloģisko atšķirību un iespējamās nepietiekamas ziņošanas dēļ dažās valstīs salīdzinājumi starp valstīm var nebūt derīgi.

Narkotiku izraisītu nāves gadījumu skaits, par kuriem ziņots Eiropas Savienībā, Norvēģijā un Turcijā 2020. gadā vai pēdējā gadā, par kuru pieejami dati, sadalījumā pēc vecuma

Procenti

Vai narkotiku tirgi tumšajā tīklā samazinās?

Tehnoloģijas joprojām ir galvenais narkotiku tirgu dzinējspēks, jo pašlaik zināmā mērā tiek izmantoti tumšā tīkla tirgi, sociālo plašsaziņas līdzekļu un tūlītējās ziņapmaiņas lietotnes, kā arī sakaru un šifrēšanas tehnoloģijas, lai veicinātu narkotiku tirdzniecību.

Jo īpaši pieaug politiskās un sabiedrības bažas par iespējām tumšā tīkla tirgos kļūt par vēl nozīmīgāku nelegālo narkotiku iegādes avotu. EMCDDA veiktā analīze par narkotiku piegādi tumšā tīkla tirgos ir parādījusi, ka vairāki faktori, tostarp Covid-19 pandēmija, tiesībsargdzības darbība un ilgi dikstāves periodi, šķiet, ir ietekmējuši darbību tumšā tīkla narkotiku tirgos. Aplēstie ieņēmumi 2021. gada beigās ievērojami samazinājās līdz gandrīz 30 000 EUR dienā, kas ir mazāk nekā 2020. gadā novērotais 1 miljons EUR dienā.

Tiešsaistes ekosistēma ir ļoti dinamiska, tāpēc prognozes par nākotnes tendencēm ir jāizsaka piesardzīgi. Tomēr mēs redzam pazīmes, kas liecina, ka tiesībsargdzības pasākumi, viltojumi un brīvprātīga izešana no tirgos ir veicinājuši patērētāju uzticības mazināšanos tumšo tīklu tirgos kā piegādes avotā. Daži pētījumi liecina arī par to, ka laikā, kad sākās Covid-19 karantīnas periods, samazinājās iespējamība sekmīgi piegādāt narkotikas, kas pirktas no šīm platformām.

Mazāk pozitīvi ir tas, ka narkotiku pārdošana, izmantojot sociālos plašsaziņas līdzekļus un tūlītējās ziņapmaiņas lietotnes, piesaista lielāku interesi un, iespējams, paplašinās, jo šīs tehnoloģijas tiek uzskatītas par drošāku, ērtāku un pieejamāku piegādes avotu. Tas nozīmē, ka pieaug vajadzība izstrādāt efektīvas stratēģijas, lai uzraudzītu norises šajā jomā un apsvērtu, kādi reaģēšanas pasākumi varētu būt vajadzīgi.

Izmaiņas metamfetamīna ražošanā un piedāvājuma dinamika palielina lietošanas pieauguma risku

Eiropā metamfetamīns parasti ir pieejams pulvera veidā, un parasti to lieto iekšķīgi vai nazāli, vai injicē retāk. Lielī tīra metamfetamīna hidrohlorīda kristāli, kas pazīstami kā "ledus" vai "kristālu metrija" un piemēroti smēķēšanai, ir retāk sastopami, bet dažkārt par tiem tiek ziņots. Ar metamfetamīnu saistītais kaitējums parasti ir saistīts ar intensīvu, lielu devu vai ilgtermiņa lietošanu, kas bieži ir saistīta ar injicēšanu vai smēķēšanu mazāk aizsargāto grupu vidū. Vēsturiski metamfetamīna lietošana Eiropā bija koncentrēta Čehijā, bet pēc tam izplatījies Slovākijā, un nesen ir novērota tā izplatība dažās Baltijas valstīs un Vācijā. Lielākā daļa pacientu Eiropas Savienībā, kuri sākuši ārstēšanos ar šo narkotiku saistītu problēmu dēļ, ir šajās valstīs. Tomēr, lai gan vispārējais lietošanas līmenis joprojām ir ļoti zems, tagad ir pierādījumi, kas liecina par pastāvīgu lietošanas izplatību Eiropas rietumu un dienvidu valstīs.

Metamfetamīna ražošanai Eiropā vēsturiski ir bijušas raksturīgas maza mēroga vietējās "virtuves" laboratorijas, kas izmanto no zālēm iegūtus prekursorus. Tomēr pēdējos gados Nīderlandē un Beļģijā ir konstatētas liela mēroga ražotnes, kurās izmanto atšķirīgu ražošanas metodi; šī teritorija ir svarīga arī amfetamīna un MDMA ražošanai, izmantojot līdzīgus procesus. Šajā jomā ir ziņots par Eiropas un Meksikas noziedznieku sadarbību, lai ražotu lielu metamfetamīna daudzumu, izmantojot jaunus ražošanas procesus, saistībā ar vidēja līdz liela mēroga nelikumīgām laboratorijām. Tas rada bažas, ka Eiropai pašlaik ir nozīmīgāka loma pasaules apgādē, jo metamfetamīnu ražo eksportam uz ļoti ienesīgiem tirgiem valstīs ārpus Eiropas. Iespējams, ka tagad šī ražošana sāk ietekmēt arī patēriņu Eiropas Savienībā, un vairākas ES dalībvalstis, tostarp Čehija un Vācija, ziņo, ka daļu nesen atklāto metamfetamīna, iespējams, ir nodrošinājusi Nīderlande.

Eiropā ir ievests arī Meksikā un Āfrikā ražots metamfetamīns. Nelikumīgi tirgotie daudzumi ir dažādi — no maziem daudzumiem pasta pakās, kas saistītas ar tumšā tīkla tirgus pirkumiem, līdz vairāku tonnu sūtījumiem, kas importēti no Meksikas un ko paredzēts nosūtīt caur Eiropu uz citiem tirgiem, bet kas var arī veicināt lielāku pieejamību Eiropas Savienībā.

Kopumā metamfetamīna ražošanas un tirdzniecības izmaiņas ir radījušas iespēju, ka šī narkotika Eiropā kļūs pieejamāka. Ņemot vērā ar šo narkotiku saistīto kaitējumu un lielo nozīmi, kāda tai ir ar narkotikām saistīto problēmu starptautiskā kontekstā, Eiropai ir jābūt labāk sagatavotai

konstatēt turpmākas izplatīšanas ražošanā un lietošanā pazīmes un ātri reaģēt uz tām. Lai to panāktu, ir svarīgi nodalīt metamfetamīnu un amfetamīnu valsts datu vākšanā un ziņošanā, lai atklātu pieejamības, lietošanas un kaitējuma pieaugumu. Gatavību paaugstināt palīdzēs arī kriminālistikas profilēšana, lai noteiktu metamfetamīna konfiskācijas gadījumu izcelsmi un informācijas apmaiņa, kā arī informētības palielināšana par piedāvājuma dinamikas pārmaiņām un tās sekām starptautiskā līmenī. Īpaša uzmanība ir jāpievērš jebkādu norāžu atklāšanai par to, ka ir palielinājusies metamfetamīna tirdzniecība Eiropā, kas izmanto izveidotos heroīna transportēšanas maršrūtus. Gan metamfetamīna, gan kokaīna padziļināta analīze ir pieejama jaunā EMCDDA un Eiropola ziņojuma pirmajos divos moduļos ES Narkotiku tirgi.

Starptautiskā situācija — jaunas problēmas un iespējams apdraudējums

Ziņojumi no Turcijas par metamfetamīna lietošanas un konfiskācijas gadījumu skaita palielināšanos, tostarp šķidrā veidā, var norādīt uz to, ka šī narkotika jau ir importēta no Afganistānas. Tomēr pašlaik ir ļoti maz pierādījumu par šīs narkotikas nelikumīgu tirdzniecību no Afganistānas uz Eiropas Savienību. Tomēr tas var strauji mainīties, un tas palielina bažas, ko esam norādījuši attiecībā uz metamfetamīna ražošanu un lietošanu Eiropā. Kopumā narkotiku radītās problēmas Eiropā var ietekmēt nozīmīgas starptautiska mēroga norises. Šā gada ziņojumā mēs aplūkojam divus nesenos notikumus, kas liecina par būtisku humanitāro krīzi iesaistītajās valstīs, bet kas vidējā un ilgākā termiņā var ietekmēt arī narkotiku problēmu veidus, uz kuriem mums Eiropas Savienībā jāreaģē.

Norises Afganistānā — ietekme uz Eiropas narkotiku tirgiem

Afganistāna joprojām ir pasaules lielākā nelegālā opija un heroīna ražotāja, un tā ir galvenais Eiropā pieejamā heroīna avots. Tiek lēsts, ka 2021. gada jūlijā opija magoņu audzēšanas apjoms bija 177 000 hektāru, kas ir 85 % no pasaules nelegālā opija ražošanas apjoma. Nesen ir novērota arī metamfetamīna ražošana, kuras pamatā ir liela mēroga ephedra, kā arī šīs narkotikas konfiskācijas gadījumu skaita palielināšanās dažos izveidotajos heroīna transportēšanas maršrūtus.

ASV un citi NATO bruņotie spēki 2021. gada augustā izstājās no Afganistānas, un Taliban kontrole šajā valstī tika panākta. Kopš tā laika Afganistānas ekonomika un humanitārā krīze ir padziļinājusies. Afganistānas ekonomika un valsts budžets ir ļoti atkarīgs no attīstības palīdzības, kas tagad ir lielā mērā iesaldēta. Vēsturiski nelegālo narkotiku audzēšanu, ražošanu un tirdzniecību ir veicinājusi nabadzība un nedrošība. Tāpēc Afganistānas pašreizējā situācija rada iespēju šīm darbībām palielināties, iespējams, negatīvi ietekmējot tranzīta valstis un Eiropas narkotiku tirgu. Jebkāds ar narkotikām saistītu problēmu pieaugums Afganistānā, visticamāk, arī radīs papildu slogu vājai sabiedrības veselības sistēmai, kurā joprojām nav pietiekami attīstīti pakalpojumi cilvēkiem ar narkotiku problēmām.

**Eiropai jāsaģatavojas
iespējamām sekām, ko varētu
radīt Afganistānā notikušās
pārmaiņas**

Vēsturiski Talibana kaujinieki ir guvuši ieņēmumus no nelegālo narkotiku ekonomikas aplikšanas ar nodokļiem. Taliban nesēn paziņoja par nelegālu narkotiku ražošanas, pārdošanas un nelikumīgas tirdzniecības aizliegumu. Tomēr līdz šim aizliegums, šķiet, lielā mērā netiek īstenots, un ir pazīmes, kas liecina, ka magoņu audzēšana, kas ir būtisks ienākumu avots daudzām lauku māsaimniecībām, 2021. gadā turpinās un, iespējams, ir pat palielinājusies. Tāpēc nav domājams, ka īstermiņā narkotiku plūsma uz Eiropas Savienību samazināsies, lai gan vidējā termiņā un ilgtermiņā situācija nav tik skaidra. Viena iespēja ir tā, ka pašreizējās finanšu problēmas, ar kurām saskaras valsts, varētu nozīmēt, ka ieņēmumi no narkotikām kļūst par svarīgāku ienākumu avotu, un, iespējams, tas varētu palielināt heroīna nelikumīgu tirdzniecību uz Eiropu un citiem tirgiem. Alternatīvi, ražošanas aizlieguma rezultātā varētu samazināties heroīna piegāde Eiropas tirgum. Ja tas tā ir, būtu svarīgi uzraudzīt samazināta heroīna piedāvājuma ietekmi uz narkotiku lietošanas modeļiem un meklēt palīdzību un ieviest pasākumus, lai samazinātu iespēju aizstāt heroīnu ar sintētiskajiem opioīdiem vai citām vielām.

Ziņojumi liecina, ka metamfetamīna ražošana turpinās galvenajā ražošanas centrā Farāhas provincē. Iespējams, ka uzlikt aizliegumu iegūt efedras, ko izmanto metamfetamīna ražošanai, būs sarežģīti, jo augs aug savvaļā plašos Afganistānas apgabalos. Pēdējos gados ir konfiscēts rekordliels daudzums metamfetamīna, par kura izcelsmes valsti tiek uzskatīts Afganistāna, gar galvenajiem heroīna transportēšanas maršrutiem uz Eiropu. Piemēram, 2020. gadā Turcija ziņoja, ka ir konfiscētas vairāk nekā četras tonnas metamfetamīna, salīdzinot ar vienu tonnu, kura konfiscēta 2019. gadā. Ražotāji, kas atrodas Eiropā, pašlaik apgādā lielāko daļu ES metamfetamīna tirgus. Galvenie jautājumi būs par to, vai Eiropa var kļūt par patēriņa tirgu metamfetamīnam, kas ražots Afganistānā, un kā un vai Afganistānā veiktie pasākumi ietekmēs šīs narkotikas ražošanu nākotnē?

Tāpēc Eiropai jāsaprotas iespējamām sekām, ko varētu radīt Afganistānā notiekošās pārmaiņas. Būs svarīgi uzraudzīt magoņu audzēšanu un opija, heroīna un metamfetamīna ražošanu. Ļoti iespējams, ka šajā nolūkā būs nepieciešama opija kultivēšana no attāluma, kā arī sadarbība ar reģionālām valstīm un starptautiskiem partneriem, lai savlaicīgi sniegtu informāciju par cilvēku tirdzniecības plūsmām. Svarīgi ir arī uzraudzīt narkotisko prekursoru, jo īpaši etiķskābes anhidrīda, tirdzniecību un novērst to novirzīšanu. Gatavību palīdzētu arī atbalstīt metamfetamīna, kas konfiscēts pa heroīna transportēšanas maršrutiem uz Eiropu, ķīmisko analīzi, lai noskaidrotu šīs narkotikas izcelsmi.

Karš Ukrainā palielina nenoteiktību attiecībā uz situāciju narkotiku jomā Eiropā

Krievijas invāzija Ukrainā 2022. gada februārī un tās destabilizācija valstī izraisīja plašu humanitāro krīzi. Uzbrukums ir radījis traģiskus cilvēku dzīvības zaudējumus, kas ir tieši saistīti ar cīņām un netieši, graužot Ukrainas veselības aprūpes un sociālās sistēmas. Daudzi ukraiņi konflikta rezultātā ir meklējuši patvērumu Eiropas Savienībā, radot vajadzību pēc apjomīgas humānās palīdzības. Iespējams, ka pašreizējai situācijai būs ilgstoša ietekme uz pasaules, Eiropas un valstu ekonomiku.

Šā ziņojuma sagatavošanas laikā ir pārāgri novērtēt šo norišu ietekmi uz narkotiku tirgu, narkotiku lietošanu vai pakalpojumu sniegšanu personām, kurām ir narkotiku problēmas, taču tās pastāv. Cilvēki, kas Ukrainā sāks ārstēšanos no narkotiku atkarības, būs neliela daļa no to cilvēku skaita, kuri meklēs patvērumu Eiropas Savienībā. Tomēr šiem pacientiem būs nepieciešama tūlītēja reaģēšana, lai nodrošinātu viņu īpašajām vajadzībām pielāgotas aprūpes nepārtrauktību, kas, iespējams, ietvers pakalpojumus, ko sniedz viņu dzimtajā valodā. Vispārīgāk runājot, cilvēki, kuri bēg no konflikta, visticamāk, ir cietuši no smaga psiholoģiska stresa, kas padara viņus potenciāli neaizsargātākus pret narkotiku lietošanas problēmām, jo īpaši, ja nav pieejami atbilstoši veselības un atbalsta pakalpojumi.

Lai gan Ukrainas kara sekas vidējā termiņā un ilgtermiņā vēl nav zināmas, tās varētu būtiski ietekmēt kontrabandas maršrutus un narkotiku tirgus darbību, vai nu radot jaunu neaizsargātību, vai arī tādu cilvēku tirdzniecības grupu darbības rezultātā, kas cenšas izvairīties no teritorijām, kurās ir pastiprināta drošība.

Tāpēc ir nekavējoties jāizvērtē un jārisina to cilvēku veselības un atbalsta vajadzības, kuri bēg no kara Ukrainā un lieto narkotikas. Tas, visticamāk, radīs papildu spiedienu uz esošajiem pakalpojumiem, jo īpaši ES valstīs, kas robežojas ar Ukrainu. Galvenās prasības, visticamāk, būs ārstēšanas nepārtrauktība, valodu pakalpojumi, kā arī izmitināšanas un sociālās labklājības atbalsta nodrošināšana. Raugoties nākotnē, kara vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme varētu būt ievērojama, un būs nepieciešama mērķtiecīga situācijas uzraudzība, lai palīdzētu izstrādāt atbilstošu politiku un operatīvus risinājumus.

NARKOTIKU PIEGĀDE, RAŽOŠANA UN PREKURSORI | Sintētisko narkotiku ražošana Eiropā turpina pieaugt

Dienvidamerika, Rietumāzija un Ziemeļāfrika joprojām ir svarīgi izcelsmes reģioni, no kuriem Eiropā tiek ievestas nelegālas narkotiskās vielas, savukārt Ķīna un Indija ir nozīmīgas jaunu psihoaktīvo vielu izcelsmes valstis. Bieži tiek ziņots, ka narkotisko vielu prekursori un saistītās ķīmiskās vielas tiek iegūtas arī Ķīnā. Eiropas nelegālo narkotiku tirgū neseno notikušās izmaiņas ietver inovāciju narkotiku ražošanas un tirdzniecības metožu jomā, jaunu transportēšanas maršrutu un partnerību veidošanu starp Eiropas organizētās noziedzības tīkliem un tīkliem ārpus Eiropas.

Eiropa ir arī kaņepju un sintētisko narkotiku ražošanas reģions — kaņepju preparātus parasti ražo Eiropas patēriņam, bet sintētiskās narkotikas ražo arī tirgiem ārpus ES. 2020. gadā tika atklātas un demontētas vairāk nekā 350 laboratorijas, un izmantotajos ražošanas procesos kļūst pamanāmāka diversifikācija, atklājot vairāk vidēja un liela mēroga ražotņus. Tāpat 2020. gadā tika likvidēts vairāk kokaīna laboratoriju nekā 2019. gadā, tostarp arī dažas liela mēroga ražotnes. Turklāt arvien vairāk katinonu ražotņu tika demontētas un 2020. gadā tika konfiscēti vairāk ķīmisko prekursoru katinonu ražošanā. Nelegālo narkotiku ražošanu joprojām ir dažāds tiesībsardzības, regulatīvais un vides uzdevums, kam ir sarežģītas sekas veselības un sociālajā jomā.

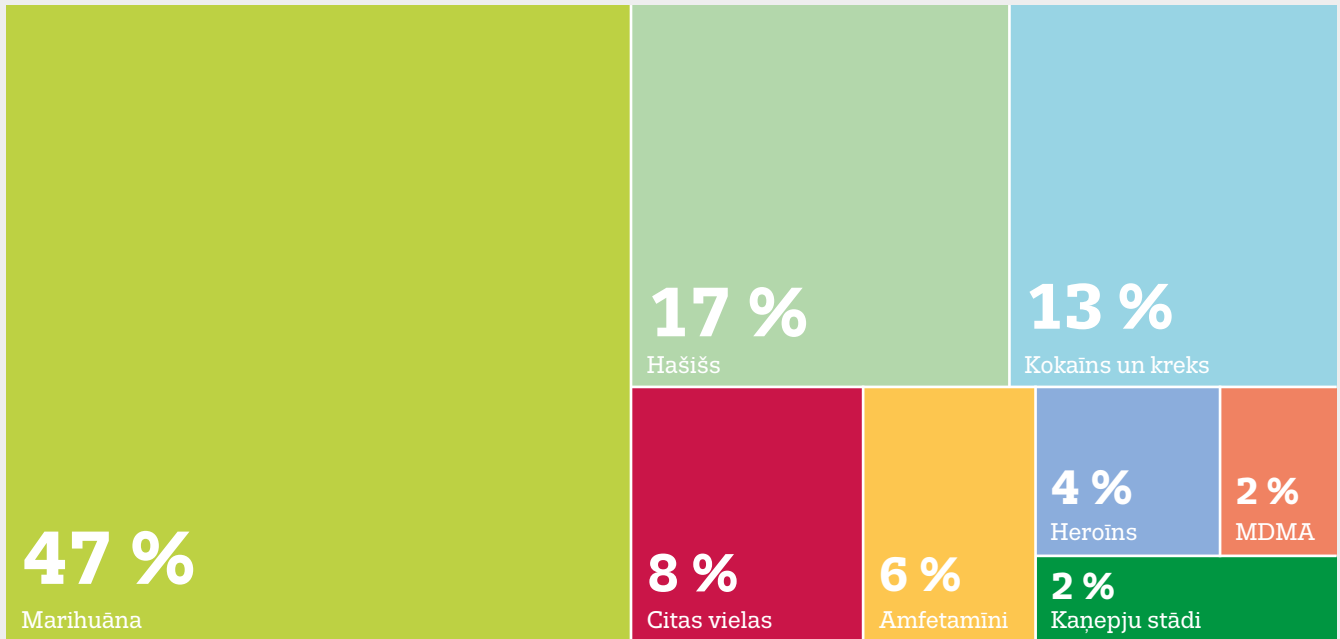
GALVENĀS NARKOTIKU PIEGĀDES TENDENCES

- Eiropas Savienībā 2020. gadā tika ziņots par aptuveni 1 miljonu konfiskācijas gadījumu. Visbiežāk tika konfiscēti kanabisa preparāti.
- Hašiša (-72 %), kokaīna (-7 %), amfetamīna (-7 %) un heroīna (-52 %) konfiskācijas gadījumu skaits 2020. gadā bija mazāks nekā 2010. gadā.
- Procentuāli vislielākais konfiskācijas gadījumu skaita pieaugums 2010.–2020. gadā bija vērojams attiecībā uz MDMA (+129 %) un metamfetamīnu (+107 %), savukārt kaņepju augu konfiskācijas gadījumu skaits nedaudz palielinājās (+19 %).
- Indeksētās tendences liecina, ka, izņemot hašišu un heroīnu, Eiropas Savienībā konfiscēto narkotiku daudzums laikposmā no 2010. līdz 2020. gadam ir palielinājies, jo īpaši pēdējo piecu gadu laikā.
- No 2010. gada līdz 2020. gadam konfiscētā metamfetamīna (477 %), amfetamīna (391 %), marihuānas (+278 %), kokaīna (+266) un MDMA (+200 %) konfiscētais daudzums ir palielinājies vairāk, izsakot procentos. Eiropā ir lieli šo narkotiku patēriņa tirgi, tomēr ir iespējams, ka konfiscētā apjoma pieaugums vismaz daļēji atspoguļo lielāko lomu, kāda Eiropai ir kā šo narkotiku ražošanas, eksporta un tranzīta vietai.
- Vismazākais konfiskācijas gadījumu skaita pieaugums laikposmā no 2010. gada līdz 2020. gadam bija attiecībā uz hašišu (+16 %), savukārt heroīna konfiskācijas gadījumu skaits (-2 %) šajā laikposmā samazinājās.
- Narkotiku konfiskācijas tendenču interpretēšanu sarežģī fakts, ka tās ietekmē policijas un tiesībsardzības stratēģijas un prioritātes, kontrabandas grupu panākumi vai neveiksmes, lai izvairītos no atklāšanas, un jebkādas to pamatā esošās pieejamības un lietošanas izmaiņas.

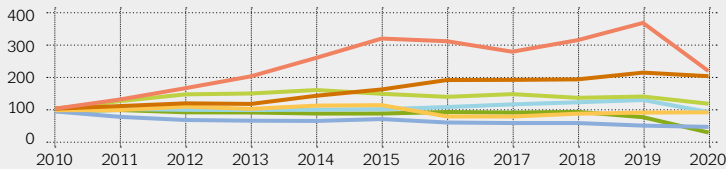
NARKOTIKU KONFISKĀCIJA EIROPAS SAVIENĪBĀ

Paziņoto narkotiku konfiskācijas gadījumu skaits, sadalījums pēc narkotiskās vielas, 2020. gads

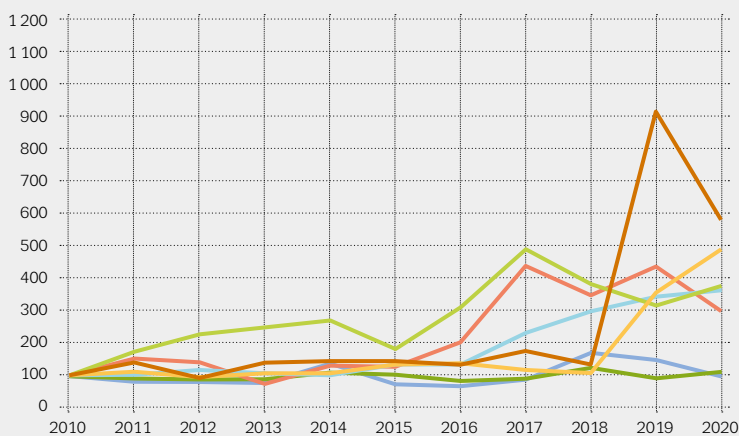
Narkotiku konfiskācijas gadījumu skaits Eiropas Savienībā, indeksētās tendences 2010.–2020. gadā

Indekss (bāze = 100)

Eiropas Savienībā konfiscēto narkotiku daudzums, indeksētās tendences 2010.–2020. gadā

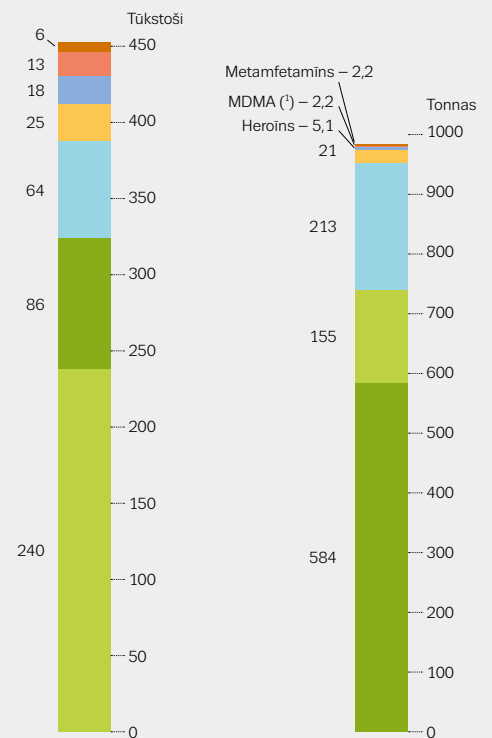
Indekss (bāze = 100)

Metamfetamīns MDMA (†) Kokains Marihuāna Amfetamīns Heroīns Hašišs

Konfiskācijas gadījumu skaits 2020. gadā

2020. gadā konfiscētais daudzums

Indeksētās tendences atspoguļo narkotiku konfiskācijas gadījumu relatīvās izmaiņas 10 gadu periodā, bet nelielina par faktiskajiem daudzumiem.

(†) MDMA tabletes tika pārveidotas masas ekvivalentos, pieņemot, ka vienas tabletes masa ir 0,25 grami.

GALVENĀS TENDENCES NARKOTIKU JOMAS TIESĪBU AKTU PĀRKĀPUMOS

- Eiropas Savienībā 2020. gadā tika ziņots par aptuveni 1,5 miljoniem narkotiku jomas tiesību aktu pārkāpumu, kas ir par 15 % vairāk nekā 2010. gadā. Vairāk nekā puse no šiem pārkāpumiem (64 % jeb 1 miljons) attiecas uz lietošanu vai glabāšanu personīgai lietošanai.
- No aplēstajiem 1,5 miljoniem narkotiku jomas tiesību aktu pārkāpumu par pārkāpumā iesaistīto narkotiku ir ziņots nedaudz mazāk nekā 1 miljonā pārkāpumu, no kuriem 740 000 bija saistīti ar glabāšanu vai lietošanu, 171 000 — ar piegādi, un 11 000 bija cita veida pārkāpumi.
- Ar narkotiku piegādi saistīto pārkāpumu skaits attiecībā uz visām narkotikām, izņemot heroīnu, joprojām ir augstāks nekā 2010. gadā.

GALVENIE ES RAŽOŠANAS UN PREKURSORU DATI PAR 2020. GADU

- **Kanabiss:** ES dalībvalstis 2020. gadā ziņoja par 2,8 miljoniem kaņepju stādu konfiskācijas gadījumu (2,8 miljoni 2019. gadā). Šī atšķirība var atspoguļot Covid-19 ietekmi uz policijas vai ražošanas darbībām.
- **Heroīns.** Eiropas Savienībā tika likvidētas četras heroīna ražotnes (divas Beļģijā un divas Čehijā). Četras ES dalībvalstis (Beļģija, Igaunija, Nīderlande un Austrija) ziņoja par heroīna prekursora ķīmiskā etiķskābes anhidrīda konfiskācijas gadījumiem, kuros tika konfiscēti 920 litri (26 000 litri 2019. gadā).
- **Kokaīns** — Spānija ziņoja par 3 kokaīna laboratoriju likvidēšanu, savukārt Nīderlande ziņoja par 20 laboratorijām (visas sekundārās ekstrahēšanas laboratorijas, no kurām dažas bija liela mēroga ražotnes), un 2019. gadā tika konstatētas 15 ražotnes. Beļģija ziņoja, ka kokaīna apstrāde notiek arī divās likvidētajās heroīna ražotnēs.
- **Amfetamīns un metamfetamīns** Beļģija (13), Vācija (12), Nīderlande (44), Polija (4) un Zviedrija (5) 2020. gadā ziņoja, ka 78 amfetamīna laboratorijas ir likvidētas (2019. gadā — 38). Turklāt Eiropas Savienībā 2020. gadā tika konfiscēti 5500 litri BMK

(14 500 litri 2019. gadā) un 31 tonna MAPA (31 tonna 2019. gadā), kas ir amfetamīna un metamfetamīna prekursori.

- Deviņas ES dalībvalstis ziņoja par 213 metamfetamīna laboratoriju likvidēšanu, tostarp par vairāku vidēja un liela mēroga ražotņu likvidēšanu Beļģijā (3) un Nīderlandē (32). Čehijā 2020. gadā galvenokārt tika konstatētas 160 maza līdz vidēja mēroga metamfetamīna laboratorijas (2019. gadā — 234). 2020. gadā 12 ES dalībvalstis ziņoja par efedrīna un pseidoefedrīna konfiskācijas gadījumiem, kuros konfiscēti 234 kilogrami (gan pulveri, gan tabletes) (2019. gadā 10 ES dalībvalstis bija konfiscējušas 640 kilogramus).
- **MDMA:** Nīderlande ir ziņojusi par 24 MDMA laboratoriju (28 laboratorijas 2019. gadā) likvidēšanu 3 Beļģijā un 1 Vācijā un Polijā. MDMA prekursoru konfiskācijas gadījumu skaits 2020. gadā samazinājās līdz divām tonnām salīdzinājumā ar septiņām tonnām 2019. gadā.
- **Katinoni:** Nīderlandē (2) un Polijā (13), tostarp dažās lielapjoma ražotnēs, 2020. gadā tika likvidētas 15 sintētisko katinonu ražotnes (5 ražotnes 2019. gadā). Sintētisko katinonu prekursoru konfiskācijas gadījumu skaits ir palielinājies no 438 kilogramiem 2019. gadā līdz 860 kilogramiem 2020. gadā; gandrīz visi gadījumi ir Vācijā (450 kilogrami) un Nīderlandē (405 kilogrami).
- **Sintētiskie opioīdi** — Igaunijā 2020. gadā divos atsevišķos gadījumos (33 gadījumos 2019. gadā) tika konfiscēti vairāk nekā 33 kilogrami *N*-fenetil-4-piperidona (NPP), kas ir fentanila prekursors.
- **Citas narkotikas** — Beļģija (1) un Nīderlande (1) ziņoja par ketamīna laboratoriju likvidēšanu, Nīderlandē tās plaši pārveidoja GBL par GHB. Nīderlandē un Beļģijā tika demontētas divas *N,N*-dimetiltriptamīna (DMT) ražotnes.
- **Izgāztuves** — Beļģija un Nīderlande 2020. gadā ziņoja, ka ir atklāta 181 izgāztuve narkotiku ražošanas atkritumu un iekārtu izgāšanai (204 vietas 2019. gadā).

Kopsavilkums par dažu narkotiku ražošanai izmantojamo ES kontroles sarakstos iekļauto prekursoru un kontroles sarakstos neiekļauto ķīmisko vielu konfiskācijas gadījumiem Eiropas Savienībā, 2020. gads

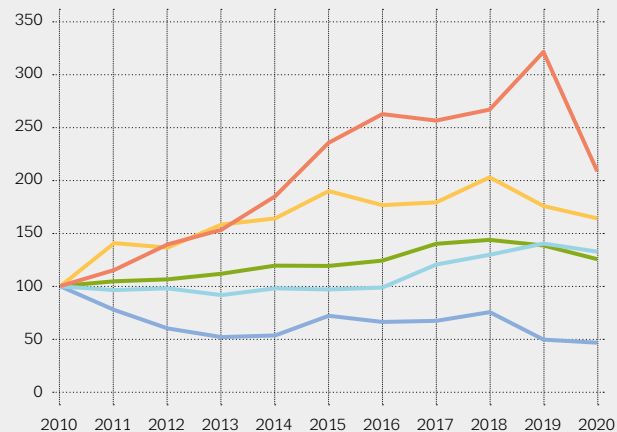
Prekursors	Skaitis	Daudzums
MDMA vai līdzīgas vielas		
PMK glicīdu atvasinājumi (kg)	11	1 435
Piperonāls (kg)	1	1
PMK (litri)	7	639
Safrols (litri)	1	14
Amfetamīns un metamfetamīns		
APAA (kg)	9	1 447
APAAN (kg)	3	24
Benzaldehīds (kg)	6	403
Benzilcianīds (kg)	2	240
BMK (litri)	48	5 557
EAPA (litri)	2	172
BMK glicīdu atvasinājumi (kg)	11	1 235
MAPA (kg)	47	31 700
PAA (kg)	4	31
Heroīns		
Etiķskābes anhidrīds (litri)	4	921
Fentanils un fentanila atvasinājumi		
NPP (kg)	2	33
Katinoni		
2-brom-4-hlorpropiofenons (kg)	2	406
2-brom-4-metoksipropiofenons (kg)	1	50
2-brom-4-metilpropiofenons (kg)	5	407

Lai nodrošinātu šo datu skaidru interpretāciju, kopējais daudzums vielām, par kurām ziņots litros un kilogramos, ir izteikts kilogramos.

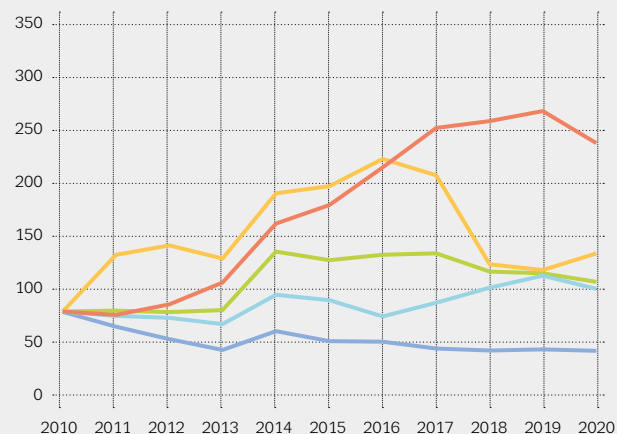
NARKOTIKU JOMAS TIESĪBU AKTU PĀRKĀPUMI

Ar narkotiku lietošanu, glabāšanu vai piegādi saistītie pārkāpumi Eiropas Savienībā — indeksētās tendences un paziņotie pārkāpumi 2020. gadā

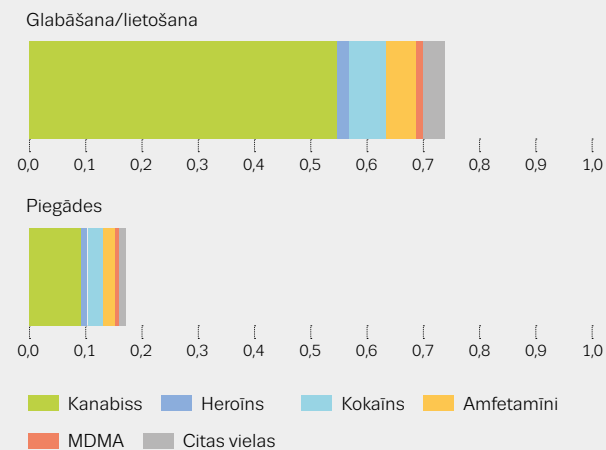
Ar piegādi saistīti pārkāpumi (indeksētās tendences)

Ar glabāšanu/lietošanu saistīti pārkāpumi (indeksētās tendences)

Noziedzīgu nodarījumu skaits (miljoni)

Dati attiecas uz pārkāpumiem, kuros ir norādīta iesaistītā narkotika.

KANĒPES | Arvien sarežģītāks kaņepju tirgus

Covid-19 ceļošanas ierobežojumi, šķiet, zināmā mērā ietekmē gan kaņepju augu tirdzniecību no Rietumbalkāniem, gan sveķu tirdzniecību no Marokas. Iekšzemē ražotas kaņepes 2020. gadā varētu būt kļuvušas par nozīmīgāku avotu Eiropas tirgum. Piemēram, ziņojumi par lielu Spānijas izcelsmes augu konfiskācijas gadījumu skaitu liecina, ka šī valsts varētu kļūt par svarīgu piegādātāju ES tirgum. Mēs arī turpinām vērot, ka pieaug Eiropā pieejamo kaņepju preparātu daudzveidība, un komerciāli tiek tirgoti ekstrakti un ēdami produkti ar augstu THC saturu, kas parādās narkotiku tirgū, kā arī CBD produkti ar zemu THC saturu. Satraucoši, ka vairāk valstu 2021. gadā ziņoja par kanabisa preparātiem, kuriem piemaisīti bīstami sintētiskie kanabinoīdi un kuri rada veselības apdraudējumu patērētājiem. 2020. gadā to jauno pacientu daļa, kuri sākuši ārstēšanos un norāda kaņepes kā savu galveno problemātisko narkotiku, samazinājās vienā trešdaļā ES dalībvalstu. Provizoriskie dati par 2021. gadu liecina, ka šis samazinājums, iespējams, ir skaidrojams ar to, ka pandēmijas laikā samazinājās to personu skaits, kuras meklē palīdzību, vai arī pakalpojumi, kam prioritāte ir citu narkotiku veidu, piemēram, opioīdu, ārstēšana.

GALVENIE DATI UN TENDENCES

- ES dalībvalstis 2020. gadā ziņoja par 86 000 hašiša konfiskācijas gadījumiem, kuros konfiscētas 584 tonnas (464 tonnas 2019. gadā), un 240 000 marihuānas konfiskācijas gadījumu, kuros konfiscētas 155 tonnas (130 tonnas 2019. gadā). Turklāt Turcija ziņoja par 8300 hašiša konfiskācijas gadījumiem, kuros konfiscētas 37,5 tonnas, un 46 900 marihuānas konfiskācijas gadījumu, kuros konfiscētas 56,3 tonnas.
- 2020. gadā tika ziņots par aptuveni 642 000 pārkāpumu saistībā ar kaņepju lietošanu vai glabāšanu (625 000 pārkāpumu 2019. gadā), kā arī par 93 000 pārkāpumu saistībā ar piegādi (102 000 pārkāpumu 2019. gadā).
- 2020. gadā vidējais THC saturs hašišā bija 21 % (gandrīz divas reizes vairāk nekā marihuānai), proti, 11 %.
- Narkotisko vielu pārbaudes dienesti testēšanai saņem vairāk kaņepju preparātu, kas atspoguļo produktu daudzveidību un patērētāju nenoteiktību, un 7 Eiropas pilsētās par to pieaugumu ziņo 2021. gadā.
- Tiek lēsts, ka kaņepju lietošana pēdējā gada laikā 15–34 gadus vecu ES iedzīvotāju vidū ir 15,5 %. Aplēsts, ka 15–24 gadus vecu iedzīvotāju vidū 19,1 % (9,0 miljoni) pēdējā gada laikā ir lietojuši kaņepes, bet pēdējā mēneša laikā 10,4 % (4,9 miljoni) ir lietojuši kaņepes.
- 2021. gada ES tīmekļa apsekojumā par narkotikām konstatēja, ka marihuānu lieto 95 % respondentu, kuri lietojuši marihuānu pēdējos 12 mēnešos, salīdzinot ar 32 % sveķu, 25 % pārtikas izstrādājumu un 17 % ekstraktu. Pandēmija ietekmēja kaņepju lietošanas modeļus, proti, biežāk sastopamie kaņepju augu lietotāji vairāk un reti lietoja kaņepes, vidēji patērējot mazāk.
- Kaņepes bija viela, par kuru 2020. gadā visbiežāk ziņoja Euro-DEN Plus slimnīcu tīkls. Tā bija iesaistīta 23 % no akūtajiem narkotiku intoksikācijas gadījumiem (27 % 2019. gadā), parasti citu vielu klātbūtnē.
- No 31 pilsētas ar salīdzināmiem datiem 2021. gadā 13 pilsētas ziņoja par ikgadēju kaņepju metabolīta THC-COOH pieaugumu notekūdeņu paraugos.
- Pieejamie dati par 25 valstīm 2020. gadā liecina, ka aptuveni 80 000 cilvēku Eiropā pirmo reizi sāka specializētu ārstēšanos ar kaņepju lietošanu saistītu problēmu dēļ — aptuveni 43 000. Kaņepes bija galvenā problemātiskā narkotika, ko visbiežāk minēja jauni pacienti, kuri uzsāka ārstēšanos, veidojot 45 % no visiem pacientiem, kuri pirmo reizi uzsāka ārstēšanos Eiropā.

KANABISS

HAŠIŠS

Konfiskācijas gadījumi

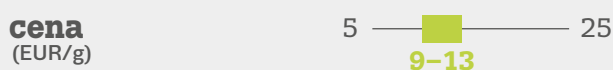
Skaitis

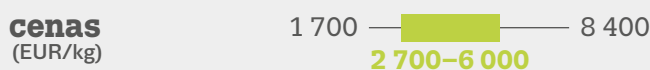
Daudzums

Mazumtirdzniecības

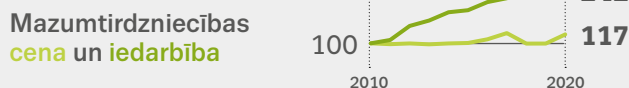
Vairumtirdzniecības

Potences

Indeksētās tendences

MARIHUĀNA

Konfiskācijas gadījumi

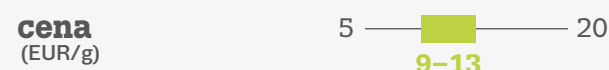
Skaitis

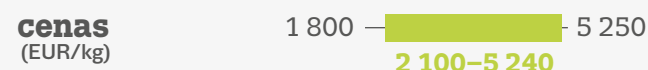
Daudzums

Mazumtirdzniecības

Vairumtirdzniecības

Potences

Indeksētās tendences

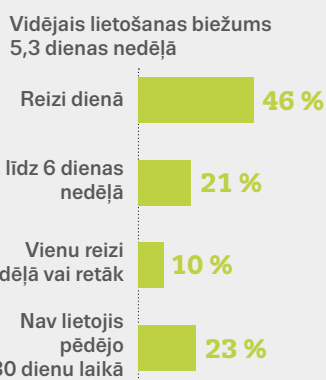
ES + 2 attiecas uz ES dalībvalstīm, Turciju un Norvēģiju. Kanabisa preparātu cena un iedarbība: valsts vidējās vērtības — minimālā, maksimālā un starpkvantilu diapazons. Aptvertos valstu rādītāji atšķiras.

Lietotāji, kas ārstējas

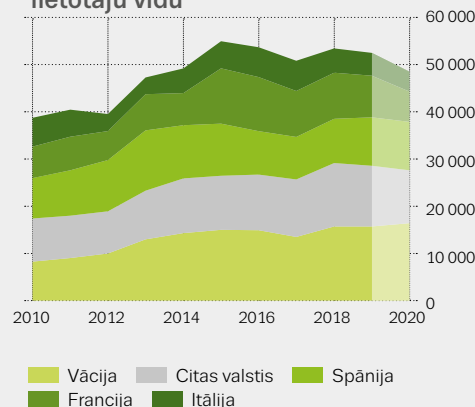
Raksturojums

Lietošanas biežums pēdējā mēneša laikā

Tendences pirmo reizi ārstēto lietotāju vidū

Atšķirībā no tendencēm dati attiecas uz visiem ārstēšanos uzsākušajiem narkotiku lietotājiem, kuru primārā viela ir kaņepes. Tendences par pirmo reizi ārstētiem lietotājiem ir pamatotas ar 22 valstu datiem. Tendencu grafikā iekļautas tikai valstis, kurām pieejami dati par vismaz 9 no 11 gadiem. Trūkstošās vērtības ir interpolētas no iepriekšējā vai nākamā gada. Tā kā ir bijušas datu plūsmas izmaiņas valsts līmenī, Itālijas dati kopš 2014. gada nav tieši salīdzināmi ar agrākiem gadiem. Tā kā Covid-19 dēļ pakalpojumi ir ierobežoti, 2020. gada dati būtu jāinterpretē piesardzīgi.

KOKAĪNS | **Nepieredzēti lielais kokaīna konfiskācijas gadījumu skaits norāda uz draudiem veselībai**

Kopumā rādītāji liecina, ka, ņemot vērā vēsturiskos standartus, kokaīna pieejamība un lietošana Eiropā joprojām ir augsta. 2020. gadā tika konfiscēts rekordliels kokaīna daudzums — 213 tonnas. 2020. gadā likvidēto kokaīna laboratoriju skaita pieaugums, no Dienvidamerikas importēto izejvielu un ar tām saistīto ķīmisko vielu konfiskācijas gadījumi kopā liecina par liela mēroga kokaīna pārstrādi Eiropā. Lai gan 2020. gadā tika novēroti daži kokaīna lietošanas rādītāju samazinājumi, tie, šķiet, ir īslaicīgi, un provizoriskie dati par 2021. gadu liecina, ka tas ir atgriezies līmenī, kāds bija pirms pandēmijas. Ziņojumi par kokaīna lietošanas pieaugumu nelielā, bet arvien lielākā skaitā Eiropas valstu arī liecina par kokaīna lietošanas izplatību to cilvēku vidū, kuriem ir augsta riska narkotiku lietošanas modeļi. Kopumā pieejamie dati liecina, ka kokaīnam pašlaik ir lielāka nozīme ar narkotikām saistītās veselības problēmās Eiropā.

GALVENIE DATI UN TENDENCES

- ES dalībvalstīs 2020. gadā ziņoja par 64 000 kokaīna konfiskācijas gadījumu, kuros tika konfiscētas 213 tonnas kokaīna (202 tonnas 2019. gadā). Beļģijā (70 tonnas), Nīderlandē (49 tonnas) un Spānijā (37 tonnas) tika konfiscēti gandrīz 75 % no kopējā konfiscētā daudzuma.
- Kokaīna vidējā tīrība mazumtirdzniecības līmenī 2020. gadā Eiropā svārstījās no 31 % līdz 80 %; puse valstu ziņoja par vidējo tīrību no 54 % līdz 68 %. Kokaīna tīrība pēdējo desmit gadu laikā ir pieaugusi, un 2020. gadā tās līmenis bija par 40 % augstāks nekā 2010. indeksa gadā.
- Ar kokaīna lietošanu vai glabāšanu saistītie 91 000 pārkāpumi 2020. gadā turpināja palielināties salīdzinājumā ar iepriekšējiem četriem gadiem.
- Eiropas Savienībā apsekojumi liecina, ka pēdējā gada laikā gandrīz 2,2 miljoni 15–34 gadus vecu iedzīvotāju (2,2 % no šīs vecuma grupas) ir lietojuši kokaīnu. No 14 Eiropas valstīm, kas veikušas apsekojumus kopš 2019. gada un ir norādījušas ticamības intervālus, 8 ziņo par augstākām aplēsēm nekā to iepriekšējā salīdzināmajā apsekojumā, 4 ziņo par stabilu tendenci, bet 2 — par zemākām aplēsēm.
- 2020. gadā kokaīna atlieku samazināšanās tika novērota lielākajā daļā pilsētu, kurām ir dati par komunālajiem notekūdeņiem 2019. un 2020. gadā. Dati par 2021. gadu liecina, ka kokaīna atlieku koncentrācija salīdzinājumā ar 2020. gadu ir palielinājusies 32 no 58 pilsētām, savukārt 12 pilsētas ziņoja, ka izmaiņas nav notikušas, un 14 pilsētas ziņoja par samazinājumu.
- Kokaīns 2020. gadā bija otrā izplatītākā problemātiskā narkotika pirmo reizi ārstētiem narkotiku lietotājiem, uz to atsaucās 14 000 pacientu jeb 15 % no visiem pirmreizējiem pacientiem.
- Kokaīns bija otrā izplatītākā viela, par ko 2020. gadā ziņoja Euro-DEN Plus slimnīcas, un tā klātbūtne tika konstatēta 21 % no akūtajiem narkotiku intoksikācijas gadījumiem. Ar kokaīnu saistītu hospitalizācijas gadījumu skaits laikposmā no 2019. gada līdz 2020. gadam samazinājās par 15 %.
- No 22 valstīm, kas iesniedza datus, kokaīns, galvenokārt kopā ar opioīdiem, 2020. gadā bija iesaistīts 13,4 % pārdozēšanas izraisītu nāves gadījumu (14,3 % 2019. gadā).
- Kokaīns bija narkotika, kas visbiežāk iesniegta testēšanai narkotiku pārbaudes dienestiem 10 Eiropas pilsētās 2020. gadā (22 %) un 2021. gadā (24 %).
- Tikai piecas ES valstis veidoja vairāk nekā 90 % no 4000 ārstēšanas uzsākušo kokaīna lietotāju, par kuriem ziņoja valstis, kuras izmantoja 2020. gada datus. Tas liecina, ka aptuveni 7000 pacientu Eiropā 2020. gadā ir sākuši ārstēšanos no narkotiku atkarības izraisītu problēmu dēļ.

Kokaīnam pašlaik ir nozīmīgāka loma ar narkotikām saistītās veselības problēmās Eiropā

KOKAĪNS

Konfiskācijas gadījumi

Skaitis

Daudzums

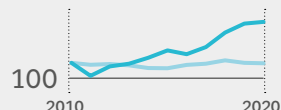
Mazumtirdzniecības

cena (EUR/g) 33 — 104
55–85

Vairumtirdzniecības cenas (EUR/kg) 26 600 — 51 300
27 200–46 000

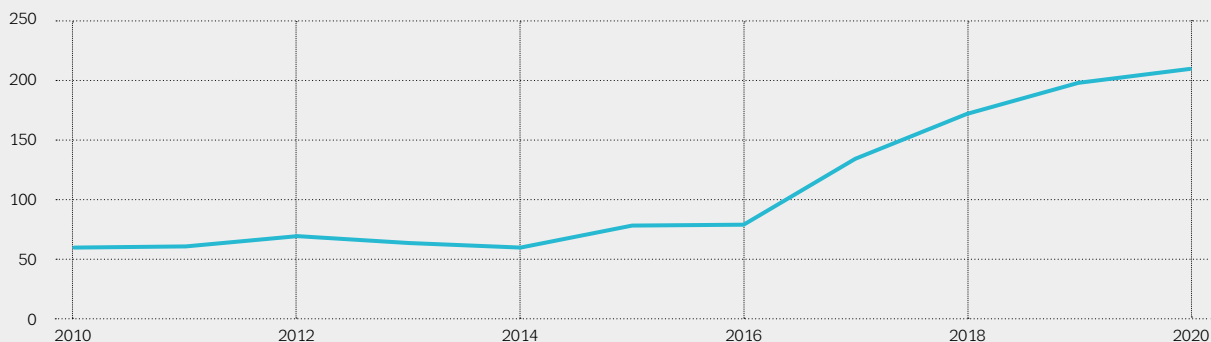
Tirības pakāpes mazumtirdzniecība (%) 31 — 80
54–68

Indeksētās tendences Mazumtirdzniecības cena un tirība
100 — 140
106

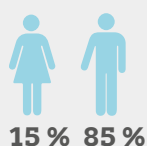
ES + 2 attiecas uz ES dalībvalstīm, Turciju un Norvēģiju. Kokaīna cena un tirība: valsts vidējās vērtības — minimālā, maksimālā un starpkvantiļu diapazons. Aptverto valstu rādītāji atšķiras.

Kokaīna konfiskācija (tonnas)

Lietotāji, kas ārstējas

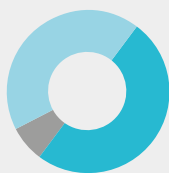
Raksturojums

Vidējais vecums pirmajā lietošanas reizē
23

Vidējais vecums pirmajā ārstēšanās reizē
32

14 000
Pirmo reizi ārstētie
44 %

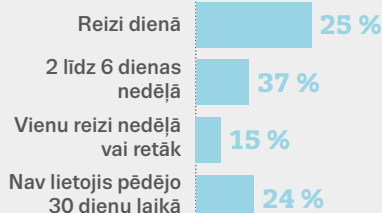

2000
Nezināms statuss
6 %

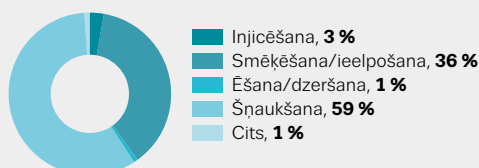
16 000
Iepriekš ārstētie 50 %

Lietošanas biežums pēdējā mēneša laikā

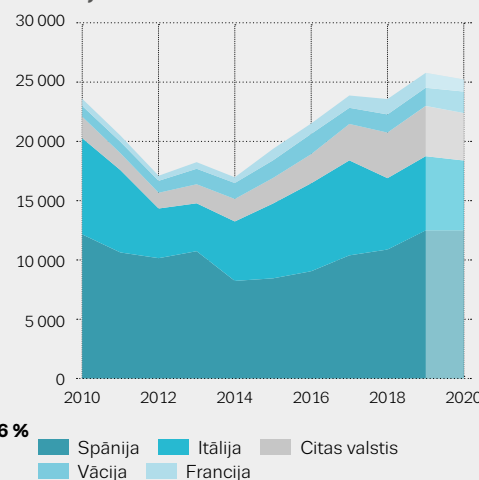
Vidējais lietošanas biežums 4,1 diena nedēļā

Ievadišanas veids

Tendences pirmo reizi ārstēto narkotiku lietotāju vidū

Izņemot tendences, dati attiecas uz visiem ārstēšanos sākušajiem narkotiku lietotājiem, kuru primārā narkotika ir kokaīns, par valstīm, kas ziņojušas datus 2020. gadā. Tendences par pirmo reizi ārstētiem lietotājiem ir pamatotas ar 22 valstu datiem. Tendencu grafikā iekļautas tikai valstis, kurām pieejami dati par vismaz 9 no 11 gadiem. Trūkstošās vērtības ir interpolētas no iepriekšējā vai nākamā gada. Tā kā ir bijušas datu plūsmas izmaiņas valsts līmenī, Itālijas dati kopš 2014. gada nav tieši salīdzināmi ar agrākiem gadiem. Tā kā Covid-19 dēļ pakalpojumi ir ierobežoti, 2020. gada dati būtu jāinterpretē piesardzīgi.

AMFETAMĪNS UN METAMFETAMĪNS | Stimulantu ražošana un lietošana Eiropā ir pastāvīga problēma

Pārliecinoši komentāri par jaunākajām stimulantu lietošanas tendencēm ir sarežģīti, ņemot vērā datu ierobežojumus un dažu novēroto tendenču nekonsekvenci. Tomēr Covid-19 pandēmija pārtrauca Eiropas naktsdzīves ekonomiku, un šķiet, ka tas 2020. gadā ir samazinājis pieprasījumu pēc stimulantiem, lai gan, iespējams, tas bija īslaicīgs. Vispārīgāk runājot, konfiskācijas gadījumu salīdzinoši augstā tīrība un stabilas cenas, kā arī cita informācija liecina, ka kopumā amfetamīna un metamfetamīna ražošana Eiropas Savienībā joprojām ir stabila vai, iespējams, pēdējos gados ir pat palielinājusies. Kā norādīts citur, pazīmes liecina, ka metamfetamīna pieejamība un lietošana, šķiet, pieaug, lai gan no zemas bāzes. Tomēr augstāki metamfetamīna lietošanas rādītāji joprojām ir novērojami tikai dažās Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs. Ir svarīgi arī atzīmēt, ka visi rādītāji joprojām liecina, ka amfetamīns kopumā ir biežāk pieejams un tiek lietots Eiropas Savienībā, lai gan jāņem vērā, ka dažās datu kopās par metamfetamīnu un amfetamīnu var neziņot atsevišķi. Arī 2020. gadā likvidēto amfetamīna laboratoriju skaita pieaugums un rekordliels šīs narkotikas konfiskācijas apjoms, kopā ar citiem datiem, ir 21,2 tonnas, kas arī pamato secinājumu, ka amfetamīna pieejamība joprojām ir augsta un, iespējams, pat pieaug. Pieaug bažas par to, ka Eiropas Savienībā notiek ražošana eksportam uz tirgiem ārpus ES, un šis rādītājs, iespējams, palielinās. Piemēram, Nīderlandē 2020. gadā tika likvidēts lielāks skaits lielzemes metamfetamīna laboratoriju, kas ražo eksportam ārpus Eiropas.

GALVENIE DATI UN TENDENCES

- ES dalībvalstis 2020. gadā ziņoja par 25 000 amfetamīna konfiskācijas gadījumu, kuros tika konfiscētas 21,2 tonnas (15,4 tonnas 2019. gadā). Turcijā konfiscētas 0,7 tonnas (2,8 tonnas 2019. gadā), tostarp 2,9 miljoni tablešu (11 miljons 2019. gadā), kas tiek uzskatītas par "kaptagonu". Amfetamīna vidējā tīrība mazumtirdzniecības līmenī pēdējo desmit gadu laikā ir ievērojami palielinājusies, bet cena ir saglabājusies samērā stabila.
- ES dalībvalstis ziņoja par 6000 metamfetamīna konfiskācijas gadījumiem, kuros tika konfiscētas 2,2 tonnas 2020. gadā (3,5 tonnas 2019. gadā), un Slovēnija konfiscēja 1,5 tonnas Meksikas izcelsmes. Turcija 2020. gadā ziņoja par 34 000 metamfetamīna konfiskācijas gadījumiem, kuros tika konfiscēta 4,1 tonna (1 tonna 2019. gadā). Metamfetamīna vidējā tīrība pēdējo desmit gadu laikā, galvenokārt kopš 2019. gada, ir palielinājusies.
- Apsekojumi, kuros apvienota amfetamīna un metamfetamīna grupa un kuros 25 ES valstis veikušas laikposmā no 2016. līdz 2021. gadam, liecina, ka 1,4 miljoni gados jaunu pieaugušo (15–34 gadi) pēdējā gada laikā ir lietojuši amfetamīnus (1,4 % no šīs vecuma grupas). No 14 Eiropas valstīm, kas veikušas apsekojumus kopš 2019. gada un ir norādījušas ticamības intervālus, 5 ziņo par augstākām aplēsēm nekā iepriekšējā salīdzināmajā apsekojumā, 8 ziņo par stabilu tendenci, bet 1 — par zemāku aplēsi.
- Augsta riska metamfetamīna lietošanas aplēses svārstās no 0,60 uz 1000 iedzīvotājiem (atbilst 363 augsta riska lietotājiem) Kiprā līdz 2,8 uz 1000 lietotājiem (10 380 augsta riska lietotājiem) Slovēnijā līdz 4,84 uz 1000 lietotājiem (33 100 augsta riska lietotājiem) Čehijā.
- No 46 pilsētām, kurām ir dati par amfetamīna atliekām pilsētas notekūdeņos par 2020. un 2021. gadu, 23 pilsētas ziņoja par palielinājumu, 14 — par stabilu situāciju, bet 9 — par samazinājumu.
- No 57 pilsētām, kurām ir dati par metamfetamīna atliekām pilsētas notekūdeņos par 2020. un 2021. gadu, 26 pilsētas ziņoja par palielinājumu, 9 — par stabilu situāciju, bet 22 — par samazinājumu.

AMFETAMĪNS

Konfiskācijas gadījumi

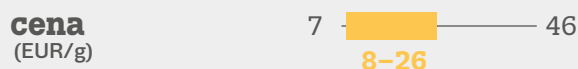
Skaitis

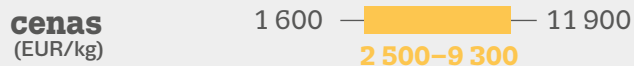
Daudzums

Mazumtirdzniecības

Vairumtirdzniecības

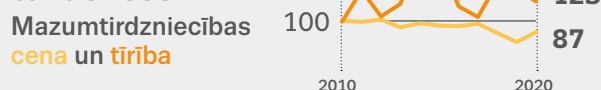

Tīrības pakāpes

Indeksētās

tendences

ES + 2 attiecas uz ES dalībvalstīm, Turciju un Norvēģiju. Amfetamīna cena un tīrība: valsts vidējās vērtības — minimālā, maksimālā un starpkvantīļu diapazons. Aptverto valstu rādītāji atšķiras.

Lietotāji, kas ārstējas

Raksturojums

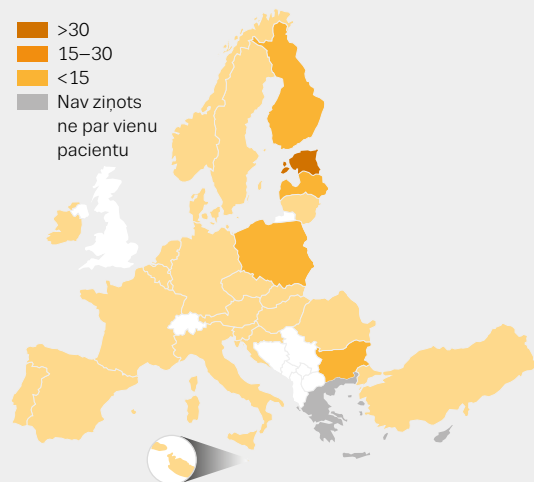
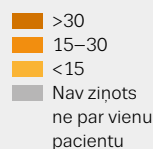

Lietošanas biežums pēdējā mēneša laikā

Vidējais lietošanas biežums 4,4 diena nedēļā

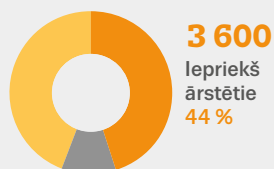

Pirmreizējo ārstēšanu sākušo lietotāju īpatsvars attiecībā pret visām narkotikām (%)

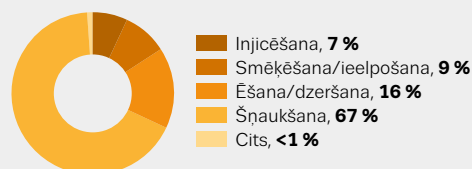
3 700

Pirmo reizi ārstētie 45 %

900 Nezināms statuss 11 %

Ievadīšanas veids

Dati attiecas uz visiem ārstēšanos sākušajiem narkotiku lietotājiem, kuru primārā narkotika ir amfetamīns, attiecībā uz valstīm, kas ziņojušas datus par 2020. gadu, izņemot karti, kurā iekļauti vecāki dati par Spāniju, Horvātiju, Latviju un Nīderlandi. Kartē dati par Zviedriju un Norvēģiju attiecas uz pacientiem, kuri kā primāro narkotiku norādījuši stimulantus, kas nav kokains.

- Vairāk nekā 8000 pacientu, kuri Eiropā 2020. gadā sāka specializētu ārstēšanos no narkotiku atkarības, norādīja amfetamīnu kā viņu primāro narkotiku; no tiem aptuveni 3700 bija pirmreizējie pacienti.
- Amfetamīna vai metamfetamīna lietotāji 2020. gadā bija vismaz 15 % no pirmreizējiem pacientiem Bulgārijā, Čehijā, Igaunijā, Latvijā, Polijā, Slovākijā, Somijā un Turcijā.
- Tiek ziņots, ka dažās valstīs, tostarp Somijā, Norvēģijā, Polijā un Zviedrijā, amfetamīna injicēšana ir izplatīts ievadišanas veids.
- Aptuveni 7 % no amfetamīnu lietojošiem pacientiem, kuri Eiropā 2020. gadā uzsāka ārstēšanos, kā galveno ievadišanas veidu norādīja injicēšanu, bet 67 % ziņoja, ka to ņēma, un 16 % šo narkotiku lieto orāli. Tomēr ārstēšanas pieprasījums bija ļoti koncentrēts tikai dažās valstīs.
- Amfetamīns bija ceturrtā visbiežāk sastopamā viela, par ko 2020. gadā ziņoja Euro-DEN Plus slimnīcas, un tā klātbūtne tika konstatēta 13 % no hospitalizācijas gadījumiem.
- No 20 valstīm, par kurām 2020. gadā bija pieejami dati par pēcnāves gadījumiem, Norvēģija (74 nāves gadījumi), Somija (67 nāves gadījumi), Austrija (28), Čehija (18), Slovākija (17) un Igaunija (17) ziņoja, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir pieaudzis ar amfetamīniem saistītu nāves gadījumu skaits. Tomēr, tā kā dažās valstīs kopējais gadījumu skaits ir neliels, svārstības nevajadzētu interpretēt pārāk plaši.
- Visvairāk pacientu, kuri uzsākuši ārstēšanos un norādījuši metamfetamīnu kā savu galveno problemātisko narkotiku, ir Čehijā, Vācijā, Slovākijā un Turcijā; tas kopā veido 93 % no 9400 no metamfetamīna atkarību ārstējošiem pacientiem, par kuriem ziņots 2020. gadā; no tiem 4200 bija pirmreizējie pacienti.
- Metamfetamīns bija vienpadsmitā visbiežāk sastopamā viela, par kuru 2020. gadā ziņoja Euro-DEN Plus slimnīcas, un tā klātbūtne tika konstatēta 2 % no akūtajiem narkotiku intoksikācijas gadījumiem (2 % 2019. gadā).

Pazīmes liecina, ka metamfetamīna pieejamība un lietošana, šķiet, pieaug, lai gan no zemas bāzes

METAMFETAMĪNS

Konfiskācijas gadījumi

Skaitis

Daudzums

Mazumtirdzniecības

cena (EUR/g) 14 — 112
23–100

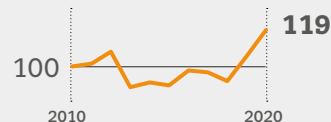
Tīrības pakāpes

mazumtirdzniecība (%) 20 — 100
63–84

Indeksētās

tendences

Mazumtirdzniecības tīrība

ES + 2 attiecas uz ES dalībvalstīm, Turciju un Norvēģiju. Metamfetamīna cena un tīrība: valsts vidējās vērtības — minimālā, maksimālā un starpkvantīlu diapazons. Aptverto valstu rādītāji atšķiras.

Lietotāji, kas ārstējas

Raksturojums

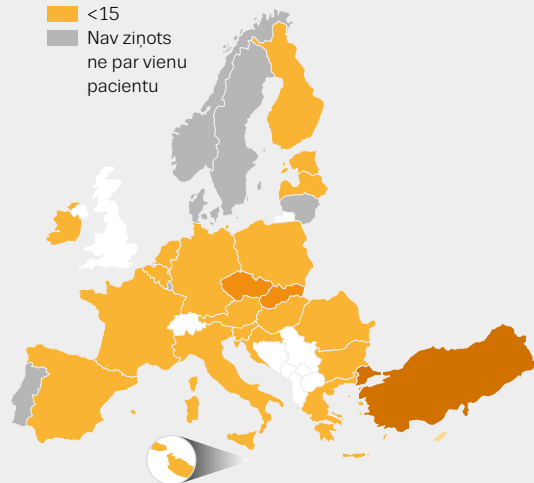
Lietošanas biežums pēdējā mēneša laikā

Vidējais lietošanas biežums 4,5 dienas nedēļā

Pirmreizējo ārstēšanu sākušo lietotāju īpatsvars attiecībā pret visām narkotikām (%)

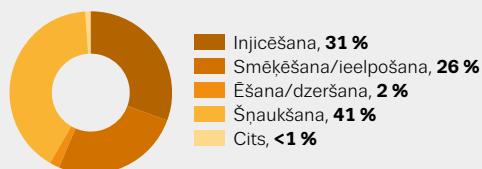
>30
15–30
<15
Nav ziņots ne par vienu pacientu

4 200
Pirmo reizi ārstētie 45 %

Ievadīšanas veids

Dati attiecas uz visiem ārstēšanos sākušajiem narkotiku lietotājiem, kuru primārā narkotika ir metamfetamīns, attiecībā uz valstīm, kas ziņoja par datiem par 2020. gadu, izņemot karti, kurā iekļauti vecāki dati par Spāniju, Horvātiju, Latviju un Nīderlandi.

MDMA | **Neraugoties uz pandēmijas radītajiem naktsdzīves ierobežojumiem, augsta stipruma MDMA preparāti joprojām rada bažas**

2020. gadā likvidēto MDMA laboratoriju skaits saglabājās salīdzinoši stabils, un konfiscētais MDMA tablešu daudzums palielinājās, lai gan pulveri tika konfiscēti uz pusi. Nav skaidrs, vai šie dati liecina par MDMA pulvera pieejamības samazinājumu narkotiku tirgū. Pastāvīgi pieejamas augstas koncentrācijas MDMA tabletes, kas apdraud lietotāju veselībai nodarītajā kaitējumā. Tomēr bija pazīmes, kas liecina, ka MDMA lietošanas līmenis 2020. gadā ir samazinājies, kas, iespējams, ir saistīts ar ievērojamiem Eiropas naktsdzīves ekonomikas ierobežojumiem, kas turpinājās 2021. gadā. Ņemot to vērā, nereprezentatīvi dati no notekūdeņu MDMA atlieku analīzes, narkotiku pārbaudes dienestiem un fokusa grupām ar pakalpojumu sniedzējiem liecina, ka MDMA lietošanas līmenis 2021. gadā joprojām bija zemāks par līmeni, kāds bija pirms pandēmijas. Citi Euro-DEN Plus paziņotie dati par to neatliekamas hospitalizācijas gadījumu skaitu, kas saistīti ar MDMA, 2020. gadā samazinājās par aptuveni pusi. Vēl nav zināms, vai, atvieglojot Covid-19 ierobežojumus visā Eiropā, MDMA lietošana sāks atgriezties līmenī, kāds bija pirms pandēmijas.

GALVENIE DATI UN TENDENCES

- ES valstis 2020. gadā ziņoja par 13 000 MDMA konfiskācijas gadījumu (25 000 konfiskācijas gadījumu 2019. gadā). MDMA pulvera konfiskācijas apjoms Eiropas Savienībā bija 1 tonna (2,2 tonnas 2019. gadā), un MDMA tablešu konfiskācijas gadījumu skaits bija 4,7 miljoni (3,9 miljoni 2019. gadā). Turcijā tika konfiscēts rekordliels MDMA tablešu skaits — 11,1 miljons (8,7 miljoni 2019. gadā).
- Vidējais MDMA saturs tabletēs un pulveru tīrība 2020. gadā saglabājās stabila: Eiropā konfiscētās MDMA tabletes vidēji satur 125–200 miligramus MDMA, un konfiscēto MDMA pulveru vidējā tīrība bija no 43 % līdz 95 %.
- Vidējais MDMA daudzums vienā tabletē, ko testēja narkotiku pārbaudes dienesti 17 Eiropas pilsētās, 2020. gadā bija 180 miligrami (179 miligrami 2019. gadā). Ziņotā MDMA pulvera vidējā tīrība bija 79 % (80 % 2019. gadā).
- Apsekojumi, ko 26 ES valstis veikušas laikposmā no 2015. līdz 2021. gadam, liecina, ka 1,9 miljoni gados jaunu pieaugušo (15–34 gadi) pēdējā gada laikā ir lietojuši MDMA (1,9 % no šīs vecuma grupas). Izplatības aplēses attiecībā uz vecuma grupu no 15 līdz 24 gadiem ir augstākas — tiek lēsts, ka pēdējā gada laikā 2,2 % (1,0 miljons) cilvēku ir lietojuši MDMA.
- No datiem par MDMA lietošanu nav iespējams izsecināt vispārējas tendences. No 14 Eiropas valstīm, kas veikušas apsekojumus kopš 2019. gada un ir norādījušas ticamības intervālus, 7 ziņo par augstākām aplēsēm nekā iepriekšējā salīdzināmajā apsekojumā, 6 ziņo par stabilām aplēsēm, bet viena — par samazinājumu.
- No 58 pilsētām, kurām ir dati par MDMA atliekām pilsētu notekūdeņos par 2020. un 2021. gadu, 15 pilsētas ziņoja par palielinājumu, 5 — par stabilu situāciju, bet 38 — par samazinājumu. No 10 pilsētām, kurām ir dati gan par 2011. gadu, gan 2021. gadu, 9 pilsētās 2021. gadā bija augstāka MDMA slodze nekā 2011. gadā.
- MDMA bija sestā visbiežāk sastopamā narkotika, par ko 2020. gadā ziņoja Euro-DEN Plus slimnīcas, un tās klātbūtne tika konstatēta 6 % no akūtajiem narkotiku intoksikācijas gadījumiem. Hospitalizācijas gadījumi saistībā ar MDMA samazinājās līdz 376 gadījumiem 2020. gadā (661 gadījums 2019. gadā).

Pastāvīgi pieejamas augsta stipruma MDMA tabletes, kas rada kaitējuma risku lietotājiem

MDMA

Konfiskācijas gadījumi

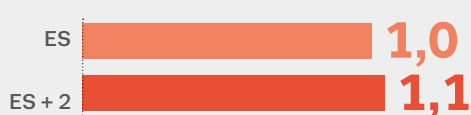
Skaitis

Daudzums

Daudzums

Mazumtirdzniecības

cena (EUR/tablete) 4 — 18
5-10

Mazumtirdzniecības

cena (EUR/g pulvera) 18 — 65

Vairumtirdzniecības

cenās (EUR/1000 tabletes) 500 — 7400

MDMA saturs

mazumtirdzniecībā (mg/tablete) 125 — 200
162-179

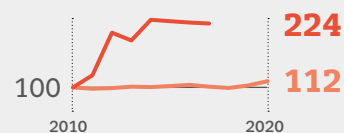
MDMA tīrība

mazumtirdzniecībā (pulveris %) 43 — 95
62-83

Indeksētās

tendences

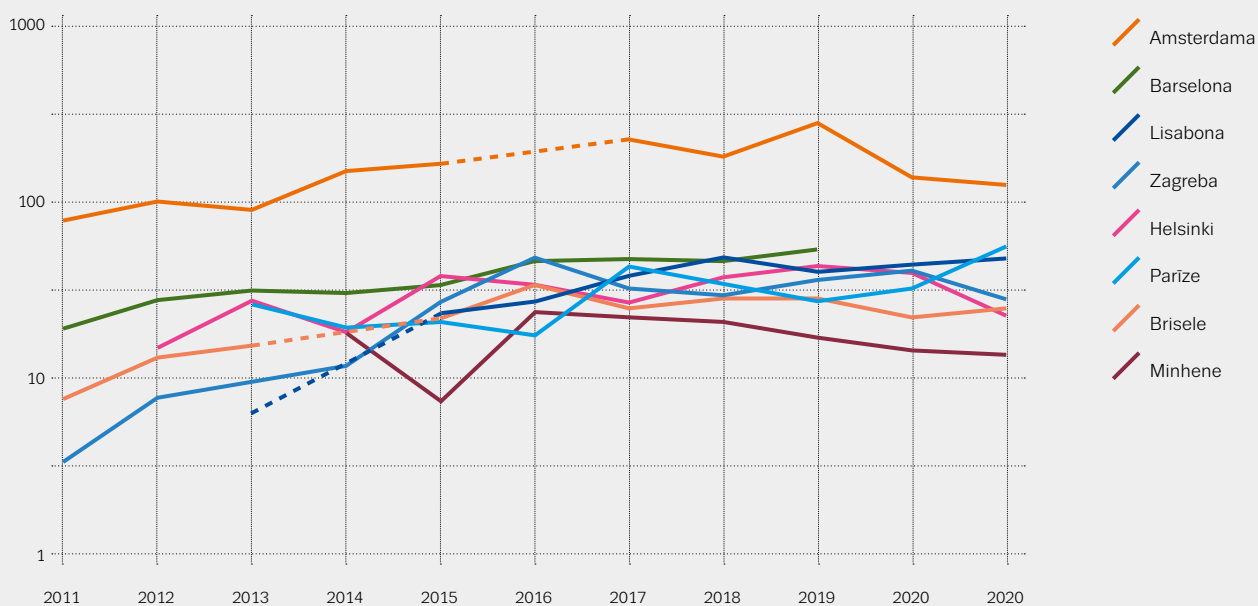
Cena un
MDMA saturs

ES + 2 attiecas uz ES dalībvalstīm, Turciju un Norvēģiju. MDMA preparātu cena un saturs vai tīrība: valstu vidējās vērtības — minimālā, maksimālā un starpkvartīļu diapazons. Valstu rādītāji atšķiras. Pieejamie dati neļauj veikt laika tendenču analīzi par MDMA saturu.

MDMA atliekas notekūdeņos izlasē iekļautās Eiropas pilsētās

mg/1000 iedzīvotāji/dienā

MDMA vidējais daudzums dienā miligramos uz 1 000 iedzīvotājiem Paraugi tika ņemti vienas nedēļas laikā izvēlētās Eiropas pilsētās katru gadu no 2011. līdz 2021. gadam. Avots: Sewage Analysis Core Group Europe (SCORE)

HEROĪNS UN CITI OPIOĪDI | Heroīns joprojām ir Eiropā visbiežāk lietotais opioīds, lai gan kontrabanda mainās

Rādītāji par heroīna lietošanu un 2020. gadā Turcijā un Bulgārijā konfiscētā heroīna daudzuma samazināšanos kopā ar citās tranzīta valstīs ziņotajiem apjomīgajiem konfiskācijas gadījumiem liecina, ka Covid-19 transportēšanas ierobežojumi varētu būt apturējuši šīs narkotikas tirdzniecību Balkānu maršrutā uz Eiropas Savienību. Tas varētu arī palīdzēt izskaidrot heroīna deficītu 2020. gadā, par ko ziņojušas dažas valstis. Šķiet, ka visi nelegālās tirdzniecības ierobežojumi ir īslaicīgi, un provizorisks dati par 2021. gadu liecina, ka heroīna konfiskācijas gadījumu skaits atgriežas pirms pandēmijas. Tomēr valstis, kas ziņoja par deficītu, norādīja arī uz aizstājējvielu, tostarp novirzīta metadona, stimulantu un benzodiazepīnu, lietošanu.

Lai gan heroīns joprojām ir Eiropā visbiežāk lietotais nelegālais opioīds un narkotika, kas izraisa lielāko daļu narkotiku izraisītu nāves gadījumu, pieaug bažas par sintētisko opioīdu nozīmi Eiropas narkotiku problēmā. Fentanila atvasinājumi rada īpašas bažas, jo šai grupai ir būtiska nozīme Ziemeļamerikas opioīdu problēmas risināšanā. Eiropā ir ziņots par fentanila izraisītiem nāves gadījumiem, un vēsturiski fentanila atvasinājumi ir bijuši Igaunijā visbiežāk lietotais opioīdu veids, un dažkārt par to ir ziņojušas citas valstis. Pieejamie ierobežotie dati liecina, ka 2020. gadā fentanila pārdozēšanas rezultātā ir samazinājušies gan letālie, gan neletālie pārdozēšanas gadījumi. Tomēr kopumā ir arī pazīmes, kas liecina, ka dažās valstīs narkotiku problēmu risināšanā svarīgāka loma varētu būt citiem sintētiskajiem opioīdiem. Šajā ziņā svarīgs aspekts ir tas, ka pašreizējās uzraudzības sistēmās, iespējams, nav pienācīgi dokumentētas sintētisko opioīdu lietošanas tendences, tāpēc šajā jomā ir jāuzlabo uzraudzības spējas.

GALVENIE DATI UN TENDENCES

- ES dalībvalstis ziņoja par 18 000 heroīna konfiskācijas gadījumu, kuros 2020. gadā tika konfiscēta 5,1 tonna (7,9 tonnas 2019. gadā). Par lieliem daudzumiem ziņoja Francija (1,1 tonna), Beļģija (0,7 tonnas), Itālija (0,5 tonnas) un Polija (0,5 tonnas). Turcijā 2020. gadā konfiscēja vairāk nekā 13,4 tonnas heroīna (20 tonnas 2019. gadā).
- Heroīna vidējā tīrība mazumtirdzniecības līmenī 2020. gadā svārstījās no 13 % līdz 55 %, un puse valstu ziņoja par vidējo tīrību no 17 % līdz 26 %. Indeksētās tendences liecina, ka laikposmā no 2010. līdz 2020. gadam heroīna vidējā tīrība palielinājās par 9 %, bet tā cena samazinājās par 8 %.
- 2020. gadā tika ziņots par gandrīz 10 000 citu opioīdu konfiskācijas gadījumu, kuru laikā tika konfiscētas vairāk nekā 3,5 tonnas, vairāk nekā 130 litri un 1,6 miljoni tablešu. Tajā pašā gadā Eiropā tika konfiscēti 1,5 kilogrami fentanila atvasinājumu, bet Nīderlandē — 1,3 kilogrami fentanila.
- Kopumā pieejamie rādītāji liecina, ka heroīna lietošana 2020. gadā bija stabila, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Tiek lēsts, ka 2020. gadā 0,34 % ES iedzīvotāju, t. i., aptuveni 1 miljons cilvēku, lietoja opioīdus.
- 2020. gadā tika ziņots par aptuveni 22 000 pārkāpumiem saistībā ar heroīna lietošanu vai glabāšanu.
- Par opioīdu lietošanu kā galveno iemeslu, lai 2020. gadā sāktu specializētu ārstēšanos no narkotiku atkarības, ziņoja 66 000 pacientu, t. i., 28 % no visiem pacientiem, kuri sāka ārstēšanos no narkotiku atkarības Eiropā. Heroīns bija primārā narkotika 8500 (77 %) no 11 200 pirmreizējo ārstēšanos sākušajiem pacientiem, kuri ziņoja, ka to galvenā problemātiskā narkotika ir konkrēts opioīds. Vēl 2300 pirmreizējo opioīdu pacienti nenorādīja savu primāro narkotiku.
- Valstu dati no 18 ES dalībvalstīm liecina, ka 2020. gadā aptuveni 173 000 pacientu bija saņēmuši opioīdu agonistu ārstēšanu (2019. gadā — 170 000).
- Heroīns joprojām bija Euro-DEN Plus slimnīcās 2020. gadā konstatēto akūto narkotiku intoksikācijas gadījumu trešais izplatītākais cēlonis — 18 %.
- Eiropas Savienībā aptuveni 74 % no ziņotajiem pārdozēšanas izraisītajiem nāves gadījumiem tika konstatēti opioīdi. Jāatzīmē, ka toksikoloģijas ziņojumos par iespējamiem narkotiku izraisītiem nāves gadījumiem bieži tiek atrastas vairākas narkotikas.

HEROĪNS

Konfiskācijas gadījumi

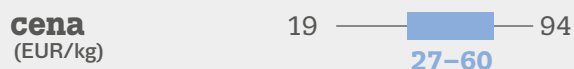
Skaitis

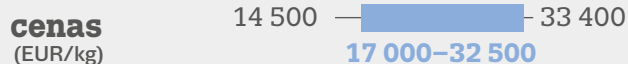
Daudzums

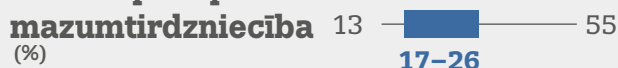
Mazumtirdzniecības

Vairumtirdzniecības

Tīrības pakāpes

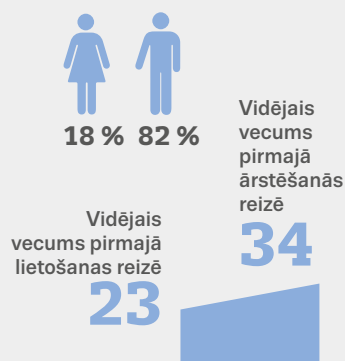
Indeksētās

ES + 2 attiecas uz ES dalībvalstīm, Turciju un Norvēģiju. "Brūnā heroīna" cena un tīrība: valsts vidējās vērtības — minimālā, maksimālā un starpkvantilu diapazons. Aptverto valstu rādītāji atšķiras.

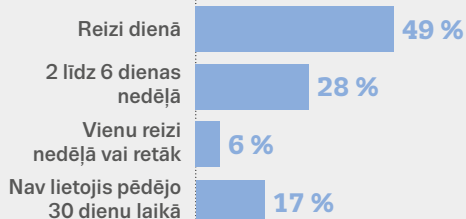
Lietotāji, kas ārstējas

Raksturojums

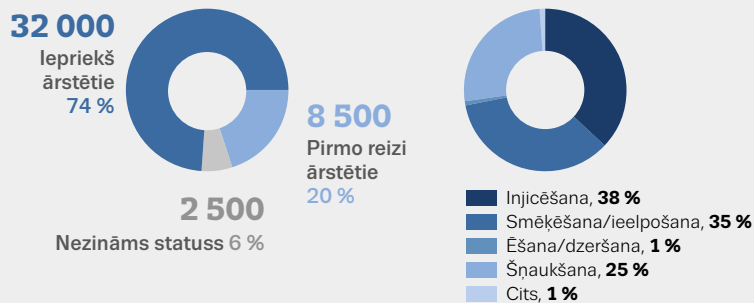

Lietošanas biežums pēdējā mēneša laikā

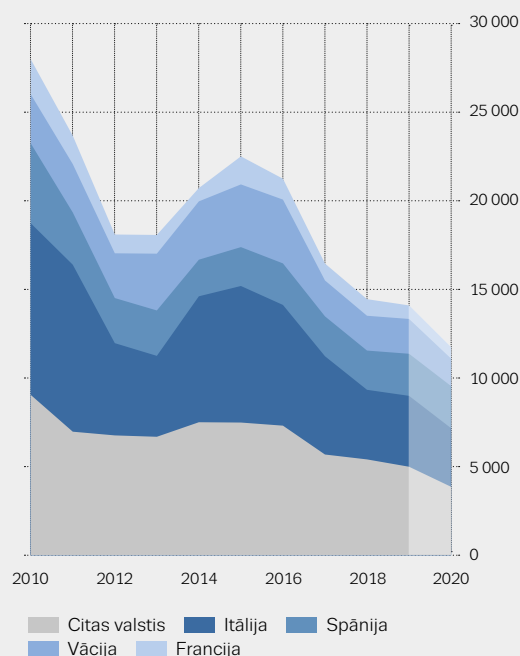
Vidējais lietošanas biežums 5,6 dienas nedēļā

Ievadīšanas veids

Tendences pirmo reizi ārstēto lietotāju vidū

Izņemot tendences, dati attiecas uz visiem ārstēšanos sākušajiem narkotiku lietotājiem, kuru primārā narkotika ir heroīns, par valstīm, kas ziņojušas datus 2020. gadā. Tendencu dati par Vāciju attiecas uz pacientiem, kuru primārā viela ir "opioīdi". Tendences par pirmo reizi ārstētiem lietotājiem ir pamatotas ar 22 valstu datiem. Tendencu grafikā iekļautas tikai valstis, kurām pieejami dati par vismaz 9 no 11 gadiem. Trūkstošās vērtības ir interpolētas no iepriekšējā vai nākamā gada. Tā kā ir bijušas datu plūsmas izmaiņas valsts līmenī, Itālijas dati kopš 2014. gada nav tieši salīdzināmi ar agrākiem gadiem. Tā kā Covid-19 dēļ pakalpojumi ir ierobežoti, 2020. gada dati būtu jāinterpretē piesardzīgi.

JAUNAS PSIHOAKTĪVĀS VIELAS | Joprojām parādās bīstamas vielas

2020. gadā tika konfiscētas gandrīz 7 tonnas jaunu psihoaktīvo vielu. Šīs vielas tiek pārdotas, lai noskaidrotu to psihoaktīvās īpašības, bet netiek kontrolētas saskaņā ar starptautiskajām konvencijām par narkotiskajām vielām. Eiropas jauno psihoaktīvo vielu tirgu ir skāruši Ķīnas, kas ir viena no galvenajām izcelsmes valstīm, nesēn noteiktie ierobežojumi attiecībā uz to ražošanu un eksportu. Šķiet, ka konfiskācijas gadījumi 2020. gadā atbilda šīm izmaiņām tirgū, jo tajos dominēja neliels skaits sintētisko katinonu liela mēroga konfiskācijas gadījumu, galvenokārt importējot tos no Indijas, lai gan kopš 2015. gada Eiropā ir atklātas vismaz 52 laboratorijas, kas ražo šīs vielas. Ķīna 2019. gadā arī ieviesa fentanila atvasinājumu ģenērisku kontroli. Interesanti, ka 2020. vai 2021. gadā Eiropā netika atklāti jauni fentanila atvasinājumi. Tomēr laikposmā no 2020. līdz 2021. gadam Eiropā ir atklāti 15 jauni sintētiskie opioīdi, uz kuriem neattiecas fentanila kontroles pasākumi. To vidū ir 9 iedarbīgi benzimidazola opioīdi. Turklāt 2021. gadā Eiropā tika atklāti 4 jauni OXIZID sintētiskie kanabinoīdi, šķietami kā aizstājējvielas, pamatojoties uz Ķīnas sintētisko kanabinoīdu lietošanas aizliegumu klases līmenī.

Pastāv bažas arī par pieaugošo mijiedarbību starp nelegālo narkotiku un jauno psihoaktīvo vielu tirgiem. Kā piemērus var minēt kanabisa preparātu ar zemu THC saturu un diapozitīvu sajaukšanu ar sintētiskajiem kanabinoīdiem, viltotu zāļu, piemēram, oksikodonu tablešu, kas, kā konstatēts, satur iedarbīgus benzimidazola opioīdus, un sanax un diazepāma tabletes, kas satur jaunus benzodiazepīnus, ražošanu. Šīs norises nozīmē, ka lietotāji var neapzināti saskarties ar spēcīgām vielām, kas var palielināt letālu un neletālu pārdozēšanas gadījumu risku.

GALVENIE DATI UN TENDENCES

- EMCDDA 2021. gada beigās uzraudzīja aptuveni 880 jaunas psihoaktīvās vielas, no kurām par 52 vielām Eiropā pirmo reizi ziņots 2021. gadā.
- 2020. gadā tirgū tika konstatētas aptuveni 370 iepriekš ziņotas jaunas psihoaktīvās vielas.
- ES dalībvalstīs 2020. gadā tika konfiscēts 21 230 no 41 100 jauno psihoaktīvo vielu konfiskācijas gadījumiem, par ko ziņots Eiropas Savienībā, Turcijā un Norvēģijā, konfiscējot 5,1 no 6,9 konfiscētajām tonnām.
- 2020. gadā 65 % no konfiscētā materiāla (3,3 tonnas) bija katinona pulveri, no kuriem vienu trešdaļu veidoja *N*-etilheksedrons, bet vienu ceturtdaļu veidoja 3-MMC un 3-CMC.
- Kopš 2008. gada Eiropā ir atklāti 224 jauni sintētiskie kanabinoīdi, tostarp 15 sintētiskie kanabinoīdi, par kuriem pirmo reizi ziņots 2021. gadā. ES dalībvalstīs
- 2020. gadā ziņoja par 6300 konfiskācijas gadījumiem, kuros konfiscēti 236 kilogrami materiālu, kas satur sintētiskos kanabinoīdus.
- Par nāves gadījumiem, kas saistīti ar sintētiskajiem kanabinoīdiem, 2020. gadā ziņoja trīs valstis: Vācijā (9), Ungārijā (34) un Turcijā (49).
- To 73 jauno sintētisko opioīdu vidū, kas atklāti no 2009. līdz 2021. gadam, ir 6 sintētiskie opioīdi, par kuriem pirmo reizi ziņots 2021. gadā. ES dalībvalstīs 2020. gadā ziņoja par aptuveni 600 jaunu opioīdu konfiskācijas gadījumiem, kuru laikā tika konfiscēti 11 kilogrami materiāla.

Valstu aplēses par jaunu psihoaktīvo vielu (izņemot ketamīnu un GHB) lietošanu pēdējā gada laikā jaunu pieaugušo (15–34 gadi) vidū svārstās no 0,1 % Latvijā līdz 5,1 % Rumānijā. ESPAD 2019. gada apsekojumā tika lēsts, ka jaunu psihoaktīvo vielu lietošana dzīves laikā svārstās no 0,9 % līdz 6,6 %, bet sintētisko kanabinoīdu lietošana dzīves laikā svārstās no 1,1 % līdz 5,2 %, bet sintētisko katinonu lietošana – no 0,2 % līdz 2,5 %.

2020. gadā 3-MMC bija iesaistīts 38 akūtos narkotiku intoksikācijas gadījumos 5 Euro-DEN Plus slimnīcās.

Narkotisko vielu pārbaudes dienesti 2020. gadā 10 Eiropas pilsētās konstatēja zemu 3 MMC līmeni.

Analizējot 1166 izlietotās šļirces, ko 2020. gadā savāca ESCAPE tīkls 7 Eiropas pilsētās, vairāk nekā pusē visu Budapeštā un Parīzē analizēto šļirču tika atrasti sintētiskie katinoni.

JAUNAS PSIHOAKTĪVĀS VIELAS

52

par kurām pirmo reizi ziņots 2021. gadā

880

un kuras tiek uzraudzītas

372

tirgū katru gadu

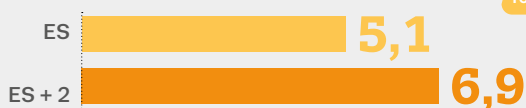

Konfiskācijas gadījumi

Skaitis

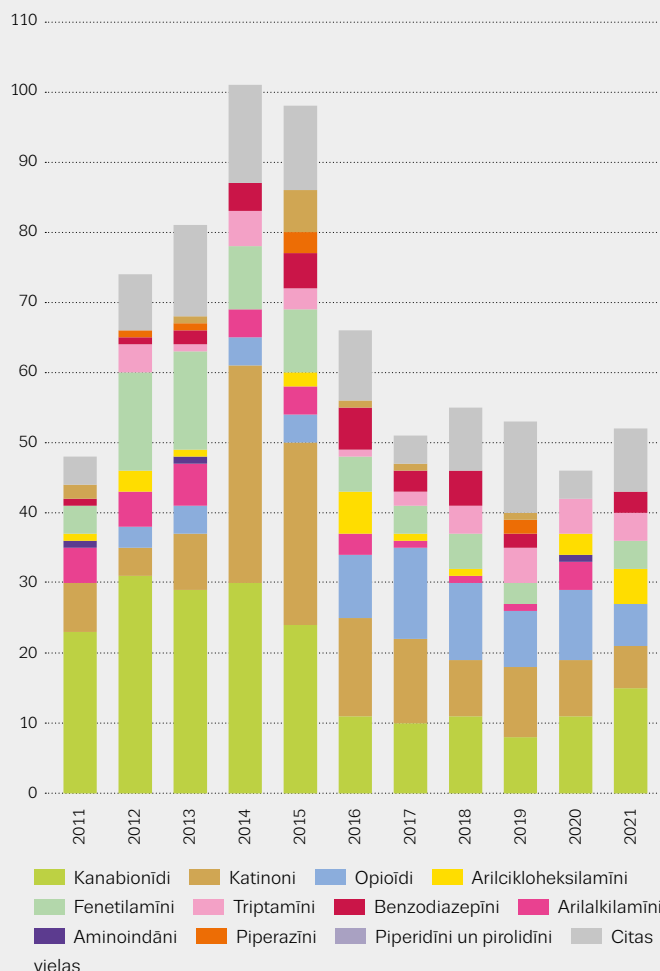

Daudzums (tonnas)

ES + 2 attiecas uz ES dalībvalstīm, Turciju un Norvēģiju. Visas fizikālās formas, kas mērītas svara vienībās — ietver augu materiālu, pulverus, sveķus un citus).

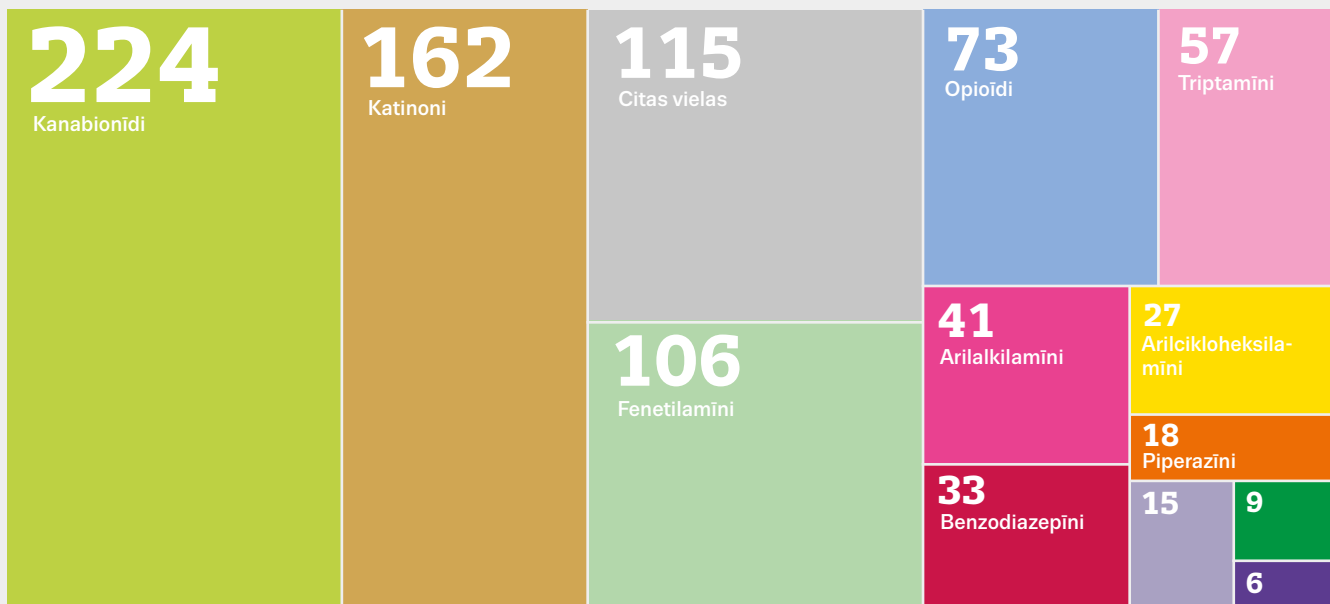
To jauno psihoaktīvo vielu skaits un kategorijas, par kurām pirmo reizi ziņots ES agrinās brīdināšanas sistēmai 2011.–2021. gadā

Turpinājums nākamajā lapā →

JAUNAS PSIHOAKTĪVĀS VIELAS

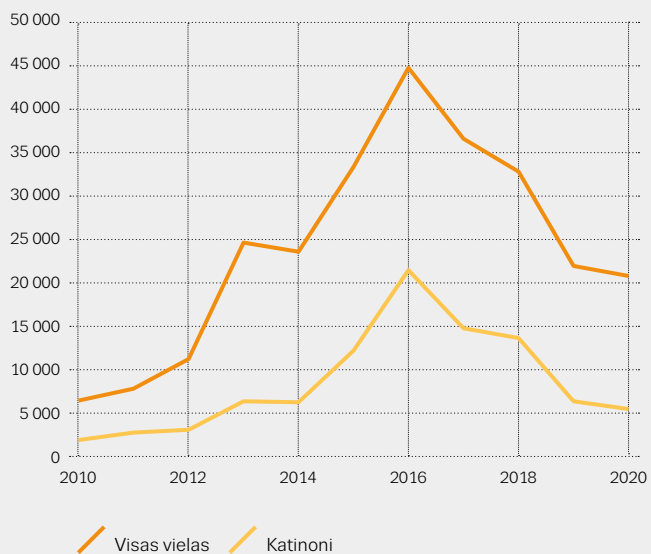
To vielu skaits, ko uzrauga ES agrīnās brīdināšanas sistēma, pa kategorijām

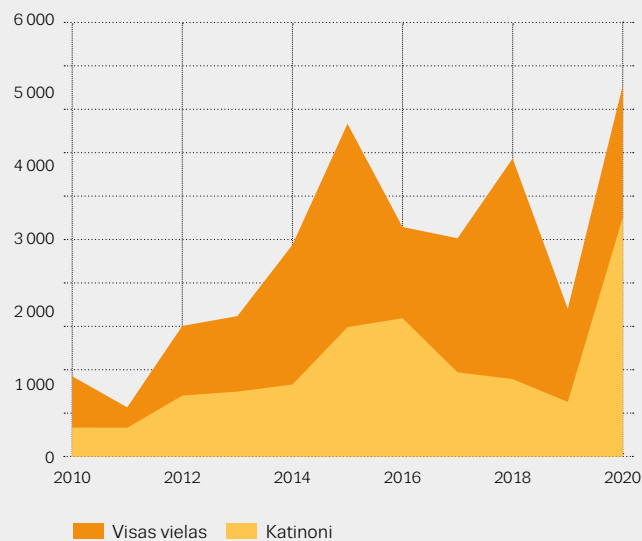
■ Kanabionīdi
 ■ Katinoni
 ■ Citas vielas
 ■ Fenetilamīni
 ■ Opioidi
 ■ Triptamīni
 ■ Arilalkilamīni
 ■ Benzodiazepīni
 ■ Arilcikloheksilamīni
 ■ Piperazīni
 ■ Piperidīni un pirolidīni
 ■ Augi un ekstrakti
 ■ Aminoindāni

Jaunu psihoaktīvo vielu konfiskācijas gadījumi, par ko ziņots ES agrīnās brīdināšanas sistēmai: konfiskācijas gadījumu skaits (pa kreisi) un konfiscētā daudzuma tendences (pa labi), 2010.–2020. gads

Konfiskācijas gadījumu skaits

Kilogrami

CITAS NARKOTIKAS | Signāli par kaitējumu, ko rada retāk lietotas disociatīvās narkotikas

Halucinogēno un disociējošo narkotiku lietošanas izplatība Eiropā kopumā ir zema. Dažās valstīs ir paustas bažas, piemēram, par pieaugošām problēmām, kas saistītas ar tādu narkotiku lietošanu kā ketamīns, GBL un GHB, bet situācija valstu līmenī šķiet ļoti nevienmīga, un ir grūti noteikt ar šo vielu lietošanu saistīto problēmu mērogu. Uzraudzības tendences šajā jomā ir sarežģītas arī tāpēc, ka šādu narkotiku intensīva lietošana bieži notiek nišas apstākļos un kontekstos. Neraugoties uz šīm problēmām, ir pazīmes, ka dažu šo narkotiku radītais kaitējums ir palielinājies, un aizvien lielāka nozīme ir mūsu uzraudzības spēju uzlabošanai, lai uzraudzītu halucinogēno un disociējošo narkotiku tendences. Informācija no septiņām ES dalībvalstīm, piemēram, norāda, ka slāpekļa oksīda lietošana jaunu cilvēku vidū var pieaugt. Slāpekļa oksīda lietošana apreibināšanās nolūkos rada regulatīvus sarežģījumus, jo šai vielai ir arī likumīgi komerciālas izmantošanas veidi.

GALVENIE DATI UN TENDENCES

- Halucinogēno un disociējošo narkotiku konfiskācijas gadījumi netiek konsekvēnti uzraudzīti. Dažādas EMCDDA uzraudzības sistēmas sniedz ierobežotu pieejamo informāciju, kas ir nepilnīga un atšķirīga.
- Eiropā 2020. gadā tika ziņots par 1600 LSD (lizergīnskābes dietilamīda) konfiskācijas gadījumiem, konfiscējot kopumā 71 000 vienību. Deviņpadsmit valstis ziņoja par 1000 halucinogēno sēņu konfiskācijas gadījumiem, kuru laikā tika konfiscēti 158 kg. Trīspadsmit ES valstis ziņoja par 200 DMT (dimetiltriptamīna) konfiskācijas gadījumiem, konfiscējot 42 kg — galvenokārt Portugālē (16 kg), Polijā (12 kg) un Itālijā (11 kg) —, 4 litriem DMT, galvenokārt Rumānijā, un 30 600 vienībām — galvenokārt Spānijā.
- Sešpadsmit ES valstis ziņoja par 1600 ketamīna konfiskācijas gadījumiem, kuros kopumā konfiscēti 240 kilogrami un 8 litri.
- Astoņpadsmit Eiropas valstis ziņoja par 2000 GHB (gamma-hidroksibutirāts) vai tā prekursora GBL (gamma-butirolaktons) konfiskācijas gadījumiem, konfiscējot kopumā 60 kilogramus un 16 000 litrus. GBL ir daudzas rūpnieciskas vajadzības, tāpēc datus ir sarežģīti interpretēt.
- Nesen veiktos valstu apsekojumos aplēsts, ka LSD un halucinogēno sēņu lietošanas izplatība pēdējā gada laikā gados jaunu pieaugušo vidū (15–34 gadi) ir 1 % vai mazāk. Izņēmumi ir Čehija (5,3 % 2020. gadā), Austrija (3,8 % 2020. gadā), Somija (2,0 % 2018. gadā), Nīderlande (1,7 % 2020. gadā), Igaunija (1,6 % 2018. gadā, 16–34 gadi) un Dānija (1,5 % 2021. gadā) halucinogēno sēņu gadījumā, kā arī Austrija (3,4 % 2019. gadā), Īrija (2,4 % 2018. gadā), Somija (2,0 % 2018. gadā), Čehija (1,8 % 2020. gadā), Igaunija (1,7 % 2018. gadā, 16–34 gadi), Latvija (1,4 % 2020. gadā) LSD gadījumā.
- Eiropas tīmekļa apsekojumā par narkotikām 20 % no cilvēkiem, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā ir lietojuši narkotikas, lietoja LSD, bet 13 % lietoja ketamīnu.
- Jaunākās aplēses par ketamīna lietošanas izplatību pēdējā gada laikā jaunu pieaugušo (16–34 gadi) vidū ir diapazonā no 0,4 % Dānijā (2021. gadā) līdz 0,8 % Rumānijā (2019. gadā). Nīderlande ziņoja, ka ketamīna lietošanas izplatība ir palielinājusies jaunu cilvēku vidū, kuri dzīvo naktsdzīves vietās.
- GHB bija piektā izplatītākā narkotika, par ko 2020. gadā ziņoja Euro-DEN Plus slimnīcas. GHB bija konstatēts 11 % no akūtajiem narkotiku intoksikācijas gadījumiem un 35 % no kritiskajiem aprūpes gadījumiem, kas atspoguļo pārdozēšanas riskus. LSD bija sastopams 1,7 % no akūtajiem narkotiku intoksikācijas gadījumiem, bet ketamīns bija 1,3 % no tiem.
- Dati par toksicitāti pret narkotikām liecina, ka nesen ir palielinājusies slāpekļa oksīda lietošana. Par hospitalizācijas gadījumu skaita pieaugumu, kuros bija iesaistīts slāpekļa oksīds, ziņoja Euro-DEN Plus slimnīcas Amsterdamā (15 slimnīcas 2020. gadā, no 1 slimnīcas 2019. gadā) un Antverpene (44 slimnīcas 2019. un 2020. gadā, no 6 slimnīcām 2017.–2018. gadā), savukārt 2020. gadā Francijas toksikoloģijas centri ziņoja par 134 gadījumiem (46 gadījumi 2019. gadā), bet Nīderlandes toksikoloģijas centri ziņoja par 144 gadījumiem (128 gadījumi 2019. gadā).

PIELIKUMS

Narkotiku lietošanas izplatības aplēsēm izmantotie valstu dati, tostarp dati par problemātisku opioīdu lietošanu, opioīdu agonistu ārstēšanu, kopējo ārstēšanas gadījumu skaitu, ārstēšanos sākušo pacientu skaitu, injicējamo narkotiku lietošanu, narkotiku izraisītiem nāves gadījumiem, ar narkotikām saistītām infekcijas slimībām, šjirču izdalīšanu un narkotiku konfiskācijas gadījumiem. Dati ir iegūti no *EMCDDA* 2022. gada statistikas biļetena, kurā pieejamas piezīmes un metadati. Ir norādīti gadi, uz kuriem dati attiecas.

A1. TABULA

OPIOĪDI

Valsts	Augsta riska opioīdu lietošanas aplēse		Gada laikā ārstētie narkotiku lietotāji						Pacienti opioīdu agonistu ārstēšanā
			Opioīdu pacienti, % no ārstēšanas pieprasījumiem			% opioīdu pacienti, injicēšana kā galvenais ievadīšanas ceļš			
			Visi ārstēšanu sākušie	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie	Visi ārstēšanu sākušie	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie	
	Aplēses gads	Gadījumi uz 1000	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	skaits
Beļģija	–	–	18,9 (1 898)	6,2 (221)	26,4 (1 583)	13,3 (230)	6,2 (13)	14,2 (204)	15 840
Bulgārija	–	–	72,6 (653)	31 (70)	87,6 (566)	63,9 (408)	62,9 (44)	64,7 (357)	3 031
Čehija (1)	2020	1,6–1,7	37,7 (2 747)	18,7 (470)	36,8 (1 229)	61,7 (1 059)	56,8 (246)	63,5 (704)	5 000
Dānija	2016	4,0–9,6	11 (565)	11,5 (503)	7,8 (150)	8,4 (40)	1,4 (2)	12,1 (38)	6 600
Vācija	2019	1,9–2,3	14,1 (6 081)	6,5 (1 559)	24,2 (4 040)	21,1 (851)	15,6 (161)	22,7 (600)	81 300
Igaunija	–	–	60,3 (234)	39,5 (47)	68 (155)	78,8 (182)	68,1 (32)	77,9 (120)	1 076
Īrija	2014	6,1–7,0	36,5 (3 419)	14,5 (550)	53,2 (2 716)	32,4 (1 080)	17,3 (95)	35,4 (934)	11 185
Grieķija	2020	1,5–2,3	53,3 (1 704)	31 (399)	68,3 (1 298)	25,7 (436)	20,4 (81)	27,4 (354)	9 211
Spānija	2019	1,4–2,7	22,3 (11 170)	11,2 (3 068)	37,3 (7 719)	10,8 (1 177)	5,9 (179)	12,3 (932)	58 540
Francija	2019	4,9–5,2	25,6 (9 562)	13,2 (1 229)	37,4 (5 863)	15,4 (1 282)	9,7 (109)	17,2 (888)	177 100
Horvātija	2015	2,5–4,0	–	23,6 (242)	87,5 (5 148)	–	31,4 (58)	69,4 (3 530)	5 202
Itālija	2019	7,2–7,9	42,5 (15 889)	25,4 (3 611)	53 (12 278)	47,5 (6 703)	31,6 (929)	51,7 (5 774)	75 711
Kipra	2020	1,2–2,3	16,8 (154)	10,6 (48)	23 (105)	47,7 (73)	43,8 (21)	50 (52)	208
Latvija	2017	4,6–7,0	49,4 (399)	28,7 (123)	72,8 (276)	82,8 (323)	73,8 (90)	86,9 (233)	721
Lietuva	2016	2,7–6,5	82,2 (470)	46,2 (42)	89,8 (424)	78,8 (369)	78,6 (33)	78,7 (332)	1 044
Luksemburga	2019	3,3	48,8 (98)	29,3 (17)	56,6 (81)	43 (40)	29,4 (5)	46,1 (35)	1 176
Ungārija	2010–11	0,4–0,5	3,2 (138)	1,3 (37)	10,1 (90)	28,7 (37)	17,1 (6)	33,7 (29)	508
Malta	2020	2,4–3,0	55,3 (1 098)	20,3 (101)	67 (997)	41,5 (456)	6,9 (7)	45 (449)	855
Nīderlande (2)	2012	1,1–1,5	11,5 (1 262)	6,2 (402)	19,3 (860)	6,1 (39)	7,6 (13)	5,6 (26)	5 241
Austrija	2019	5,2–5,5	48,3 (1 895)	29,1 (458)	61,2 (1 437)	28,1 (423)	13,7 (49)	32,6 (374)	19 233
Polija	2014	0,4–0,7	13,6 (596)	6,5 (142)	21,3 (451)	40,9 (239)	30,1 (41)	44,1 (197)	3 423
Portugāle	2018	3,0–7,0	39,4 (1 037)	20,8 (283)	59,3 (754)	10,8 (106)	7 (19)	12,2 (87)	17 614
Rumānija	2020	1,0–1,7	24,4 (838)	11 (258)	52,9 (580)	80,8 (677)	76 (196)	81,3 (562)	1 879
Slovēnija	2020	3,1–3,6	75,8 (97)	51,4 (19)	85,7 (78)	38,1 (37)	21,1 (4)	42,3 (33)	3 101
Slovākija	2020	1,2–1,7	13,7 (334)	7,2 (80)	19,7 (247)	68,7 (224)	74,7 (59)	66,4 (160)	572
Somija	2017	6,9–8,6	43,4 (206)	38,2 (68)	46,5 (138)	68,4 (141)	60,3 (41)	72,5 (100)	4 729
Zviedrija (3)	–	–	24,1 (9 967)	15,5 (1 994)	28,6 (7 675)	69,4 (109)	–	–	4 224
Turcija	2011	0,2–0,5	60,2 (5 064)	43,9 (1 351)	69,5 (3 713)	19,8 (1 005)	10 (135)	23,4 (870)	5 064
Norvēģija (4)	2013	2,0–4,2	19,7 (1 125)	13,3 (318)	25,5 (807)	–	–	–	8 099

Valsts	Augsta riska opioīdu lietošanas aplēse		Gada laikā ārstētie narkotiku lietotāji						Pacienti opioīdu agonistu ārstēšanā
			Opioīdu pacienti, % no ārstēšanas pieprasījumiem			% opioīdu pacienti, injicēšana kā galvenais ievadīšanas ceļš			
			Visi ārstēšanu sākušie	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie	Visi ārstēšanu sākušie	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie	
	Aplēses gads	Gadījumi uz 1000	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	skaitis
Eiropas Savienība	–	–	25,7 (72 449)	12,8 (15 688)	39,3 (57 128)	30,8 (16 702)	21,5 (2 520)	38,3 (17 078)	514 324
ES, Turcija un Norvēģija	–	–	26,5 (78 638)	13,6 (17 357)	40,1 (61 648)	29,9 (17 707)	20,3 (2 655)	37,2 (17 948)	527 487

Augsta riska opioīdu lietošanas aplēses attiecas uz iedzīvotājiem vecumā no 15 līdz 64 gadiem.

Dati par ārstēšanos sākušajiem pacientiem attiecas uz 2020. gadu vai pēdējo gadu, par kuru pieejami dati: Spānija, Horvātija, 2019. gads; Latvija, 2017. gads; Nīderlande, 2015. gads.

Dati par opioīdu agonistu terapijas pacientiem attiecas uz 2020. gadu vai pēdējo gadu, par kuru pieejami dati: Čehija, Spānija, Horvātija, Somija, 2019. gads; Francija, Itālija, 2018. gads; Dānija, 2017. gads; Nīderlande, 2015. gads.

(¹) Pacientu skaits, kuri saņem ārstēšanu ar opioīdu agonistiem, ir aplēse, kas atvasināta no ārstēšanas pieprasījuma reģistra un opioīdu agonistu terapijas, kuru nodrošina ģimenes ārsti.

(²) Dati par opioīdu agonistu terapijas pacientu skaitu nav pilnīgi.

(³) Dati par ārstēšanos sākušajiem pacientiem attiecas uz ārstēšanos slimnīcās, specializētu ambulatoro aprūpi un cietumu un obligāto aprūpi. Attēlotie dati nesniedz pilnīgu priekšstatu par valsti.

(⁴) Ar opioīdu lietošanu saistītu problēmu dēļ ārstēto pacientu īpatsvars ir minimālā vērtība, neņemot vērā opioīdu lietotājus, kas reģistrēti kā vairāku narkotiku vienlaicīgi lietotāji.

A2. TABULA

KOKAĪNS

Valsts	Izplatības aplēses				Gada laikā ārstētie narkotiku lietotāji					
	Vispārējā sabiedrība			Skolēni	Kokaīna pacienti, % no ārstēšanas pieprasījumiem			% kokaīna pacienti, injicēšana kā galvenais ievadīšanas veids		
	Apsekojuma gads	Dzīves laikā, pieaugušie (15–64 gadi)	Pēdējos 12 mēnešos, jauni pieaugušie (15–34 gadi)	Dzīves laikā, skolēni (15 un 16 gadi)	Visi ārstēšanas sākušie lietotāji	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie	Visi ārstēšanu sākušie	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie
		%	%	%	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)
Beļģija	2018	–	2,9	1	27,5 (2 768)	27,3 (976)	26,9 (1 608)	3,7 (87)	1,2 (10)	5,1 (69)
Bulgārija	2020	2,0	1,3	3	4,3 (39)	10,2 (23)	2,3 (15)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Čehija	2020	2,7	1,8	2	0,9 (62)	1,1 (28)	1 (32)	5 (3)	3,7 (1)	6,5 (2)
Dānija	2021	8,1	2,9	2	18,7 (818)	20,1 (384)	17,6 (411)	1 (8)	0,3 (1)	1,8 (7)
Vācija	2018	4,1	2,4	1	7,9 (3 406)	7,5 (1 793)	8,2 (1 376)	2 (44)	0,9 (11)	3,3 (30)
Igaunija	2018	5,0	2,8	2	4,1 (16)	8,4 (10)	2,6 (6)	6,7 (1)	11,1 (1)	–
Īrija	2019	8,3	4,8	3	27,2 (2 548)	35,8 (1 359)	20,7 (1 055)	0,5 (13)	–	1,1 (12)
Grieķija	2015	1,3	0,6	1	14,5 (465)	19,4 (250)	11,3 (214)	8 (37)	0,8 (2)	16,4 (35)
Spānija	2020	11,2	3,2	2	44,7 (22 345)	45,4 (12 491)	43,4 (8 989)	0,6 (129)	0,3 (35)	1 (88)
Francija	2017	5,6	3,2	3	11,8 (4 424)	10,9 (1 014)	13,5 (2 114)	6,9 (276)	2,8 (26)	10,1 (196)
Horvātija	2019	4,8	3,9	2	–	6,3 (65)	1,7 (100)	–	6,2 (4)	6,1 (6)
Itālija	2017	6,9	1,7	2	34,7 (12 968)	41,4 (5 890)	30,5 (7 078)	2,5 (294)	1,3 (68)	3,5 (226)
Kipra	2019	1,8	0,9	4	27 (248)	22,2 (101)	31,7 (145)	3,2 (8)	0 (0)	5,5 (8)
Latvija	2020	2,7	2,2	2	0,5 (4)	0,7 (3)	0,3 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Lietuva	2016	0,7	0,3	2	2,1 (12)	9,9 (9)	0,4 (2)	9,1 (1)	–	50 (1)
Luksemburga	2019	2,9	0,9	2	26,4 (53)	19 (11)	29,4 (42)	39,6 (21)	27,3 (3)	42,9 (18)
Ungārija	2019	1,7	0,6	3	4,6 (195)	4,7 (136)	3,5 (31)	1,6 (3)	0,8 (1)	3,3 (1)
Malta	2013	0,5		2	30,3 (601)	51,5 (256)	23,2 (345)	1,2 (7)	2 (5)	0,6 (2)
Nīderlande	2020	6,6	3,5	2	24,3 (2 675)	20,8 (1 357)	29,6 (1 318)	0,4 (5)	0,1 (1)	0,6 (4)
Austrija	2020	6,5	5,6	2	12,6 (493)	14,4 (227)	11,3 (266)	7 (32)	3,9 (8)	9,7 (24)
Polija	2018	0,7	0,5	2	2,6 (113)	2,4 (53)	2,6 (56)	1,8 (2)	0 (0)	3,6 (2)
Portugāle	2016	1,2	0,3	2	23 (604)	26,3 (357)	19,4 (247)	2,2 (13)	1,7 (6)	3 (7)
Rumānija	2019	1,6	0,7	2	2,8 (95)	3,4 (80)	1,4 (15)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Slovēnija	2018	2,7	1,8	3	7 (9)	13,5 (5)	4,4 (4)	22,2 (2)	0 (0)	50 (2)
Slovākija	2019	0,9	0,2	1	2 (49)	2,6 (29)	1,5 (19)	2,2 (1)	3,6 (1)	–

Valsts	Izplatības aplēses				Gada laikā ārstētie narkotiku lietotāji					
	Vispārējā sabiedrība			Skolēni	Kokaīna pacienti, % no ārstēšanas pieprasījumiem			% kokaīna pacienti, injicēšana kā galvenais ievadīšanas veids		
	Apsekojuma gads	Dzīves laikā, pieaugušie (15–64 gadi)	Pēdējos 12 mēnešos, jauni pieaugušie (15–34 gadi)	Dzīves laikā, skolēni (15 un 16 gadi)	Visi ārstēšanas sākušie lietotāji	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie	Visi ārstēšanu sākušie	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie
		%	%	%	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)
Somija	2018	3,2	1,5	1	0,2 (1)	0,6 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Zviedrija (¹)	2017	–	2,5	2	1,9 (769)	3,2 (410)	0,9 (249)	10 (1)	–	–
Turcija	2017	0,2	0,1	–	2,4 (206)	3,1 (95)	2,1 (111)	0,5 (1)	0 (0)	0,9 (1)
Norvēģija	2020	4,6	1,9	2	2,8 (160)	4 (96)	2,1 (65)	–	–	–
Eiropas Savienība	–	5,0	2,2	–	19,8 (55 780)	22,4 (27 318)	17,7 (25 738)	2,0 (983)	0,8 (184)	3,3 (736)
ES, Turcija un Norvēģija	–	–	–	–	19,0 (56 146)	21,6 (27 509)	16,9 (25 914)	2,0 (984)	0,8 (184)	3,3 (737)

Izplatības aplēses attiecībā uz visiem iedzīvotājiem: vecuma diapazoni ir 18–64 gadi un 18–34 gadi Francijā, Vācijā, Grieķijā un Ungārijā; 16–64 gadi un 16–34 gadi Dānijā, Igaunijā un Norvēģijā; 18–65 gadi Maltā; 17–34 gadi Zviedrijā.

Izplatības aplēses par skolēniem ir iegūtas no 2019. gada ESPAD apsekojuma, izņemot Beļģiju (2019. gads; tikai Flandrija) un Luksemburgu (2014. gads). Vācijas ESPAD dati attiecas tikai uz Bavāriju.

Dati par ārstēšanos sākušajiem pacientiem attiecas uz 2020. gadu vai pēdējo gadu, par kuru pieejami dati: Spānija, Horvātija, 2019. gads; Latvija, 2017. gads; Nīderlande, 2015. gads.

(¹) Dati par ārstēšanos sākušajiem pacientiem attiecas uz ārstēšanos slimnīcās, specializētu ambulatoro aprūpi un cietumu un obligāto aprūpi. Attēlotie dati nesniedz pilnīgu priekšstatu par valsti.

A3. TABULA

AMFETAMĪNI

Valsts	Izplatības aplēses				Gada laikā ārstētie narkotiku lietotāji					
	Vispārējā sabiedrība			Skolēni	Amfetamīnu pacienti, % no ārstēšanas pieprasījumiem			% amfetamīnu pacienti, injicēšana kā galvenais ievadīšanas veids		
	Apsekojuma gads	Dzīves laikā, pieaugušie (15–64 gadi)	Pēdējos 12 mēnešos, jauni pieaugušie (15–34 gadi)	Dzīves laikā, skolēni (15 un 16 gadi)	Visi ārstēšanas sākušie lietotāji	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie	Visi ārstēšanu sākušie	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie
		%	%	%	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)	% (skaits)
Beļģija	2018	–	0,8	1	10,5 (1 057)	7,9 (281)	12,5 (748)	11,6 (100)	7,2 (16)	13 (81)
Bulgārija	2020	2,1	1,4	3	12,6 (113)	27 (61)	6,8 (44)	4,6 (5)	5 (3)	4,9 (2)
Čehija	2020	3,4	2,0	1	41,5 (3 026)	51,6 (1 299)	43 (1 435)	65,2 (1 827)	62,5 (779)	67 (933)
Dānija	2021	7,9	1,4	1	6,6 (290)	6,7 (128)	6,9 (161)	0,7 (2)	0,8 (1)	0,6 (1)
Vācija	2018	4,1	2,9	2	16,6 (7 141)	13,7 (3 297)	21,5 (3 580)	1,8 (73)	1,6 (32)	1,9 (37)
Igaunija	2018	6,1	2,1	3	22,4 (87)	32,8 (39)	18,4 (42)	73,3 (63)	71,1 (27)	73,8 (31)
Īrija	2019	4,8	2,3	2	0,6 (52)	0,7 (28)	0,4 (21)	13,5 (7)	–	–
Grieķija	–	–	–	1	1,2 (37)	1,4 (18)	1 (19)	13,9 (5)	0 (0)	26,3 (5)
Spānija	2020	4,3	1,1	1	1,7 (839)	1,8 (504)	1,5 (305)	1,7 (14)	2 (10)	1,3 (4)
Francija	2017	2,2	0,6	1	0,5 (201)	0,4 (37)	0,5 (86)	19,3 (32)	6,7 (2)	23,6 (17)
Horvātija	2019	4,6	3,5	2	–	5,6 (58)	1,1 (67)	–	1,8 (1)	0 (0)
Itālija	2017	2,4	0,3	1	0,2 (85)	0,4 (50)	0,2 (35)	1,3 (1)	2,2 (1)	–
Kipra	2019	0,4	0,2	2	11,6 (106)	8,4 (38)	14,7 (67)	2,9 (3)	–	4,5 (3)
Latvija	2020	1,8	1,2	2	17,5 (141)	22,9 (98)	11,3 (43)	64,1 (84)	54,9 (50)	85 (34)
Lietuva	2016	1,2	0,5	1	3,1 (18)	9,9 (9)	1,7 (8)	13,3 (2)	12,5 (1)	16,7 (1)
Luksemburga	2019	1,3	0,3	1	1 (2)	1,7 (1)	0,7 (1)	–	–	–
Ungārija	2019	1,5	0,8	3	11,7 (501)	11,7 (337)	11,8 (105)	3 (15)	1,2 (4)	10,7 (11)
Malta	2013	0,3	–	1	0,2 (3)	0,2 (1)	0,1 (2)	–	–	–
Nīderlande	2020	5,3	2,7	1	7,4 (817)	7,5 (487)	7,4 (330)	1,3 (4)	1 (2)	1,9 (2)
Austrija	2020	5,1	4,2	2	4,9 (191)	6,5 (103)	3,7 (88)	1,8 (3)	2,2 (2)	1,3 (1)
Polija	2018	2,4	1,4	3	37,7 (1 651)	38,6 (843)	36,7 (778)	1,7 (28)	1,1 (9)	2,5 (19)
Portugāle	2016	0,4	0,0	2	0,1 (3)	0,2 (3)	–	33,3 (1)	33,3 (1)	–
Rumānija	2019	0,2	0,1	1	1 (34)	1 (23)	1 (11)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Slovēnija	2018	2,3	1,1	1	0,8 (1)	2,7 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Slovākija	2019	0,9	0,2	1	46,7 (1 138)	50,5 (562)	43,3 (543)	28,1 (311)	26,6 (147)	28,7 (150)
Somija	2018	4,7	3,0	2	26,3 (125)	19,7 (35)	30,3 (90)	79,3 (96)	65,7 (23)	84,9 (73)
Zviedrija (¹)	2017	–	1,2	2	8,6 (3 550)	10,8 (1 393)	6,2 (1 658)	67,4 (93)	–	–
Turcija	2017	0,0	–	–	15,1 (1 275)	22,7 (698)	10,8 (577)	1,5 (19)	1,1 (8)	1,9 (11)
Norvēģija	2020	3,7	1,3	2	14,5 (829)	11,6 (277)	17,5 (552)	–	–	–

Valsts	Izplatības aplēses				Gada laikā ārstētie narkotiku lietotāji					
	Vispārējā sabiedrība			Skolēni	Amfetamīnu pacienti, % no ārstēšanas pieprasījumiem			% amfetamīnu pacienti, injicēšana kā galvenais ievadīšanas veids		
	Apsekojuma gads	Dzīves laikā, pieaugušie (15–64 gadi)	Pēdējos 12 mēnešos, jauni pieaugušie (15–34 gadi)	Dzīves laikā, skolēni (15 un 16 gadi)	Visi ārstēšanas sākušie lietotāji	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie	Visi ārstēšanu sākušie	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie
		%	%	%						
Eiropas Savienība	–	3,1	1,4	–	7,5 (21 209)	8,0 (9 734)	7,1 (10 267)	20,6 (2 765)	17,4 (1 113)	22,1 (1 406)
ES, Turcija un Norvēģija	–	–	–	–	7,9 (23 313)	8,4 (10 709)	7,4 (11 396)	19 (2 784)	15,8 (1 121)	20,4 (1 417)

Izplatības aplēses attiecībā uz visiem iedzīvotājiem: vecuma diapazoni ir 18–64 gadi un 18–34 gadi Francijā, Vācijā un Ungārijā; 16–64 gadi un 16–34 gadi Dānijā, Igaunijā un Norvēģijā; 18–65 gadi Maltā; 17–34 gadi Zviedrijā.

Izplatības aplēses par skolēniem ir iegūtas no 2019. gada ESPAD apsekojuma, izņemot Beļģiju (2019. gads; tikai Flandrija) un Luksemburgu (2014. gads). Vācijas ESPAD dati attiecas tikai uz Bavāriju.

Dati par ārstēšanas sākušajiem pacientiem attiecas uz 2020. gadu vai pēdējo gadu, par kuru pieejami dati: Spānija, Horvātija, 2019. gads; Latvija, 2017. gads; Nīderlande, 2015. gads.

Dati par ārstēšanas uzsākušajiem pacientiem Zviedrijā un Norvēģijā ir dati par "citiem stimulantiem, kas nav kokains".

(¹) Dati par ārstēšanas sākušajiem pacientiem attiecas uz ārstēšanas slimnīcās, specializētu ambulatoro aprūpi un cietumu un obligāto aprūpi. Attēlotie dati nesniedz pilnīgu priekšstatu par valsti.

A4. TABULA

MDMA

Valsts	Izplatības aplēses				Gada laikā ārstētie narkotiku lietotāji		
	Vispārējā sabiedrība			Skolēni	MDMA pacienti, % no ārstēšanas pieprasījumiem		
	Apsekojuma gads	Dzīves laikā, pieaugušie (15–64 gadi)	Pēdējos 12 mēnešos, jauni pieaugušie (15–34 gadi)	Dzīves laikā, skolēni (15 un 16 gadi)	Visi ārstēšanos sākušie lietotāji	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie
		%	%	%			
Beļģija	2018	–	2,5	2	0,3 (33)	0,5 (18)	0,2 (12)
Bulgārija	2020	1,3	0,7	3	0,6 (5)	2,2 (5)	0 (0)
Čehija	2020	9,1	4,7	4	0,5 (33)	0,7 (18)	0,3 (9)
Dānija	2021	4,0	1,2	2	0,4 (18)	0,4 (7)	0,4 (10)
Vācija	2018	3,9	2,8	2	0,6 (258)	0,8 (186)	0,4 (63)
Igaunija	2018	5,4	2,5	5	0,5 (2)	0,8 (1)	0,4 (1)
Īrija	2019	10,3	6,5	3	0,3 (29)	0,6 (21)	0,1 (6)
Grieķija	2015	0,6	0,4	1	0,3 (10)	0,3 (4)	0,3 (6)
Spānija	2020	5,0	1,6	1	0,2 (96)	0,3 (73)	0,1 (22)
Francija	2017	3,9	1,3	2	0,5 (169)	0,7 (62)	0,3 (54)
Horvātija	2019	4,2	2,6	2	–	0,7 (7)	0,2 (13)
Itālija	2017	2,7	0,8	1	0,1 (49)	0,1 (15)	0,1 (34)
Kipra	2019	1,2	0,4	3	0,2 (2)	0,2 (1)	0,2 (1)
Latvija	2020	1,9	1,6	5	0,4 (3)	0,2 (1)	0,5 (2)
Lietuva	2016	1,7	1,0	3	0,5 (3)	2,2 (2)	0,2 (1)
Luksemburga	2019	2,0	0,9	1	–	–	–
Ungārija	2019	2,5	1,1	3	2,4 (104)	2,7 (77)	1,6 (14)
Malta	2013	0,7	–	1	0,3 (6)	0,4 (2)	0,3 (4)
Nīderlande	2020	11,9	7,7	3	0,7 (80)	1 (67)	0,3 (13)
Austrija	2020	4,9	3,4	3	1,2 (46)	1,7 (27)	0,8 (19)
Polija	2018	1,0	0,5	3	0,6 (28)	0,8 (17)	0,5 (11)
Portugāle	2016	0,7	0,2	3	0,4 (10)	0,7 (9)	0,1 (1)
Rumānija	2019	1,0	0,8	1	2,3 (78)	2,9 (68)	0,9 (10)
Slovēnija	2018	2,9	1,3	3	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Slovākija	2019	3,1	1,0	3	0,5 (13)	0,5 (6)	0,6 (7)
Somija	2018	5,0	2,6	1	0,2 (1)	0,6 (1)	0 (0)
Zviedrija	2017	–	2,0	2	–	–	–
Turcija	2017	0,4	0,2	–	1,9 (163)	2,3 (70)	1,7 (93)
Norvēģija	2020	3,1	2,4	2	–	–	–
Eiropas Savienība	–	3,7	1,9	–	0,4 (1 076)	0,6 (695)	0,2 (313)
ES, Turcija un Norvēģija	–	–	–	–	0,4 (1 239)	0,6 (765)	0,3 (406)

Izplatības aplēses attiecībā uz visiem iedzīvotājiem: vecuma diapazoni ir 18–64 gadi un 18–34 gadi Francijā, Vācijā, Grieķijā un Ungārijā; 16–64 gadi un 16–34 gadi Dānijā, Igaunijā un Norvēģijā; 18–65 gadi Malta; 17–34 gadi Zviedrijā.

Izplatības aplēses par skolēniem ir iegūtas no 2019. gada ESPAD apsekojuma, izņemot Beļģiju (2019. gads; tikai Flandrija) un Luksemburgu (2014. gads). Vācijas ESPAD dati attiecas tikai uz Bavāriju.

Dati par ārstēšanos sākušajiem pacientiem attiecas uz 2020. gadu vai pēdējo gadu, par kuru pieejami dati: Spānija, Horvātija, 2019. gads; Latvija, 2017. gads; Nīderlande, 2015. gads.

A5. TABULA

KANABISS

Valsts	Izplatības aplēses				Gada laikā ārstētie narkotiku lietotāji		
	Vispārējā sabiedrība			Skolēni	Kanabisa pacienti, % no ārstēšanas pieprasījumiem		
	Apsekojuma gads	Dzīves laikā, pieaugušie (15–64 gadi)	Pēdējos 12 mēnešos, jauni pieaugušie (15–34 gadi)	Dzīves laikā, skolēni (15 un 16 gadi)	Visi ārstēšanos sākušie lietotāji	Pirmo reizi ārstētie	Iepriekš ārstētie
		%	%	%			
Beļģija	2018	22,6	13,6	17	31,2 (3 133)	46,2 (1 654)	22,3 (1 336)
Bulgārija	2020	8,7	5,9	17	6 (54)	16,8 (38)	2,3 (15)
Čehija	2020	29,9	22,9	28	14,7 (172)	21,4 (539)	14,1 (469)
Dānija	2021	37,9	12,0	17	58,1 (2 541)	60,8 (1 164)	55,6 (1 295)
Vācija	2018	28,2	16,9	22	58,4 (25 187)	69,1 (16 594)	43,1 (7 198)
Igaunija	2018	24,5	16,6	20	8,2 (32)	13,4 (16)	6,1 (14)
Īrija	2019	24,4	13,8	19	21,7 (2 037)	35,2 (1 337)	11,9 (609)
Grieķija	2015	11,0	4,5	8	26,7 (854)	45,3 (583)	14,3 (271)
Spānija	2020	37,5	19,1	23	28,4 (14 202)	37,7 (10 372)	16 (3 306)
Francija	2017	44,8	21,8	23	56,6 (21 186)	69,7 (6 504)	43,7 (6 851)
Horvātija	2019	22,9	20,3	21	–	57,1 (586)	7,7 (453)
Itālija	2017	32,7	20,9	27	20,6 (7 693)	29,9 (4 257)	14,8 (3 436)
Kipra	2019	14,1	8,1	8	43,9 (403)	58,1 (264)	30 (137)
Latvija	2020	15,0	8,2	26	24 (194)	36 (154)	10,6 (40)
Lietuva	2016	10,8	6,0	18	5,1 (29)	16,5 (15)	3 (14)
Luksemburga	2019	23,3	12,0	19	23,9 (48)	50 (29)	13,3 (19)
Ungārija	2019	6,1	3,4	13	67,2 (2 876)	71,6 (2 056)	53,2 (473)
Malta	2013	4,3	–	12	13,6 (269)	27,2 (135)	9 (134)
Nīderlande	2020	27,8	17,4	22	47,3 (5 202)	55,5 (3 625)	35,4 (1 577)
Austrija	2020	22,7	11,1	21	30,6 (1 198)	46,2 (726)	20,1 (472)
Polija	2018	12,1	7,8	21	30,4 (1 332)	37,1 (810)	23,6 (499)
Portugāle	2016	11,0	8,0	13	33,9 (890)	47,6 (647)	19,1 (243)
Rumānija	2019	6,1	6,0	9	56 (1 927)	70,5 (1 653)	25 (274)
Slovēnija	2018	20,7	12,3	23	10,9 (14)	24,3 (9)	5,5 (5)
Slovākija	2019	17,0	7,7	24	22 (535)	29,6 (329)	15 (188)
Somija	2018	25,6	15,5	11	15,6 (74)	24,2 (43)	10,4 (31)
Zviedrija (*)	2020	17,4	7,6	8	9,2 (3 822)	13 (1 676)	6 (1 602)
Turcija	2017	2,7	1,8	–	16,3 (1 369)	22,7 (697)	12,6 (672)
Norvēģija	2020	25,0	10,1	9	23,9 (1 370)	32,4 (773)	25,5 (805)
Eiropas Savienība	–	27,3	15,5	–	34,3 (96 804)	45,7 (55 815)	21,3 (30 961)
ES, Turcija un Norvēģija	–	–	–	–	33,6 (99 543)	44,9 (57 285)	21,1 (32 438)

Izplatības aplēses attiecībā uz visiem iedzīvotājiem: vecuma diapazoni ir 18–64 gadi un 18–34 gadi Francijā, Vācijā, Grieķijā un Ungārijā; 16–64 gadi un 16–34 gadi Dānijā, Igaunijā, Zviedrijā un Norvēģijā; 18–65 gadi Maltā.

Izplatības aplēses par skolēniem ir iegūtas no 2019. gada ESPAD apsekojuma, izņemot Beļģiju (2019. gads; tikai Flandrija) un Luksemburgu (2018. gads). Vācijas ESPAD dati attiecas tikai uz Bavāriju. Iespējamās pārspilēšanas dēļ dati par kanabisa lietošanu dzīves laikā Luksemburgā varētu būt nedaudz pārvērtēti.

Dati par ārstēšanos sākušajiem pacientiem attiecas uz 2020. gadu vai pēdējo gadu, par kuru pieejami dati: Spānija, Horvātija, 2019. gads; Latvija, 2017. gads; Nīderlande, 2015. gads.

(*) Dati par ārstēšanos sākušajiem pacientiem attiecas uz ārstēšanos slimnīcās, specializētu ambulatoro aprūpi un cietumu un obligāto aprūpi. Attēlotie dati nesniedz pilnīgu priekšstatu par valsti.

A6. TABULA

CITI RĀDĪTĀJI

Valsts	Narkotiku izraisīta mirstība			Ar injicējamu narkotiku lietošanu saistītās HIV diagnozes (ECDC)	Injicējamo narkotiku lietošanas aplēse		Specializēto programmu ietvaros izdalītās šļircēs
	Gads	Visas vecuma grupas	15-64 gadi		Aplēses gads	Gadījumi uz 1000 iedzīvotājiem	
		Skaitis	Gadījumi uz miljoniem iedzīvotājiem (skaitis)	Gadījumi uz miljoniem iedzīvotājiem (skaitis)			
Beļģija	2017	148	19 (139)	0,5 (6)	2019	0,5–1,0	1 243 152
Bulgārija	2020	24	5 (23)	2 (14)	–	–	56 457
Čehija	2020	58	8 (54)	1,3 (14)	2020	6,1–6,3	8 892 977
Dānija	2019	202	44 (162)	0,2 (1)	–	–	–
Vācija	2020	1 581	–	2 (167)	–	–	4 197 853
Igaunija	2020	33	38 (32)	7,5 (10)	2019	9,0–11,3	1 529 814
Īrija	2017	235	73 (227)	1,4 (7)	–	–	473 191
Griekija	2018	274	38 (263)	7,6 (81)	2020	0,3–0,5	386 745
Spānija	2019	546	18 (545)	1 (47)	2019	0,2–0,4	1 821 923
Francija	2016	465	9 (391)	0,7 (50)	2019	3,1–3,3	12 572 530
Horvātija	2020	99	37 (98)	0,7 (3)	2015	1,8–2,9	376 537
Itālija	2020	308	8 (305)	0,7 (44)	–	–	515 445
Kipra	2020	6	10 (6)	3,4 (3)	2020	0,8–1,8	7 920
Latvija	2020	21	17 (21)	21,5 (41)	2016	5,3–6,8	1 118 439
Lietuva	2020	47	26 (47)	0 (0)	2016	4,4–4,9	245 592
Luksemburga	2020	6	14 (6)	3,2 (2)	2019	1,9	394 690
Ungārija	2020	48	7 (48)	0,1 (1)	2015	1,0	43 244
Malta	2018	3	9 (3)	0 (0)	–	–	103 108
Nīderlande	2020	295	23 (261)	0 (0)	2015	0,07–0,09	–
Austrija	2020	191	32 (190)	0,9 (8)	–	–	6 427 076
Polija	2019	212	7 (168)	0,2 (9)	–	–	109 642
Portugāle	2019	72	10 (68)	0 (0)	2015	1,0–4,5	1 155 728
Rumānija	2020	33	3 (33)	1,9 (37)	–	–	1 160 708
Slovēnija	2020	70	46 (62)	0,5 (1)	–	–	480 547
Slovākija	2020	37	9 (34)	0 (0)	–	–	528 153
Somija	2020	258	72 (248)	0,7 (4)	2017	7,4	6 595 051
Zviedrija	2020	524	73 (470)	1,3 (13)	–	–	1 522 191
Turcija	2020	314	5 (309)	0,2 (14)	–	–	–
Norvēģija	2020	324	85 (297)	1,5 (8)	2019	2,0–2,8	3 400 000
Eiropas Savienība	–	5 796	16,7 (3 904)	1,3 (563)	–	–	–
ES, Turcija un Norvēģija	–	6 434	15,4 (4 510)	1,1 (585)	–	–	–

Pārdozēšanas dati ir jāinterpretē piesardzīgi. Salīdzinot valstis, jāņem vērā metodoloģiskās atšķirības. Dažos gadījumos vecuma diapazons nav norādīts, un šie gadījumi netika iekļauti mirstības rādītāja aprēķinos, kas attiecas uz iedzīvotājiem vecumā no 15 līdz 64 gadiem: Vācija (1581) un Turcija (4).

Ar injicējamo narkotiku lietošanu saistītās HIV diagnozes attiecas uz 2020. gadu. Aplēses par injicējamo narkotiku lietošanu attiecas uz iedzīvotājiem vecumā no 15 līdz 64 gadiem.

Dati par šļircēm, kas izdalītas ar specializētu programmu palīdzību, attiecas uz 2020. gadu, izņemot Slovākiju un Spāniju (2019. gads), Franciju (2018. gads) un Itāliju (2017. gads, dati par aptuveni pusi no visām vietām).

A7. TABULA

KONFISKĀCIJA

Valsts	Heroīns		Kokaīns		Amfetamīni		MDMA, MDA, MDEA		
	Konfiscētais daudzums	Konfiskācijas gadījumu skaits	Konfiscētais daudzums	Konfiskācijas gadījumu skaits	Konfiscētais daudzums	Konfiskācijas gadījumu skaits	Konfiscētais daudzums		Konfiskācijas gadījumu skaits
	kg	skaits	kg	skaits	kg	skaits	tabletes	kg	skaits
Beļģija	684	1 833	70 254	5 354	173	2 703	244 203	351	1 376
Bulgārija	269	31	963	27	297	75	7 951	76	40
Čehija	<1	94	3	138	31	1 917	88 794	21	259
Dānija	8	506	375	3 841	552	2 651	33 986	25	880
Vācija	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Igaunija	<1	2	413	139	140	487	–	71	228
Īrija	–	1 017	–	1 994	–	218	–	–	632
Grieķija	300	2 835	1 787	819	13	477	519 304	2	92
Spānija	173	6 769	36 888	35 240	723	3 228	1 535 844	222	2 207
Francija	1 132	–	13 145	–	–	–	1 227 876	–	–
Horvātija	13	130	60	347	46	973	–	4	229
Itālija	512	1 988	13 426	7 858	14 257	365	11 374	11	280
Kipra	<1	17	5	125	<1	141	67	–	12
Latvija	<1	9	68	120	13	486	316 919	12	472
Lietuva	1	70	43	133	203	399	–	50	163
Luksemburga	2	150	11	191	<1	7	28 970	–	17
Ungārija	41	30	12	301	83	1 186	50 368	4	552
Malta	2	31	525	83	–	–	15	–	5
Nīderlande (†)	1 326	–	48 891	–	–	–	–	–	–
Austrija	104	1 309	63	2 000	46	1 818	89 148	15	1 110
Polija	427	–	3 887	6	2 224	64	164 528	139	7
Portugāle	23	209	10 066	402	<1	27	363	1	85
Rumānija	64	228	43	449	1 554	236	30 261	2	652
Slovēnija	5	231	9	268	108	181	13 029	–	39
Slovākija	–	42	1	33	1 518	765	2 898	–	70
Somija	<1	28	52	334	262	2 316	137 828	15	591
Zviedrija	38	940	584	4 204	1 141	9 991	216 396	5	2 618
Turcija	13 376	15 049	1 961	2 573	4 899	36 015	11 096 244	–	5 259
Norvēģija	24	789	49	1 452	447	5 611	75 426	21	1 479
Eiropas Savienība	5 125	18 499	212 574	64 406	23 387	30 711	4 720 121	1 025	12 616
ES, Turcija un Norvēģija	18 525	34 337	214 584	68 431	28 733	72 337	15 891 791	1 046	19 354

Visi dati attiecas uz 2020. gadu vai pēdējo gadu, par kuru pieejami dati. Skaitļi ir noapaļoti līdz tuvākajam veselajam skaitlim. Amfetamīni ietver amfetamīnu un metamfetamīnu.

(†) Datus par konfiskācijas gadījumu skaitu un konfiscēto daudzumu nav iekļautas visas attiecīgās tiesībsardzības vienības, tāpēc tie būtu jāuzskata par daļējiem minimālajiem skaitļiem. Kokaīna konfiskācijas gadījumu avots: Nīderlandes muitas 2020. gada ziņojums.

KONFISKĀCIJA (TURPINĀJUMS)

Valsts	Hašišs		Marihuāna		Kaņepju augi		
	Konfiscētais daudzums	Konfiskācijas gadījumu skaits	Konfiscētais daudzums	Konfiskācijas gadījumu skaits	Konfiscētais daudzums		Konfiskācijas gadījumu skaits
	kg	skaits	kg	skaits	augi	kg	skaits
Beļģija	13 924	6 023	1 135	33 570	–	–	856
Bulgārija	<1	8	3 121	82	13 584	49 027	172
Čehija	1	89	655	4 297	15 990	–	502
Dānija	5 469	17 464	439	3 174	30 039	255	556
Vācija	–	–	–	–	–	–	–
Igaunija	2	39	60	727	–	36	40
Īrija	–	263	–	3 166	–	–	277
Grieķija	2 114	285	7 790	8 168	51 149	–	708
Spānija	461 020	41 970	59 888	132 796	1 433 213	–	4 303
Francija	50 248	–	46 277	–	115 365	–	–
Horvātija	3	182	1 683	5 399	6 199	–	261
Itālija	9 732	6 635	19 869	9 698	414 396	–	1 681
Kipra	<1	20	212	666	70	–	24
Latvija	282	69	138	1 016	–	235	58
Lietuva	4	49	71	1 107	–	–	–
Luksemburga	12	320	90	678	7	–	3
Ungārija	43	117	632	3 184	3 649	–	189
Malta	<1	14	151	113	4	–	3
Nīderlande (¹)	–	–	–	–	464 169	–	–
Austrija	22	574	2 032	12 906	17 881	–	564
Polija	1 994	17	5 316	233	118 600	–	7
Portugāle	33 552	724	821	461	28 692	–	234
Rumānija	1 385	140	929	3 100	–	628	128
Slovēnija	1	62	1 413	3 359	23 344	–	182
Slovākija	<1	16	51	910	633	–	29
Somija	12	79	458	996	19 300	–	1 135
Zviedrija	4 499	11 324	2 127	10 291	–	–	–
Turcija	37 489	8 278	56 244	46 854	114 965 801	–	4 568
Norvēģija	1 785	6 752	819	3 734	–	–	–
Eiropas Savienība	584 319	86 483	155 359	240 097	2 756 284	50 181	11 912
ES, Turcija un Norvēģija	623 593	101 513	212 422	290 685	117 722 085	50 181	16 480

Visi dati attiecas uz 2020. gadu vai pēdējo gadu, par kuru pieejami dati. Skaitļi ir noapaļoti līdz tuvākajam veselajam skaitlim.

(¹) Datus par konfiskācijas gadījumu skaitu un konfiscēto daudzumu nav iekļautas visas attiecīgās tiesībsardzības vienības, tāpēc tie būtu jāuzskata par daļējiem minimālajiem skaitļiem.

EMCDDA RESURSI

Plašāka informācija par nelegālām narkotiskām vielām ir atrodama EMCDDA publikācijās un tiešsaistes resursos.

Eiropas ziņojums par narkotikām: Tendences un aktualitātes

Ziņojumā par tendencēm un aktualitātēm ir sniegts augstākā līmeņa pārskats par narkotiku problēmu Eiropā, galveno uzmanību pievēršot nelegālu narkotisko vielu lietošanai, ar to saistītajam kaitējumam veselībai un narkotiku piegādei. Ar ziņojumu saistītajiem resursiem piekļūt, izmantojot tālāk norādīto tīmekļa lapu.

emcdda.europa.eu/edr2022

EMCDDA publikācijas

Papildus ikgadējam Eiropas ziņojumam par narkotikām EMCDDA publicē reakcijas veselības un sociālajā jomā attiecībā uz narkotiku lietošanu: Eiropas ceļvedis un kopā ar EiropoluES narkotiku tirgi, kā arī plašs sīki izstrādātu ziņojumu klāsts par visu ar narkotikām saistīto jautājumu klāstu.

emcdda.europa.eu/publications

Paraugprakse

Paraugprakses portāls sniedz praktisku un uzticamu informāciju par to, kas darbojas (un kas nedarbojas) profilakses, ārstēšanas, kaitējuma mazināšanas un sociālās reintegrācijas jomā. Tas palīdzēs ātri noteikt izmēģinātus un pārbaudītus intervences pasākumus, piešķirt resursus tam, kas ir efektīvs, un uzlabot intervences pasākumus, piemērojot instrumentus, standartus un pamatnostādnes.

emcdda.europa.eu/best-practice

Statistikas biļetens

Ikgadējā Statistikas biļetenā ir iekļauti jaunākie pieejamie dalībvalstu sniegtie dati par situāciju narkotiku jomā Eiropā. Šīs datu kopas ir pamatā analīzei, kas izklāstīta Eiropas ziņojumā par narkotikām. Visus datus var interaktīvi apskatīt uz ekrāna un lejupielādēt Excel formātā.

emcdda.europa.eu/data/

Tēmas

Centrmezgla lapas un A-Z indekss palīdz atrast EMCDDA saturu pēc temata.

emcdda.europa.eu/topics

Dokumentu bibliotēka

EMCDDA dokumentu bibliotēka ļauj piekļūt dokumentiem, kas saistīti ar aģentūru vai ko tā savā darbā apkopojusi. Tur jūs varat piekļūt starptautisku un valsts organizāciju publikācijām, EMCDDA darbinieku zinātniskiem rakstiem, citu Eiropas Savienības iestāžu publicētiem materiāliem un citiem aģentūras iegūtiem materiāliem.

emcdda.europa.eu/document-library

KĀ SAZINĀTIES AR ES

Klātienē

Visā Eiropas Savienībā ir simtiem *Europe Direct* informācijas centru. Sev tuvākā centra adresi varat atrast tīmekļa lapā https://europa.eu/european-union/contact_lv

Pa tālruni vai e-pastu

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību. Ar šo dienestu varat sazināties šādi:

- pa bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (daži operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu);
- pa šādu parasto tālruņa numuru: +32 22999696;
- pa e-pastu, izmantojot šo tīmekļa lapu: https://europa.eu/european-union/contact_lv

KĀ ATRAST INFORMĀCIJU PAR ES

Internetā

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama portālā Europa: https://europa.eu/european-union/index_lv

ES publikācijas

ES bezmaksas un maksas publikācijas varat lejupielādēt vai pasūtīt šeit: <https://op.europa.eu/lv/publications>. Vairākus bezmaksas publikāciju eksemplārus varat saņemt, sazinoties ar *Europe Direct* vai tuvāko informācijas centru (sk. https://europa.eu/european-union/contact_lv).

ES tiesību akti un ar tiem saistītie dokumenti

Ar visu ES juridisko informāciju, arī kopš 1952. gada pieņemtajiem ES tiesību aktiem visās oficiālajās valodās, varat iepazīties vietnē EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

ES atklātie dati

ES atklāto datu portāls (<http://data.europa.eu/euodp/lv>) dod piekļuvi ES datu kopām. Datus var lejupielādēt un bez maksas izmantot kā komerciāliem, tā nekomerciāliem mērķiem.

Par šo ziņojumu

Ziņojumā par tendencēm un aktualitātēm ir sniegta EMCDDA jaunākā analīze par situāciju narkotiku jomā Eiropā. Ziņojumā, kurā galvenā uzmanība pievērsta nelegālu narkotiku lietošanai, ar to saistītajam kaitējumam un narkotiku piegādei, ir ietverts visaptverošs valstu datu kopums par šiem tematiem un galvenajiem kaitējuma mazināšanas intervences pasākumiem.

Par EMCDDA

Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs (*EMCDDA*) ir galvenais informācijas avots un apstiprināta iestāde attiecībā uz jautājumiem, kuri ir saistīti ar narkotikām Eiropā. Jau vairāk nekā 25 gadus tā vāc, analizē un izplata zinātniski pamatotu informāciju par narkotikām, narkomāniju un tās sekām, sniedzot auditorijai uz pierādījumiem balstītu priekšstatu par narkotiku parādību Eiropas līmenī.

EMCDDA publikācijas ir viens no galvenajiem informācijas avotiem plašam interesentu lokam, tostarp politikas veidotājiem un viņu padomdevējiem, speciālistiem un pētniekiem, kas strādā narkotiku jomā, kā arī medijiem un plašai sabiedrībai. *EMCDDA* atrodas Lisabonā un ir viena no Eiropas Savienības decentralizētajām aģentūrām.

